

UKRAINIAN GRAMMAR

J. W. STECHISHIN

UKRAINIAN GRAMMAR

by

J. W. STECHISHIN, B.A., LL.B.

Publishers:

TRIDENT PRESS LTD.

210—216 Dufferin Ave.

Winnipeg, Man., Canada.

1 9 6 6

ALL RIGHTS RESERVED.

First Printing 1951
Second Printing 1958
Third Printing 1963
Fourth Printing 1966
Fifth Printing 1971

Printed by
TRIDENT PRESS LIMITED
Winnipeg, Man., Canada.

PREFACE

This book is the result of many years of work. I became aware of the necessity of a textbook of Ukrainian grammar in English some twenty years ago and set out to prepare one. My plan was to start from one word and one rule, then adding and introducing other words and rules until the whole structure of the language was complete.

The undertaking was not an easy one. There were no Ukrainian grammars in any language that had adopted this approach. Consequently I could derive no benefit from the pioneering work of others, but had to rely on my own judgment as to the choice of material introduced and the time and place of introducing it. Furthermore, this approach limited my freedom considerably in the use of suitable words in the exercises. I was, indeed, frequently prevented from using better sentences in the exercises or even better examples in introducing new rules because I was confined to the use of only those words that had been previously introduced and explained.

I received considerable assistance in this work from my many friends and I take this opportunity to thank them all for their patience in discussing this rather uninteresting subject and for making valuable suggestions. I am grateful to the Rev. E. Hritsina for his assistance in the earlier part of the book, and to Dr. P. Macenko and W. J. Sarchuk, B.A., for reading the original manuscript and giving their advice. I am much obliged to Mrs. Savella Stechishin for her assistance as she was the first one to whom all the questions and doubts about the contents of the book were referred for consideration. I am especially grateful to both Dr. C. H. Andrusyshen and Dr. D. D. Cameron of the University of Saskatchewan, and to Prof. D. Kislitsia who perused the manuscript very carefully and gave me expert advice in the final revision and proofreading of this work.

*May, 1950.
Saskatoon, Sask.*

J. W. S.

CONTENTS

	Page
Introduction.	
1. A Note on the Ukrainian Language.	
2. The Ukrainian Alphabet.	
3. Remarks on the Alphabet:	
i. Simple Vowels.	
ii. Consonants.	
iii. Soft Sign.	
iv. The <i>ѣ</i> .	
v. Compound (iotized) Vowels and Apostrophe.	
vi. Orthography of <i>ї</i> .	
4. Orthography.	
5. Syllabication.	
6. Use of Capital Letters.	
7. Punctuation.	
8. Accent.	
9. Cases (of Nouns, etc.).	
10. Gender.	
LESSON	
I. CONJUGATION OF VERBS	1
11. Note on Conjugation of Verbs.	
12. First Conjugation, -e, -ють Group.	
13. Personal Endings of Verbs.	
14. Infinitives.	
15. Use of Auxiliary Verbs.	
II. PERSONAL PRONOUNS AND FIRST CONJUGATION (Cont'd.)	4
16. Personal Pronouns.	
17. Shift of Accent.	
18. Conjunctions <i>и</i> , (<i>ѣ</i>) and <i>а</i> .	
III. DECLENSION OF NOUNS — GENERAL SCHEME	7
19. Declension of Nouns — General Scheme.	
IV. HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS ..	9
20. Nouns Representing Persons.	
21. Masculine Nouns ending in -o.	
22. No Article.	

LESSON	Page
V. HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (Continued)	15
23. Nouns of Animate and Inanimate Objects.	
24. Genitive Partitive.	
25. The Accusative Case.	
26. Locative Case Endings.	
27. The Expletive "THERE".	
VI. HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (Continued)	19
28. Accent in Nouns.	
29. The Complement.	
30. Nouns in apposition.	
VII. HARD DECLENSION OF FEMININE NOUNS	24
31. Declension of Nouns ending in -а.	
32. Omission of the Use of the Verb "to be".	
33. Order of Words in Sentences.	
VIII. HARD DECLENSION — NEUTER NOUNS	29
34. Nouns ending in -о.	
Comparison of declension of three genders.	
35. Use of the Demonstrative Pronoun <i>те</i>	
IX. HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (Continued)	32
36. Changes of о to і.	
37. Changes of <i>г, к, х</i> .	
X. HARD DECLENSION OF FEMININE AND NEUTER NOUNS	35
38. Changes of о to і.	
39. Changes of <i>г, к, х</i> in Feminine Nouns.	
40. Changes of <i>к, х</i> in Neuter Nouns.	
XI. CONJUGATION OF THE AUXILIARY VERB "TO BE" — <i>БЫТИ</i>	39
41. Table of Tenses of <i>быти</i> .	
42. Formation of Future Imperfect.	
XII. HARD DECLENSION OF FEMININE AND NEUTER NOUNS	42
43. Irregular Forms of Genitive Plural.	
44. Pronunciation of <i>і</i> derived from <i>о</i> and <i>е</i> .	
XIII. PRESENT TENSE OF THE FIRST CONJUGATION	47
45. -е, -ять Group.	

CONTENTS

vii

LESSON	Page
XIV. PRESENT TENSE — SECOND CONJUGATION ..	50
46. -и, -ать Group. Comparison of the First and the Second Conjugations.	
XV. PAST INDEFINITE TENSE	54
47. First Conjugation. 48. Second Conjugation.	
XVI. HARD DECLENSION OF ADJECTIVES	60
49. Masculine Gender.	
XVII. HARD DECLENSION OF ADJECTIVES	62
50. Feminine Gender. 51. Conjugation of идти, to go.	
XVIII. HARD DECLENSION OF ADJECTIVES	67
52. Neuter Gender. 53. Comparison of Adjective Declensions (Hard).	
XIX. FIRST CONJUGATION	70
54. Verbs with Two Stems both ending in a Vowel. 55. Formation of Past Indefinite Tense of such verbs.	
XX. IMPERFECTIVE and PERFECTIVE VERBS	75
56. Imperfective Verbs. 57. Perfective Verbs. 58. Presentation of Primary Tenses.	
XXI. CARDINAL NUMBER ОДИН ONE — ITS USES AND DECLENSION	78
59. Table of Declensions. 60. Its Uses as Adjective, Indef. Adjective, Indef. Pronoun.	
XXII. DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS FIRST AND SECOND PERSONS	82
61. Examples of Cases. 62. Accent of Pronouns after Prepositions. 63. Order of Pronouns in Sentences. 64. Idiomatic Expressions: Use of Double Negatives. At my (our, your) place.	
XXIII. DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS	87
65. Third Person Pronouns. 66. Use of Nouns after много, мало, etc.	

LESSON	Page
XXIV. REFLEXIVE PRONOUNS AND VERBS	91
67. Reflexive Pronoun себе.	
68. Reflexive Verbs.	
69. Pronominal Verbs.	
70. Mutual Verbs.	
XXV. SOFT DECLENSION OF MASCULINE NOUNS	97
71. Example of Soft Declension.	
XXVI. CARDINAL NUMBERS 1—20	101
72. Numbers 1—20.	
73. Agreement of 2, 3, 4 with Nouns.	
74. Dual Numbers and Nouns.	
75. Agreement of 5 to 20 with Nouns.	
76. Declension of два, т., дві, ф., два, п.	
77. Declension of три, чотири, п'ять, сім, вісім, дванадцять-	
XXVII. FIRST CONJUGATION (Continued)	106
78. Present Tense Stems in Consonants.	
XXVIII. DEMONSTRATIVE PRONOUNS AND ADJECTIVES	110
79. Demonstrative Pronoun цей, ця, це, ці.	
80. Demonstrative Pronoun той, та, те, ті.	
XXIX. SECOND CONJUGATION (Continued)	114
81. Group хвалити — робити.	
XXX. IMPERATIVE MOOD	119
82. Verbs whose Present Tense Stems end in Vowels.	
83. Verbs whose Present Tense Stems end in Consonants.	
84. Imperative Mood for Third Person.	
XXXI. POSSESSIVE PRONOUNS AND ADJECTIVES	124
85. Declension	
XXXII. INTERROGATIVE PRONOUNS	128
86. Declension	
XXXIII. RELATIVE PRONOUNS	133
87. Declension	
XXXIV. NEGATION AND NEGATIVE SENTENCES	137
88. Simple Negative Sentences.	
89. Use of нема, немає.	
90. Use of neither... nor	

CONTENTS

ix

LESSON	Page
XXXV. FORMATION OF PERFECTIVE VERBS AND COMPARISON OF TENSES	144
91. Formation of Perfective Verbs.	
92. Imperative Mood of Perfective Verbs.	
93. Comparison of Ukrainian and English Tenses.	
94. Pluperfect Tense.	
XXXVI. THIRD CONJUGATION	149
95. What Verbs constitute Third Conjugation.	
96. Imperative Mood of Third Conjugation.	
97. Idiomatic Use of <i>мо</i> in Questions.	
XXXVII. ASPECTS OF VERBS. SECOND CONJUGATION (Continued)	155
98. Aspects of Verbs.	
99. Verbs whose Present Tense Stems end in <i>л, т, ц, ш.</i>	
100. Review of Second Conjugation.	
101. Comparison of First, Second and Third Conjugations.	
XXXVIII. HARD AND SOFT DECLENSION OF MASCULINE NOUNS	160
102. Classification of Nouns having the Genitive in <i>-y</i> and <i>-ю</i> .	
XXXIX. SOFT DECLENSION OF FEMININE NOUNS	164
103. Table of Soft Declension.	
104. Comparison of Hard and Soft Declensions.	
XL. SOFT DECLENSION OF NEUTER NOUNS	168
105. Table of Declension of Neuter Nouns.	
106. Some Adverbial Clauses.	
XLI. INDEFINITE PRONOUNS	173
107. Declension	
XLII. SOFT DECLENSION OF ADJECTIVES AND POSSESSIVE ADJECTIVES	179
108. Table of Soft Declension of Adjectives.	
109. Possessive Adjectives and their Declension.	
XLIII. COMPARISON OF ADJECTIVES	184
110. Regular Comparison.	
111. Irregular Comparison.	
112. Other Forms of Comparison.	
113. Further Phases of the Superlative Degree.	

LESSON	Page
XLIV. ADVERBS AND THEIR COMPARISON	190
114. Classification of Adverbs.	
115. Use of Adverbs.	
116. Comparison of Adverbs.	
XLV. DECLENSION OF MASCULINE NOUNS	195
117. Nouns having Vocative in -y.	
118. Nouns having Vocative and Locative in -y.	
119. Nouns having Vocative, Locative and Genitive in -y.	
XLVI. MASCULINE NOUNS	200
120. Nouns having elliptic e.	
121. Nouns having elliptic o.	
XLVII. REVIEW OF HARD AND SOFT DECLENSIONS ..	204
122. (a) Review of Hard Declension.	
122. (b) Review of Soft Declension.	
XLVIII. CARDINAL NUMERALS OVER TWENTY	209
123. Numbers over 20.	
124. Use of Numbers over 20 with Substantives.	
XLIX. ORDINAL NUMERALS	214
125. Ordinal Numerals.	
126. Declension of Ordinal Numerals.	
127. Collective Numerals.	
L. FRACTIONS; TIME OF DAY	219
128. Fractions.	
129. A Number and a Half.	
130. Time of Day.	
LI. DAYS, MONTHS AND TIME	223
131. Days of the Week.	
132. Months of the Year.	
133. Time "When".	
134. Time — "How long".	
LII. ADVERBIAL CLAUSES	229
135. Adverbial Clauses of Manner.	
136. Adverbial Clauses of Comparison.	
137. Adverbial Clauses of Concession.	
138. Adverbial Clauses of Condition.	
139. Adverbial Clauses of Purpose.	

CONTENTS

xi

LESSON	Page
LIII. CONDITIONAL MOOD — (SUBJUNCTIVE)	234
140. Conditional Mood.	
141. Present Conditional.	
142. Past Conditional.	
143. Position of Particle бы .	
144. Conditional Clauses.	
LIV. IMPERSONAL VERBS AND SENTENCES	240
145. Impersonal Verbs expressing Natural Phenomena.	
146. Personal Verbs used impersonally.	
147. Impersonal Sentences with Subject in Accusative.	
LV. IMPERSONAL VERBS AND EXPRESSIONS (Continued)	244
148. Impersonal Verbs with Subjects in Dative Case.	
149. Impersonal Expressions formed by an Adverb and a Subject in Dative Case.	
150. Other Parts of Speech used in Impersonal Expressions.	
LVI. FIRST CONJUGATION (Continued)	249
151. Verbs взять, ждать .	
152. Imperative Mood of same.	
LVII. FIRST CONJUGATION. IRREGULAR VERBS OF GROUP -е, -уть	255
153. Irregular Infinitives.	
LVIII. REVIEW OF FIRST CONJUGATION	261
154. Review.	
LIX. VERBS IN -имати, -имати, -нати	267
155. Verbs ending in -имати, -имати, -нати .	
LX. PARTICIPLES (VERBAL ADJECTIVES)	272
156. Present Verbal Adjectives.	
157. Past Participle Active, Verbal Adjective.	
LXI. PAST PARTICIPLES, PASSIVE VOICE	277
158. Past Participle Passive.	
159. Passive Voice.	
LXII. PARTICIPLES — VERBAL ADVERBS, IMPERSONAL SENTENCES	284
160. Verbal Adverbs.	
161. Present Verbal Adverbs.	
162. Past Verbal Adverbs.	
163. Use of Passive Voice in Impersonal Expressions.	

LESSON	Page
LXIII. SOFT DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (Continued)	290
164. Nouns ending in ш, щ, ч, ж, р.	
166. Nouns ending in -р.	
166. Some Uses of the Noun пошта.	
LXIV. DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (Cont'd.)	296
167. Masculine Nouns of Feminine Declension.	
168. Adjectival Declension of Masculine Nouns.	
LXV. DECLENSION OF FEMININE NOUNS (Cont'd.) ..	302
169. Feminine Nouns of Consonant Declension.	
LXVI. DECLENSION OF NEUTER NOUNS (Cont'd.)	307
170. Neuter Nouns ending in -а and -я.	
171. Greetings and Responses.	
LXVII. READING LESSON — КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ	313
LXVIII. DIMINUTIVE AND AUGMENTATIVE NOUNS ...	315
172. Diminutive Nouns.	
173. Augmentative Nouns.	
LXIX. READING LESSON — At the Death of the Only Daughter	321
LXX. DIMINUTIVE AND AUGMENTATIVE FORMS OF OTHER PARTS OF SPEECH	324
174. Diminutive Adjectives.	
175. Augmentative Adjectives.	
176. Diminutive Pronouns.	
177. Diminutive Adverbs.	
178. Diminutive Infinitives.	
LXXI. INTERJECTIONS, PARTICLES, REVIEW OF PARTS OF SPEECH	330
179. Interjections.	
180. Particles.	
181. Parts of Speech.	
LXXII. REVIEW OF PREPOSITIONS	337
182. General Notes on Prepositions.	
183. Prepositions governing only one Case.	
184. Prepositions governing two Cases.	
185. Prepositions governing three Cases.	
LXXIII. VERBAL PREFIXES	344
LXXIV. REVIEW OF CASES	350

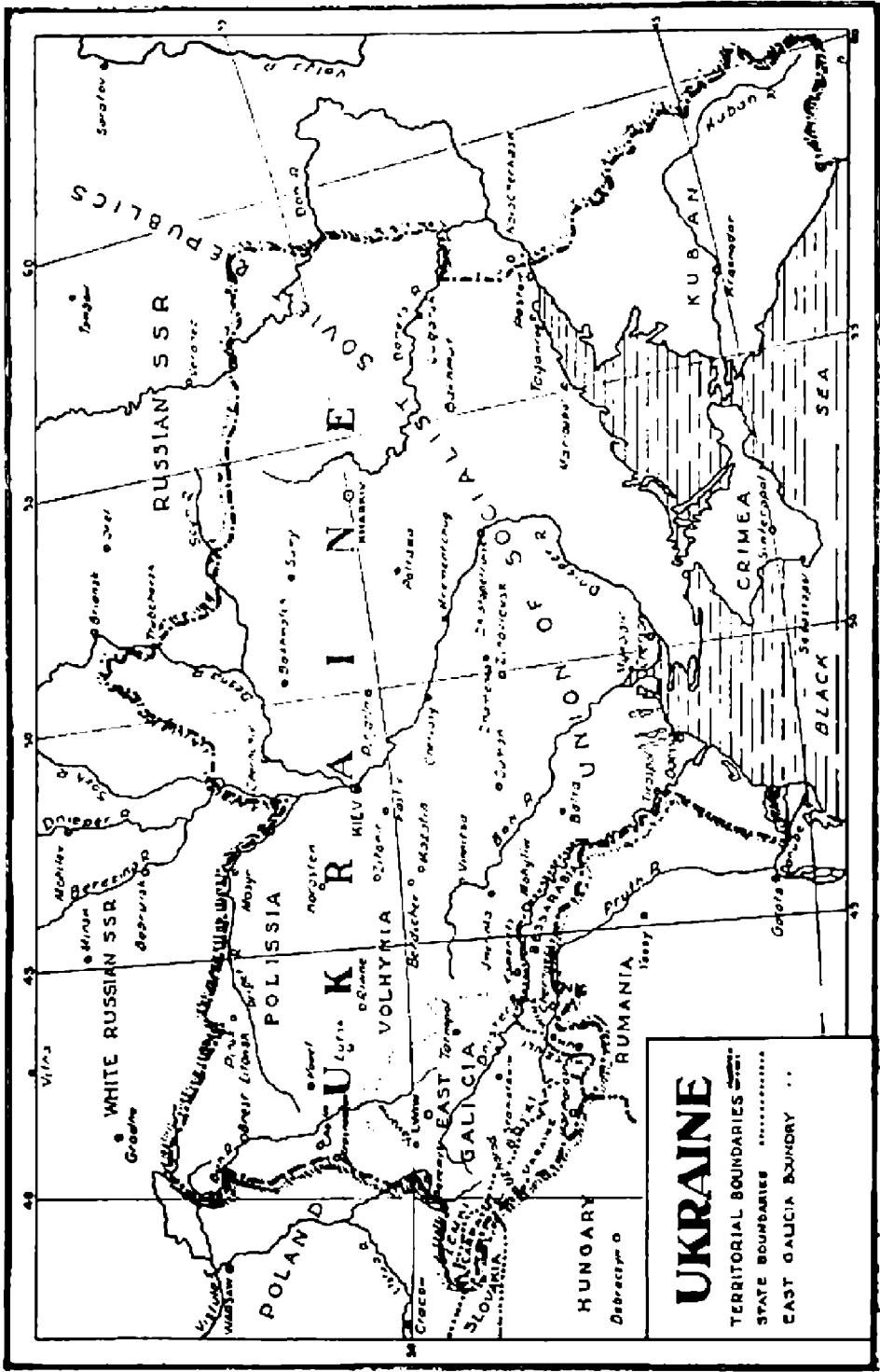
CONTENTS

xiii

LESSON	Page
A LIST OF VERBS USED WITH VARIOUS CASES	355
TABLES OF EXAMPLES OF DECLENSIONS	
OF NOUNS	357
OF PRONOUNS	372
OF ADJECTIVES	377
OF NUMERALS	379
TABLES OF CONJUGATIONS	380
EXAMPLES OF FORMATION OF	
PERFECTIVE VERBS	389
SAMPLES OF EARLIER UKRAINIAN	
LANGUAGE	391
NOTES ON THE VOCABULARIES	393
ABBREVIATIONS USED IN THIS TEXT	395
UKRAINIAN-ENGLISH VOCABULARY	397
ENGLISH-UKRAINIAN VOCABULARY	451
INDEX TO SUBJECTS	493
INDEX TO SOME UKRAINIAN SUBJECTS	501

LIST OF ILLUSTRATIONS

	Page
<i>Map of Ukraine</i>	xvi
<i>Vladimir the Great</i>	xxxiv
<i>Monastery Petchersky in Kiev</i>	14
<i>Ivan Kotlarevsky</i>	28
<i>Taras Shevchenko</i>	142
<i>Marko Vovchok</i>	264
<i>Michael Hrushevsky</i>	300
<i>Hrihori Kvitka-Osnovianenko</i>	322
<i>Samples of earlier Ukrainian Language</i>	391

INTRODUCTION

1. THE UKRAINIAN LANGUAGE

The Ukrainian language is spoken by some forty million people inhabiting the territory north of the Black Sea. Roughly speaking, this territory extends westward from the northern Caucasus to the western slopes of the Carpathian Mountains, then northward along the San River, Vislok River, and to the north beyond Brest; then it extends eastward along the Pripet River, across the Dnieper River, to the Don River; and then southward to and across the Kuban River. (See map on opposite page.)

Before the First World War, the Ukrainians were divided between the Russian and the Austro-Hungarian Empires. During that war they attempted to break away from these empires and to form a state of their own, but their centuries long aspirations were thwarted by their neighbors. In the struggle that followed, the Ukrainians were defeated. As a result the U.S.S.R. retained the largest part in the east, Poland occupied the Western Ukraine (Eastern Galicia, Kholm and Volynia), and Roumania occupied the northern part of Bukovina and Bessarabia. Carpatho-Ukraine (Ruthenia) was joined to Czecho-Slovakia. After the Second World War nearly all Ukrainian territories fell under the Union of Soviet Socialistic Republics.

There are over 700,000 Ukrainians in the United States and about 400,000 in Canada.

The Ukrainian language belongs to the Slavic group of languages, other languages of this group being: Rus-

sian, White Russian, Polish, Czech, Slovakian, Croatian, Slovenian, Serbian and Bulgarian. Consequently, the Ukrainian language, while distinct, is akin to other Slavic languages. While the Western Slavs — Poles, Czechs, Slovaks and Croats, like the English, have adopted the Latin alphabet for their written language, the Eastern Slavs — Ukrainians, White Russians, Russians, Bulgarians, Serbs and Slovenians — developed their own scripts, based largely on the Greek alphabet. It is claimed that this alphabet is now used on one-seventh of the earth. The Ukrainian alphabet is therefore different from the English alphabet, and it is very important that the student should master it at the very beginning.

THE UKRAINIAN WRITTEN ALPHABET

Printed	Written	Name	Value, like English
A a	<i>a A</i>	a(h)	a , in far, father
Б б	<i>Б б</i>	be(h)	b , in book, boy
В в	<i>в В</i>	ve(h)	v , in valley, if used before a vowel, w , in west, if used at the end of a syllable.
Г г	<i>г Г</i>	he(h)	h , in hand, hinder.
Г г	<i>г г</i>	ghe(h)	g , in get, good, go.

Д д <i>g D</i>	de(h)	d, in dark, dog
Е е <i>e E</i>	e(h)	e. in well, step.
Е е <i>ѣ E</i>	ye(h)	ye, in yes.
Ж ж <i>ж Ж</i>	zhe(h)	s, in measure, leisure, or z, in azure.
З з <i>з Z</i>	ze(h)	z, in zeal, zest.
И и <i>и И</i>	i(h)	i, in wit, hit
І і <i>і Y</i>	ee	ee, in sleep, or i in machine.
І і <i>ї Y</i>	yee	ye, in yeast, or yie in yield.
Й й <i>й Й</i>	iy	y, in bay, buy, or "y-sound" in rake.
К к <i>к К</i>	ka(h)	k, in king, bank.
Л л <i>л Л</i>	ell	l, in look, like.
М м <i>м М</i>	em	m, in make, man.
Н н <i>н Н</i>	en	n, in nose, need.
О о <i>o O</i>	o	o, in force, sport.
П п <i>п П</i>	pe(h)	p, in pick, pan.

Р р	<i>р Р,</i>	er	r, in room, rake, bar (rolled as is Scottish r).
С с	<i>с С,</i>	es	s, in same, stop.
Т т	<i>т Т,</i>	te(h)	t, in top, step.
У у	<i>у У,</i>	oo	oo, in loot, or u, in rule.
Ф ф	<i>ф Ф,</i>	ef	f, in fat, fit
Х х	<i>х Х</i>	kha(h)	kh, or ch in loch (Scottish).
Ц ц	<i>ц Ц</i>	tse(h)	ts, in bets, rats.
Ч ч	<i>ч Ч</i>	che(h)	ch, in church.
Ш ш	<i>ш Ш</i>	she(h)	sh, in sham, shrine.
Щ щ	<i>щ Щ</i>	shche(h)	shch.
Ю ю	<i>ю Ю</i>	u	u, in yule, use
Я я	<i>я Я</i>	yah	ya, in yarn, yacht.
Ь ь	<i>ь Ь</i>		a softening sign, indicating that the preceding consonant has been softened.

In addition to the above letters there are two compound consonants that have each one sound:

Дж дж *Дж дж* like English j in joke, or g in George.

Дз дз *Дз дз* like English dz in adze.

NOTE. Because of the similarity in appearance between some English and Ukrainian written and printed letters, the attention of the student is drawn to the following:

Ukrainian В в *В в* stands for v or w, and not for English b.

Т

" " h, and not for English capital t.

г

" " d, and not for English g.

и и

" " i (fit), and not for English u.

Н

Н

" " n, and not for English h.

п

" " p, and not for English n.

Р р

Р р

" " r, and not for English p.

С с

С с

" " s, and not for English c.

m stands for *t*, and not for English *m*.

y y Y y " " *oo*, and not for English *y*.

x x X x " " *kh*, and not for English *x*.

ч " " *ch*, and not for English *r*.

THE UKRAINIAN WRITTEN ALPHABET

a A, б B, в B, г G, д D, e E, e E, ж Ж, з Z, u U, i I, i I, i I, k K, л L, м M, н H, o O, н H, p P, c C, m M, y Y, cp Cp, x X, u U, ч Ч, u U, u U, ю Ю, а A, б B.

3. REMARKS ON THE ALPHABET AND PRONUNCIATION

i. Simple vowels: а, е, і, н, о, у.

The simple vowels are pronounced as shown in the alphabet above. А, е and о are short in quantity. But where accented, they are longer. О should never be as long as the long English *o*. И, і and у are longer in quantity, but care should be taken not to pronounce them too long.

ii. Consonants.

Б, г, ж, з, к, л, м, н, п, с, ф, х, ц, ч, ш, щ require no remarks. They are invariably pronounced as indicated in the alphabet. However, note the following:

“в” is pronounced like the English “*v*”, though slightly less explosively, when used at the beginning of a word or when it precedes a vowel: вага́ (*scale*), во́рог (*enemy*), вда́рѣти (*to strike*), ко́рова (*cow*), де́рево (*tree*).

But when it follows a vowel, it has the sound of the English “*w*”: бра́в (*he was taking*), носѣ́в (*he was carrying*), возѣ́в (*he was hauling*).

“г” is always sounded as “*h*” in “*how*”, “*inhabit*”.

“д”, “т” are pronounced hard, unless softened by the “ь”. These letters are pronounced harder than the English “*d*” and “*t*”.

“р” is hard, like the Scottish “*r*”. It is formed by trilling the point of the tongue against the upper gum.

iii. The soft sign “ь”.

This letter is never used alone. It is used only after seven consonants: д, з, л, н, с, т, ц to designate that these

consonants are softened. It is written as follows: дь, зь, ль, нь, сь, ть, ць.

"Д" without the soft sign is pronounced like the English "d", but with the soft sign "ь", the letter "d" becomes soft as in *dew*, *duke*, сповідь (*confession*), мідь (*copper*).

Similarly:

"З" is pronounced like the English "z" in *buzz*, *hazard*: образ (*picture*), зірка (*star*). But when used with the soft sign "ь", it becomes softened. It has no appropriate English equivalent, but it comes nearest to the English "z" in "azure", if care is taken to sound the "z" more clearly and softly.

"Л", when used alone, is pronounced like the English "l": лава (*bench*), лопата (*spade*). But when it is used with "ь", it becomes softened like the English "l" before "u" in "lute", "lewd": сталь (*steel*), віддаль (*distance*), коваль (*blacksmith*), пальма (*palm tree*).

"Н", when used alone, is hard: нога (*leg*). But when used with "ь", it becomes softened like the English "n" in "nude", "range": пеня (*stump*), день (*day*), вогонь (*fire*).

"С", with the soft sign, is softened approximately like the English "s" in "consume": вісь (*axle*), гусь (*gosling*).

"Т", with the soft sign, becomes softened like the English "t" in "tube", "tune", "Teuton": пам'ять (*memory*), смерть (*death*), десять (*ten*).

"Ц", when used alone, is pronounced like the English "ts" in *beets*, *bats*: цап (*ram*); but when used with "ь", both "t" and "s" are softened at the same time. "Ць" has no equivalent sound in English, the nearest sound being "ch", as in *charm*: палець (*finger*), кравець (*tailor*).

In addition to its functions of softening of the above consonants, the “ь” also occurs before “о”, as in дьó-готь (*axle grease*), льох (*cellar*), сьогóдни (*to-day*), трьох (*three of...*), etc.

iv. The Й Ї.

This letter occurs in combination with all vowels and always follows them. It affects the preceding vowels in the same way as the English “y” or “i” sound in the following: *boy, buy, way, lake, rain, choice, lie, try, neigh*. These English words are written in the Ukrainian thus: бой, бай, вей, лейк, рейн, чойс, лай, трай, ней.

Examples of “й”, as it occurs in the Ukrainian words are край (*country*), іней (*hoar-frost*), мій (*my*), дóбрій (*good, masc.*).

The only vowel which is sometimes preceded by “й” is “о”, as Йосіп (*Joseph*), йогó (*his*).

When the “й” sound appears before any other vowel, that vowel changes from the simple vowel to an iotized one, as shown in the next paragraph.

v. Compound (or iotized) vowels: я, ю, є, ї, and the apostrophe.

Vowels я, ю, є, ї represent the following combinations:

й + а = я, as the English	у + а, in yard.
й + у = ю, as ” ”	у + у, in yule.
й + е = є, as ” ”	у + е, in yes.
й + і = ї, as ” ”	у + еа, in year, yeast.

The iotized vowels occur either at the beginning, in the middle, or at the end of words.

(a) At the beginning of words.

When used at the beginning of a word, the iotized vowels cause no difficulty:

Я (*I*), я́блуко (*apple*), язѝк (*tongue*), я́ма (*hole*).

Ю́да (*Judas*), юрба́ (*mob*), Ю́рко (*George*).

Ерѝтѝк (*heretic*), Єрусали́м (*Jerusalem*), еванге-
ліст (*Evangelist*).

Їжа́к (*hedgehog*), їзда́ (*ride*), їдець (*eater*).

(b) After simple vowels.

When the iotized vowels follow the simple vowels, they are pronounced as separate vowels, as зна́-є (*znah-yeĥ*) *he knows*; та-ї-ти (*tah-ye'e-tih*) *to conceal*; до-ї-ти (*doh-ye'e-tih*) *to milk*.

(c) After labial consonants, (with apostrophe).

The iotized vowels are also distinctly pronounced as such when they follow the consonants that cannot be softened, mostly б, п, в, м (*labials*), and р, as бю (*b-you*) *I strike*; вюн (*v-youn*) *a certain species of fish*; мясо (*m-ya'so*) *meat*; пять (*p-yat'*) *five*; буря́н (*boor-yan*) *weed*; пемó (*p-yeĥ-mo'*) *we drink*.

The literary language uses an apostrophe between labials and the iotized vowels in order to assure the pronunciation of the latter. Consequently the above words are properly written as: б'ю, в'юн, м'ясо, п'ять, бур'я́н, п'емó.

In order to avoid technical difficulties, the apostrophe between the labial consonants and the iotized vowels will not be used in this text.

(d) After prefixes.

In this text, however, the apostrophe will be used when the iotized vowels are preceded by prefixes ending in consonant, because these prefixes should not fuse with the succeeding iotized vowels, as від'їхати (*veed-ye'e-khah-tih*) to drive away; з'їсти (*z-ye-e-stih*) to eat up; роз'єднати (*roz-yed-nah-tih*) to disunite.

(e) After consonants д, з, л, н, с, т, ц (dentals).

When the iotized vowels are used after consonants that can be softened (д, з, л, н, с, т, ц), these consonants are softened, except as in the preceding paragraph.

When these consonants are followed by "я", forming дя, зя, ля, ня, ся, тя, ця, they are pronounced as: *d-ya, z-ya, l-ya, n-ya, s-ya, t-ya, -ts-ya* and in such case the consonants are sounded as closely as possible with the *ya* sound: дядько (*d-yad-ko, uncle*), галуззя (*halooz-ya, branches*). Similarly: лялька (*a doll*), ягня (*a lamb*), песя (*a pup*), тягар (*weight*), праця (*labor or toil*).

The same rule applies to these consonants when they are followed by "ю": сердюк (*guardsman*) is pronounced as *ser-duke* or *ser-d-yuk*. Similarly: любов (*love*), тюрма (*prison*), вівсюга (*wild oats*).

"Є є" is not used within words after these consonants, but is used after п and б, as пе, пемó (*he drinks, we drink*), and бе, бемó (*he strikes or beats, we strike or beat*).

vi. "ї ї".

In addition to what has been already noted about the use of "ї" at the beginning of a word, or after a vowel, or after a prefix the "ї" sound is often heard within words after the consonants д, з, л, н, с, т, ц, such as

лізти, вівці, вісім, ліс, коні, which are sounded as лізти, вівці, вісім, ліс, коні, but the literary language recognizes only "i" after consonants.*

4.

ORTHOGRAPHY

The Ukrainian language is phonetic; therefore one writes words as one hears them and enunciates them as they are written. Of course, there are some slight deviations from this rule, but it is unnecessary to introduce them here.

SYLLABICATION

As a rule, syllables in the Ukrainian language end in a vowel. Thus they differ from the syllables in the English language. E.g.: ка-пі-тал — *cap-i-tal*, до-ку-мент — *doc-u-ment*.

It follows from the above that when two vowels appear together, each one forms a syllable, as: знаю (I know) is divided into зна-ю. When a consonant appears between two vowels, it goes with the next syllable: о-ко (*eye*), но-га (*leg*), ку-пі-ти (*to buy*), Ка-на-да (*Canada*).

2. Compound words are divided into their component parts, and the parts themselves are divided according to the rules, e.g.: чорноо́кий (*black-eyed*) is divided into its component parts чорно-о́кий, and then the components are divided into their syllables: чор-но-о́кий. Similarly білолі́ций (*white-faced*) бі-ло-лі́ций.

* The student will have to depend largely on his teacher in order to learn when the above consonants are softened before "i". The rules for the softening of these consonants before "i" appear later in this text.

The same rule applies to words with prefixes, when the prefixes are divisible into syllables. E.g.:

їхати (*to ride*) — ї-ха-ти.

об'їхати (*to ride around something*) — об'-ї-ха-ти.

переїхати (*to ride over*) — пе-ре-ї-ха-ти.

рубáти (*to cut*) — ру-бá-ти.

відрубáти (*to cut off*) — від-ру-бá-ти.

перерубáти (*to cut through*) — пе-ре-ру-бá-ти.

3. Words having two or more consonants between the vowels are so divided that to the next syllable are carried all such consonants with which a Ukrainian word may begin:

дóбрый (*good*) divides into: дó-брый, because брат (*brother*) and other words begin with "бр".

гóстрий (*sharp*) divides as: гó-стрий, because страх (*fear*) and other words begin with "стр".

мандрувáти (*to roam*) divides into ман-дру-вá-ти, because there is no Ukrainian word that begins with "ндр", while there are words like друг (*friend*), дрiт (*wire*) beginning with "др".

As a rule, stopped consonants (б, п, д, т, к) are not separated from the liquid consonants р and л in the following combinations: бр, пр, др, тр, кр, бл, пл, дл, тл, кл, e.g.: ó-браз (*picture*), сý-про-ти (*against*), за-плá-та (*remuneration*).

Nor is the letter "с" separated from the letters в, п, т, к, in the following combinations: св, сп, ст, ск, as: за-сві-тї-ти (*to light*), го-спó-дар (*farmer*), пёр-стені (*a ring*), ве-реск-лї-вий (*clamorous*).

4. Doubled consonants are separated, e.g.: роз-до-рїж-жя (*crossroads*), брáт-тя (*brethren*), ко-рїн-нє (*roots*), ве-сїл-ля (*wedding*).

5. The letters д and ж, as well as д and з, when they form one sound дж, дз, respectively, are not separated as від-ро́-джен-ня (*rebirth*), брін-дзя (*kind of cottage cheese*).

Similarly “йо” and “ьо” are not separated, when they form one sound: га-йо́к (*a bluff of trees*), пе-ньо́к (*a stump*).

6. USE OF CAPITAL LETTERS

The use of capital letters in the Ukrainian language is much the same as in English, except that the names of peoples, the names of the months and the days of a week are written in small letters: украї́нець (*a Ukrainian*), украї́нці (*Ukrainians*), францу́з (*a Frenchman*), се́рби (*Serbians*). Also украї́нський на́рід (*Ukrainian people*), францу́зький зви́чай (*French custom*), англíйський ви́рiб (*English production*). Similarly: сі́чень (*January*), лю́тий (*February*), неді́ля (*Sunday*), середа́ (*Wednesday*).

But Петро́ва ха́та (*Peter's house*), Шевче́нкові по́єми (*Shevchenko's poems*), Ше́кспірові твóри (*Shakespeare's works*).

7. PUNCTUATION

The punctuation in the written Ukrainian language is also much the same as in the English language. The only noticeable difference is that in the Ukrainian language each subordinate sentence is marked off from the principal sentence or from another subordinate sentence by a comma. E.g.:

Чоловік, що сидіть на кріслі, читає книжку.
The man who sits in the chair is reading a book.
 Він питає, що він має робити.
He is asking what he is to do.

8. ACCENT

The accent in the Ukrainian language is difficult to determine, and no fixed rules can be laid down for it.

In words of two syllables the accent may be on the first syllable, or on the second.

ха́та (house)	рукá (hand)
ма́ма (mother)	косá (scythe)
ті́тка (aunt)	зоря́ (star)
о́браз (picture)	попі́р (threshold)
го́луб (dove)	парка́н (board fence)
доро́га (road)	дорога́ (dear) <i>adj. fem.</i>

The accent in personal pronouns and reflexive pronouns shifts in the same words, depending on whether they are used with or without prepositions:

Я тебе́ зна́ю.	I know you (thee).
Ти ба́чиш мене́.	(Thou) You see me.
Він лю́бить себе́.	He likes himself.
Я пишú до тебе́.	I write to you.
Ти пишеш до мене́.	You write to me.
Він пи́ше для себе́.	He writes for himself.

Similarly, no rule can be given as to the accent in words having more than two syllables. The accent may be on any one of the syllables. E.g.:

Я ду́маю	I think <i>or</i> I am thinking.
Я обі́даю	I dine <i>or</i> I am dining.
Я памята́ю	I remember.
Ми памята́ємо	We remember.
Я зна́ю.	I know.

The accent in the Ukrainian language must be learned for each word, as one and the same word changes its meaning with the change of the accent. E.g.:

вóди, <i>nom. pl. of water.</i>	водѝ, <i>gen. sing. of water.</i>
гóрод, <i>town.</i>	горóд, <i>garden.</i>
мýка, <i>suffering.</i>	мукá, <i>flour.</i>
мáла, <i>she had.</i>	малá, <i>small (feminine).</i>
плáчу, <i>I weep.</i>	плачý, <i>I pay.</i>
тéпло, <i>warm (adverb).</i>	теплó, <i>warmth (noun).</i>

9. CASES

The Ukrainian language is highly inflected. The nouns have seven cases: Nominative, Genitive, Dative, Accusative, Vocative, Instrumental and Locative. The first five cases are the same as in the Latin language, but the Latin Ablative is represented by the Instrumental and the Locative cases in the Ukrainian language.

The characteristics of form, the meaning and uses of these cases are illustrated in the paradigms and the exercises in the text.

10. GENDER

The three genders of the Ukrainian nouns are determined largely by the meaning of their natural gender, but more often by their endings.

Generally speaking, masculine nouns end mostly in hard or soft consonants. Examples: горóд, *garden*; кiнь, *horse*. Feminine nouns end mostly in -а or -я. Examples: мáма, *mother*; стéля, *ceiling*. Neuter nouns end in -о, -е and -я. Examples: селó, *village*; пóле, *field*; пiр'я, *feather*.

Едмонтон і Вінніпег - то міста в Канаді. Є там українські школи, церкви і книгарні. В Едмонтоні і Вінніпегу живе багато українців. В Канаді є ще більше таких гарних міст, як Едмонтон і Вінніпег.

Канада - то край, в котрім я родився.

Ukrainian script.

Vladimir the Great,
*Ruling Prince of Ukraine, 979—1015, who introduced
Christianity into Ukraine.*

LESSON I.

NOTE: Students are advised to master thoroughly the Ukrainian alphabet (§2, 3), before attempting to work on the Lessons.

11. CONJUGATION OF VERBS

The inflection of verbs to denote person, number, tense, voice and mood is called conjugation.

In Ukrainian there are two regular conjugations distinguished by the ending of the verb in the third person singular and the third person plural of the present tense. Only four other verbs constitute the third conjugation.

12. First Conjugation (-є, -ють group).

To the first conjugation belong the verbs whose third person singular and plural of the present tense end in -є and -ють, as in *має, he has, мають, they have.*

Present Tense.

мати, to have.

ма-ю, I have; I am having; I do have.

*ма-єш, } you(s) have, are having, do have.
 } thou hast; thou art having; thou dost have.**

ма-є, he, (she, it) has; is having; does have.

ма-ємо, we have; we are having; we do have.

ма-єте, you have; you are having; you do have.

ма-ють, they have; they are having; they do have.

NOTE: The Ukrainian Present Tense represents the English Present Indefinite (I have), Present Progressive (I am having) and Present Emphatic (I do have).

*Thou of course, will be substituted in this text by *you (s)*.

13. Personal Endings of Verbs.

The verbs have three persons in the singular and three in the plural and each person has a different ending added to the present tense stem. In this case the stem is ма-.

The endings of verbs in Ukrainian indicate the person and number. Hence it is preferable to avoid the use of pronouns for subjects in simple sentences, unless it is desired to emphasize the person speaking or doing.

14. Infinitives.

All the infinitive forms of the Ukrainian verbs have the ending in ти, as ма-ти, ма- being the stem, and -ти being the infinitive ending.

It may be said that the -ти ending of Ukrainian verbs is equivalent to English *to* placed before a verb, as чита́ти, *to read*.

The stems need not end in -а, as ма́-ти. They may end in -я, as in поясня́-ти, *to explain*; і-, as in умі́-ти, *to know how*; -у, as in чу́-ти, *to hear*, or и, as in мй́-ти, *to wash*.

In conjugation the infinitive ending is left out, and the personal endings are added to the stem.

15. Use of Auxiliary Verbs.

The Ukrainian language, like English, has auxiliary verbs that are followed by other verbs in order to express complete thoughts, as: *I can sing, He knows how to do it, She has to do it, We shall read*. The auxiliary verb is conjugated for person and tense and then the infinitive of the main verb is added, e. g.:

Умію чита́ти. *I can read.*

Ма́ємо співа́ти. *We have to sing, or We must sing.*

VOCABULARY

ма́ти, to have, to have to.

пита́ти, to ask (*fol. by gen.*)

вiдповiда́ти, to answer.

спiва́ти, to sing.

гра́ти, to play (*an instrument*).

чу́ти, to hear.

чита́ти, to read.

пояснíти, to explain.

у́мiти, to know how to, to be able to, *usually translated by can.*

розу́мiти, to understand.

ми́ти, to wash.

EXERCISES

A. *Translate into English.*

1. Чита́ю. 2. Умiєш. 3. Пита́є. 4. Чита́ємо.
5. Пояснíєте. 6. Вiдповiда́ють. 7. Розумiю. 8. Розумiємо.
9. Гра́ємо. 10. Спiва́ємо. 11. Чу́ють. 12. Ма́ємо.
13. Ми́єте. 14. Чита́є. 15. Пояснíє. 16. Розумiю.
17. Умiю чита́ти. 18. Умiєш гра́ти. 19. Умiєте спiва́ти.
20. Умiють спiва́ти. 21. Пита́єте. 22. Вiдповiда́ємо.
23. Ма́єш чита́ти! 24. Ма́ємо спiва́ти. 25. Ми́єш.
26. Ми́ють.

B. *Translate into Ukrainian.*

1. He sings. 2. I hear. 3. They ask. 4. We answer.
5. I know. 6. He explains. 7. You hear. 8. You understand.
9. I know. 10. We know (how to). 11. They can (know how to) read.
12. She (he, it) can (knows how to) play. 13. They hear.
14. You are asking. 15. They answer. 16. They sing.
17. We hear. 18. You (s) wash. 19. You wash.
20. I sing. 21. I have to sing. 22. He has to read.
23. We have to explain. 24. You hear. 25. We understand.

C. 1. We are singing. 2. You (s.) do sing. 3. I do ask.
4. He is asking. 5. She does understand. 6. He is explaining.
7. They are reading. 8. We are washing.

9. We do wash. 10. You are playing. 11. We do play. 12. He is answering. 13. They do know. 14. They hear. 15. I am asking. 16. You (s.) are answering.

LESSON II.

PERSONAL PRONOUNS AND FIRST CONJUGATION (continued)

16. Personal Pronouns.

	<i>Singular.</i>	<i>Plural.</i>
1.	я <i>I</i>	МИ <i>we</i>
2.	ТИ <i>thou, you (s)</i>	ВИ <i>you</i>
3.	ВІН <i>he</i>	ВОНІ <i>they</i>
	ВОНА <i>she</i>	
	ВОНО <i>it</i>	

The personal pronouns, except at the beginning of a sentence, are written in small letters. Only in case the writing is directed to someone personally, as in a letter or in a petition, are capital letters used for the second person singular and plural: **ТИ** and **ВИ**.

ТИ is used in reference to the second person singular, but only in cases of familiarity, as between brothers and sisters and close friends. In addressing strangers and elders, **ВИ** is used. Younger people generally use **ВИ** when addressing their elders. Usually children express their respect to father and mother by addressing either of them with **ВИ** and using **ВОНИ** when speaking about either of them.

But **ТИ** (with a capital "Т") is used in reference to God and saints, as in English *Thou*.

17. Shift of Accent.

It has been noted in Lesson I that the accent in those verbs falls on the syllable preceding the infinitive and the

personal endings, as: **ма́ти, ма́ю, ма́єш, ма́ють; пита́ти, пита́ю, пита́єш.** There are other verbs, however, that have the accent on other syllables in the stem, as:

ду́мати *to think*

ду́ма-ю
ду́ма-єш
ду́ма-є
ду́ма-емо
ду́ма-ете
ду́ма-ють

оби́дати *to dine*

оби́да-ю
оби́да-єш
оби́да-є
оби́да-ємо
оби́да-ете
оби́да-ють

The verbs **би́ти, to beat, to strike,** and **пи́ти, to drink,** have the accent on the personal endings and their stems are reduced to the bare consonant, as:

б-ю́
б-éш
б-é
б-емо́
б-ете́
б-ю́ть

п-ю́
п-éш
п-é
п-емо́
п-ете́
п-ю́ть

NOTE 1. The verb **жи́ти, to live,** is conjugated, as: **жив-у́, жив-éш, жив-é, жив-емо́, жив-ете́, жив-у́ть.**

18. Conjunctions **і**, (**и́**) and **а**.

і is the regular form of conjunction meaning *and*, as:

Вони́ відпочива́ють і співа́ють.
They are resting and singing.

But when **і** appears between two words — the first word ending in a vowel and the second one beginning with a vowel or a syllable that has only one consonant — then it may take the form **и́**, as:

Вона́ чита́є и́ оби́дає.
She is reading and dining.

Вона́ чита́є и́ відпочива́є.
She is reading and resting.

а also means *and*, but it is used when there is contrast between words or sentences, as:

Я читаю, а вона співає.

I am reading and (but or while) she is singing.

When **а** is used after a negative, it has the meaning of *but*, as:

Вона не читає, а співає.

She is not reading but singing.

VOCABULARY

думати, -ю, -еш, to think.	жити, жив-у́, -еш, to live.
обідати, -ю, еш, to dine, to have one's dinner.	пити, пію́, п'єш, to drink.
снідати, -ю, еш, to breakfast, to have breakfast.	бити, бію́, б'єш, to strike, to beat.
вечеряти, -ю, еш, to sup, to have supper.	сідати, ю-, еш, to sit down.
слухати, -ю, -еш, to listen, to obey.	лягати, -ю, -еш, to lie down.
відпочивати, -ю, -еш, to rest.	і (ї), <i>conj.</i> , and.
	а, <i>conj.</i> , and; but.
	але, <i>conj.</i> , but.
	не, <i>adv. of negation</i> , not, always preceding the verb.

EXERCISES

A. Translate into English.

1. Я відпочиваю. 2. Ти не відпочиваєш. 3. Він сідаяє. 4. Вони сідаяють. 5. Сідаяемо обідати. 6. Обідаємо. 7. Сідаяемо вечеряти. 8. Снідаємо, обідаємо і вечеряємо. 9. Ми обідаємо, а вони відпочивають. 10. Він читає. 11. Я слухаю, але не чую. 12. Вони слухають, але не чують. 13. Вони не читають, а відпочивають. 14. Лягаю відпочивати. 15. Я не читаю, а відпочиваю. 16. Ми відпочиваємо і читаємо. 17. Вона читає, а він слухає і думає. 18. Ти співаєш, а я слухаю. 19. Він співає і я чую. 20. Я живу́. 21. Він жи-

вѣ. 22. Вони живуть. 23. Я обідаю. 24. Він пѣ. 25. Вони пють. 26. Вона вечеряє. 27. Вони співають. 28. Вони уміють співати. 29. Ти умієш співати і ви умієте. 30. Вона не уміє читати. 31. Я читаю, а вони не слухають. 32. Вони не чують. 33. Ти питаєш, а вони відповідають. 34. Вона питає, а вони не відповідають. 35. Вони не розуміють. 36. Вона поясняє, а вони не слухають.

B. Translate into Ukrainian.

1. I am singing. 2. He is listening. 3. I am reading and they are listening. 4. They hear and understand. 5. They are thinking; they do think; they understand. 6. We are reading and thinking. 7. He is listening and thinking. 8. I am living; they live; you are living; we live. 9. We are having dinner; they are having supper; they are sitting down to have breakfast. 10. We are sitting down to have (our) dinner. 11. She is reading and he is listening. 12. He is listening, he hears, but does not understand. 13. We hear, but we do not understand. 14. She understands and she is explaining. 15. We lie down to rest. 16. We are resting and reading. 17. They are resting, but they are not reading. 18. They are thinking.

LESSON III.

19. DECLENSION OF NOUNS. GENERAL SCHEME

The Ukrainian nouns may appear in any of the seven forms below to answer seven different questions: i. e. they are inflected or declined for seven different cases. The following table shows these cases, tells what question each case answers, and shows the principal uses of these cases.

<i>Name of Case</i>	<i>Answers the question:</i>	<i>Chief use:</i>
1. Nominative	<i>Who? What?</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. As a subject. 2. As predicate of the verb "to be". 3. As nominative in Apposition.
2. Genitive	<i>Whose? of whom? of what?</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Equivalent to English possessive with 's. 2. As direct object in negative sentences.
3. Dative	<i>To whom? To what?</i>	As indirect object after the preposition <i>to</i> .
4. Accusative	<i>Whom? What?</i>	1. As direct object.
5. Vocative		As English Nominative of Address.
6. Instrumental	<i>By whom? By what? With what? With whom?</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denotes <i>by whom, by what</i> or <i>with whom, with what</i> a thing is done. 2. After the preposition <i>with</i>.
7. Locative	<i>In whom? In what? On whom? On what?</i>	Used with the prepositions <i>in, on</i> .

NOTE: 1. Other uses of these cases will be dealt with later. The student is advised to add other uses as they are introduced in the text.

2. The student is also advised to learn these cases in the above order as all declensions of nouns appearing in the text will be given in that order.

3. Compare this chart with lesson LXXIV.

LESSON IV.

HARD DECLENSION: MASCULINE NOUNS

20: Hard Declension of Masculine Nouns.

Bearing in mind the chart of cases in Lesson III, observe the different forms of the noun *сусід* in the following sentences:

1. (1) Сусід читає.	<i>The neighbor is reading.</i>
(2) Він (є) мій сусід.	<i>He is my neighbor.</i>
(3) Данило, мій сусід,
читає.	<i>Daniel, my neighbor, is
reading.</i>
2. (1) Син сусіда читає.	<i>The neighbor's son (the
son of the neighbor) is
reading.</i>
(2) Я не маю сусіда.	<i>I have no neighbor.</i>
3. (1) Даю сусідові хліб.	<i>I am giving bread to the
neighbor.</i>
Помагаю сусідові.	<i>I am helping the neighbor.</i>
4. Маємо сусіда.	<i>We have a neighbor.</i>
5. Сусіде!	<i>O, neighbor!</i>

6. (1) Тішуся сусідом. *I am pleased with the (or my) neighbor.*
- (2) Розмовляю з сусідом. *I am talking with the neighbor.*
7. ...на сусідові. *(I see a new hat) on the neighbor.*

NOTE: 1. Compare the above sentences with the chart in Lesson III. The first numbers refer to the cases in the chart, and the numbers in brackets refer to the uses of these cases.

2. In the above examples the forms of the genitive and the accusative cases are the same. Similarly, the dative and the locative cases are the same. This similarity occurs in all nouns representing persons or animate objects, but not in other nouns.

3. The different cases of *сусід*, singular and plural, are as follows:

<i>Singular.</i>	<i>Plural.</i>
N. <i>сусід, the neighbor.</i>	<i>сусід-и, the neighbors.</i>
G. <i>сусід-а, of the neighbor.</i>	<i>сусід-ів, of the neighbors.</i>
D. <i>сусід-ові, to the neighbor.</i>	<i>сусід-ам, to the neighbors.</i>
A. <i>сусід-а, the neighbor.</i>	<i>сусід-ів, the neighbors.</i>
V. <i>сусід-е, O, neighbor!</i>	<i>сусід-и, O, neighbors!</i>
I. <i>сусід-ом, with the neighbor.</i>	<i>сусід-ами, with the neighbors.</i>
L. <i>сусід-ові, on the neighbor.</i>	<i>сусід-ах, on the neighbors.</i>

4. The above is an example of the hard declension of masculine nouns representing persons. It is called hard, because nouns of this group end in hard consonants, as *сусід*. All nouns ending in consonants are masculine, and all such, (except those ending in *ж, ч, ш, щ*), belong to the hard declension group.

21. Masculine Nouns ending in -o.

In addition to the masculine nouns ending in consonants, there are some ending in -o, as *Даніло*, *Daniel*. These nouns are declined like *сусід* after dropping the -o from the nominative case and adding the usual endings to the stem *Даніл-*, as: *Даніло*, *Даніла*, *Данілові*, *Даніла*, *Даніле*, *Данілом*, *Данілові*; *Даніли*, *Данілів*, *Данілам*, *Данілів*, *Даніли*, *Данілами*, *Данілах*.

22. No article.

The Ukrainian language has no articles, hence *сусід* may be *a* neighbor or *the* neighbor. Note, however, that the idiomatic equivalent in the English might be *my*, *his*, or *your* neighbor.

VOCABULARY

сусід, -а, neighbor.	там, <i>adv.</i> , there.
хлібороб, -а, farmer.	хто, <i>interrog. prn.</i> who.
Євгєн, -а, Eugene.	з (зо, зі), <i>prep.</i> with, <i>fol.</i>
Даніло, -ла, Daniel.	by <i>instr. case</i> ; out of,
Михайло, -ла, Michael.	followed by <i>genitive</i> .
син, -а, <i>voc.</i> -у, son.	When used before several
добре, <i>adv.</i> , well.	consonants it becomes
такóж, <i>adv.</i> , too, also, as	зо, зі, or із.
well.	чи, <i>interrog. article</i> used as
так, <i>adv.</i> , yes.	the English <i>do</i> in asking
чáсто, <i>adv.</i> , often.	questions; also <i>conj.</i>
ні, <i>adv.</i> , no.	meaning <i>whether</i> ; чи...
поважáти, -ю, -еш, to	чи, <i>whether... or</i> .
respect.	є, is, am, are (same for all
помагáти, -ю, -еш, to	persons, <i>sing. and pl.</i>).
to assist (<i>followed by</i>	на, <i>prep.</i> on; when it de-
<i>dative</i>).	notes rest or continuance
знáти, -ю, -еш, to know, to	in or on, it is followed by
be acquainted with.	a noun in the <i>locative</i>
розмовлýти, -ю, -еш, to	case; when it expresses
talk to or with, <i>used with</i>	motion to, it is followed
<i>prep.</i> з and <i>instr. case</i> .	by <i>accusative case</i> .

EXERCISES

A. *Translate into English.*

1. Хлібороб має сусідів. 2. Я маю сусіда. 3. Він знає сусідів і сусідам помагає. 4. Сусіди знають хлібороба; вони хліборобові помагають. 5. Хлібороб розмовляє з сусідом. 6. Він часто розмовляє з сусідами. 7. Сусіди розмовляють з хліборобом. 8. Михайло розмовляє з Євгеном і Данілом. 9. Даніло питає Михайла: Михайле, чи ти знаєш сусіда? 10. Михайло Данілові відповідає: Так, знаю. 11. Ти знаєш Євгена чи Даніла? 12. Я знаю Євгена і Даніла. 13. Ми сусіди. 14. Вони сусіди. 15. Сусід сусіда добре знає. 16. Сусід добре живе з сусідом. 17. Михайло добре живе з сусідами. 18. Він сусідів поважає. 19. Євген обідає з сусідом. 20. Я снідаю з Михайлом, а не з Данілом.

B. *Complete the words in the following sentences:*

1. Маю сусід... 2. Співаю з Євген... 3. Помагаю хлібороб... 4. Євген є син хлібороб... 5. Ми часто розмовля... з сусідами. 6. Михайл..., чи ти зна... сусіда? 7. Чи ви умі... читати? 8. Чи ти сніда..., чи обіда...?

C. *Translate into Ukrainian.*

1. Michael and Daniel are neighbors. 2. Michael knows Daniel well. 3. He knows the neighbor. 4.

Daniel knows Michael. 5. A neighbor respects a neighbor. 6. I am talking with the neighbor. 7. The farmer talks with Eugene. 8. He talks with the neighbor. 9. The farmer is dining with Eugene. 10. I am having breakfast with the neighbor. 11. Michael asks Daniel: "Do you know Eugene?" 12. Daniel answers Michael: "Yes, I do." 13. Do you know Michael or Eugene? 14. I know Eugene, but I do not know Michael. 15. Does Michael know Eugene? 16. No, he does not know Eugene. 17. I know Eugene; we are neighbors. 18. Eugene helps the neighbor. 19. The neighbors help Eugene. 20. Eugene lives well with the neighbors.

D. *Conversation.*

1. Хто має сусідів? — Хлібороб має сусідів. 2. Хто знає сусідів? — Даніло знає сусідів і я знаю сусідів. 3. Хто з сусідами розмовляє? — Михайло розмовляє з сусідами. 4. Чи сусіди розмовляють з Михайлом? — Так, сусіди розмовляють з Михайлом і Данілом. 5. Ти знаєш Євгена чи Михайла? 6. Чи ти Євгена не знаєш? — Ні, я Євгена не знаю. 7. Хто обідає з Євгеном? — Михайло. 8. Хто там живе? — Там живе Даніло.

Monastery Petchersky in Kiev.

Famous Ukrainian monastery, one of the earliest seats of learning and education, built in the reign of Yaroslav the Wise (1019—1054).

LESSON V.

HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS
(continued)

23. го́луб, <i>dove, pigeon.</i>	о́стрів, <i>island.</i>
N. го́луб, <i>dove, pigeon.</i>	о́стрів, <i>island.</i>
G. го́луб-а, <i>of the dove, pigeon.</i>	о́стров-а, <i>of the island.</i>
D. го́луб-ові, <i>to the dove.</i>	о́стров-ові, <i>to the island.</i>
A. го́луб-а, <i>the dove.</i>	о́стрів, <i>the island.</i>
V. го́луб-е, <i>O, dove!</i>	о́стров-е, <i>O, island!</i>
I. го́луб-ом, <i>with, by the dove.</i>	о́стров-ом, <i>with the island.</i>
L. го́луб-ові, (-і), <i>in, on the dove.</i>	о́стров-і, <i>in the island.</i>

Plural

N. голуб-і́	<i>as above,</i>	остров-і́	<i>as above,</i>
G. голуб-і́в	<i>but pl.</i>	остров-і́в	<i>but pl.</i>
D. голуб-а́м		остров-а́м	
A. голуб-і́		остров-і́	
V. голуб-і́		остров-і́	
I. голуб-а́ми		остров-а́ми	
L. голуб-а́х		остров-а́х	

Note the shift of accent in the plural forms.

The declension of *чусід* (§20) represents nouns denoting persons. The above example *го́луб* represents nouns of animate objects — animals, birds, trees, plants, etc. *О́стрів* illustrates the declension of masculine nouns representing concrete inanimate objects to which masculinity is attributed

For changes of *l* to *o* in *о́стрів*, *о́строва* see Lesson IX.

24. Genitive Partitive.

The genitive case as set out in §19, is used (i) in answering the questions: whose? of whom? of what?

(ii) after prepositions and (iii) as the direct object in negative sentences. In addition, the genitive case is also used as (iv) direct object expressing a partitive idea. The genitive case is used when the object denotes only a part of something. In this use the students must construe the object as *some of, any of, or a part of the object*, as:

Яструбї убивають голубів.
The hawks kill doves.

25. The Accusative Case.

The masculine nouns have no accusative form of their own, neither singular nor plural. The nominative or the genitive forms take place of the accusative in the following manner:

a) For human beings, the accusative form is taken from the genitive for both singular and plural forms; e.g.;

	<i>Sing.</i>	<i>Pl.</i>
<i>Nom.</i>	сусід	сусіди
<i>Gen.</i>	сусіда	сусідів
<i>Accus.</i>	сусіда	сусідів

b) For animals, birds, trees, etc. — animate objects other than human beings — the accusative singular is taken from the genitive, but the accusative plural is taken from the nominative (rarely genitive) plural, as:

<i>Nom.</i>	голуб	голубї
<i>Gen.</i>	голуба	голубів
<i>Accus.</i>	голуба	голубї (голубів)

c) For nouns representing concrete and inanimate objects, the accusative singular and plural is taken from their respective nominative cases, as:

<i>Nom.</i>	óстрів	острови
<i>Gen.</i>	óстрова	островів
<i>Accus.</i>	óстрів	островї

NOTE. The genitive form is occasionally used in the accusative case for concrete and inanimate nouns. E.g.: Гóлуб має дзюба. *The pigeon has a beak.*

26. Locative Case endings.

This case has two endings: -ові, -і. The modern literary trend is to accept -ові for all masculine nouns representing persons, and -і for concrete and definite objects. Nouns representing animals, birds, trees etc., usually take -і, but occasionally -ові.

Whenever a noun ends in д, з, л, н, с, т, ц, these consonants are softened before the locative -і ending. For example на клéні is pronounced as if it were written на клéні.

27. The Expletive "there".

The Ukrainian language has no equivalent for the English expletive "there", as: *There is a hawk on the maple tree.* This sentence is translated into Ukrainian as follows:

На клéні є яструб, the literal translation of which would be: *On the maple tree (there) is a hawk.*

VOCABULARY

лігати, -ю, єш, to fly.
 утікати, -ю, -єш, to flee to,
 fly away, to run away.
 рубати, -ю, -єш, to cut
 down, to fell.
 убивати, -ю, -єш, to kill.
 відтак, adv., then, after-
 wards.
 бо, conj., because.
 дзюб, -а, beak, bill of a
 bird.
 острів, -ова, island.
 голуб, -а, dove, pigeon.
 яструб, -а, hawk.
 дуб, -а, oak.

хліб, -а, bread.
 клен, -а, maple tree.
 разом, adv., together.
 від, prep., from, followed by
 genitive.
 близько, adv., near, also
 prep. fol. by genitive.
 багато, adv., many, much,
 plenty of, followed by
 genitive.
 що, conj., that; interrogat-
 ive pronoun, what; relat-
 ive pronoun, what, who,
 that.
 потім, adv., after, after-
 wards; then.

EXERCISES

A. 1. Гóлуб літає; яструб також літає. 2. Голубі літають; яструбі також літають. 3. Голубі разом літають і разом сідають. 4. Вони літають, а потім відпочивають. 5. Голубі утікають від яструбів. 6. Вони утікають, бо яструбі голубів* убивають. 7. Вони знають, що яструбі голубів убивають. 8. Голубі мають дзюбі. 9. Яструбі також мають дзюбі. 10. Яструб убиває гóлуба дзюбом; яструбі убивають голубів дзюбами. 11. Там є óстрів. Хто там живé? 12. Данíло живé на óстрові. 13. Що є на óстрові? 14. На óстрові є дубі і клені. 15. Данíло має дубі і клені на óстрові. 16. Він має багáто дубів і кленів. 17. Він має багáто голубів. 18. На óстрові є багáто дубів і кленів. 19. Я рубáю дúба і клéна. 20. Ми рубáємо дубі і клені. 21. Михáйло не рубáє дубів і кленів, бо він не має дубів і кленів. 22. На óстрові є також голубі. 23. На дúбі є яструб. 24. Яструб на дúба сідає. 25. Голубі літають на óстрів. 26. Ми живемо́ на óстрові. 27. Ми живемо́ блізько. 28. Михáйло живé блізько óстрова. 29. Я зна́ю, що Данíло має голубі. 30. Ти зна́єш, що я умію читáти, áле не умію співа́ти. 31. Хто живé на óстрові? 32. Що є на óстрові? 33. Що літає на óстрів? 34. Що Євгéн рубáє?

B. 1. Daniel lives on the island. 2. You (*pl.*) live near the island. 3. There are oaks and maples on the island. 4. Daniel is cutting the maples and the oaks. 5. I cut the maple and the oak. 6. The neighbor has many

**Here the genitive is used because it means that the hawks kill some pigeons.*

doves. 7. The doves are flying. 8. They are flying from (утіка́ти від) the hawks. 9. The dove knows that the hawk kills the doves (*gen.*). 10. The dove is fleeing from the hawk because the hawk kills doves. 11. It kills the dove with (its) beak. 12. Hawks kill the doves with (their) beaks. 13. Eugene kills the hawks on the island. 14. The hawk flies near the dove, and the dove flies away. 15. The doves do not fly together with the hawks.

C. Translate the questions and then answer in Ukrainian.

1. Who lives on the island? 2. Who lives near the island? 3. Who kills the hawks? 4. Who is cutting the oaks? 5. Who is cutting the maples? 6. What is Daniel cutting? 7. What is (there) on the island? 8. What is there? 9. Who is there?

LESSON VI.

HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS (continued)

28. Accent in Nouns.

As previously noted, the accent in the Ukrainian language is not fixed.

In the following examples the accent may fall on one syllable of the noun in the singular form and shift to another syllable in its plural form, or on one syllable in the nominative case, and on another in other cases, as:

дóктор, <i>doctor,</i> <i>physician</i>	брáт, <i>brother</i>	барáн, <i>ram</i>
дóктор-а	брáт-а	баран-á
дóктор-ові	брáт-ові	баран-óві
дóктор-а	брáт-а	баран-á
дóктор-е	брáт-е	барáн-е
дóктор-ом	брáт-ом	баран-óм
дóктор-ові	брáт-ові	баран-і
доктор-й	брат-й	баран-й
доктор-ів	брат-ів	баран-ів
доктор-ám	брат-ám	баран-ám
доктор-ів	брат-ів	баран-й
доктор-й	брат-й	баран-й
доктор-áми	брат-áми	баран-áми
доктор-áх	брат-áх	баран-áх

Note that in дóктор and брáт the accent shifted to the declension endings in the plural, while in барáн there is a shift of accent to the declension ending not only in the plural, but even in the singular form. Note that in the vocative singular of барáн it shifted back to the second syllable of the nominative form.

Henceforth the accent will be shown as follows:

(a) If there is no shift of accent, the noun will appear in the nominative, followed by the genitive ending, as: сусід, -а.

(b) If there is a shift of accent, it will be shown as:

дóктор, а, *pl.* -й
брáт, -а, *pl.* -й
барáн, -á, *pl.* -й

(c) Irregular accent will be shown in full, as in зуб (*tooth*), зúб, -а; *pl.* зúби, зубів, -ám, зúби, зúби, -áми, -áх.

29. The Complement.

The complement in the Ukrainian language may be either in the nominative or the instrumental case.

When the noun used as a complement expresses an existing, permanent and unchangeable state or condition, it is in the nominative case, as:

Я (є) хлібороб і сусід (є) хлібороб.
I am a farmer and the neighbor is a farmer.

Вони є сусіди.
They are neighbors.

Both sentences indicate an existing and probably unchangeable state, hence the complement is in the nominative case.

But when a noun, used as a complement, expresses only a changeable, or non-existing or temporary state or condition, then the complement is in the instrumental case. E.g.:

Він буде доктором.
He will be a doctor.

Євген тепер жовніром, але буде офіцером.
Eugene is a soldier now, but he will be an officer.

In both these sentences the state of being a doctor or an officer is non-existent, hence the complement is in the instrumental case. The state of being a soldier is an existent state, but as seen from the context, it is of temporary duration, hence it is also in the instrumental case.

A safe rule to follow is this: When the auxiliary verb "to be" is in the present tense — (is, am, are) — then use the nominative case. When it is in the future tense, or in the past tense, then use the instrumental case. Use the instrumental case also after verbs: *to become, to name, to call* and some others.

30. Noun in Apposition.

When one noun is used to explain the meaning of another, it is said to be in apposition to it. It is put in the same case, number and gender, as the noun which it explains.

Сусід Ів́ан у́міє співа́ти.	(My) neighbor John can sing.
Я не зна́ю сусі́да Па́вла.	I do not know (my) neighbor Paul.
Ми помага́ємо сусі́дові Да́нілові.	We are helping (our) neighbor Daniel.
Вона́ співа́є з бра́том Іва́ном.	She is singing with (her) brother John.
Петро́, син сусі́да Да́ніла, та́кож у́міє співа́ти.	Peter, the son of (our) neighbor Daniel, can sing also.

Note that when the noun in apposition appears alone, i.e. without other modifying words, it performs the function of an adjective and is therefore not separated from the main noun by a comma.

Note also that the noun in apposition may be in any case.

VOCABULARY

до́ктор, -а, <i>pl.</i> , -о́рї,	офи́цер, -а, <i>pl.</i> , -е́ри,
doctor, physician.	officer.
бра́т, -а, <i>pl.</i> , -і́, brother.	лі́с, -а, <i>pl.</i> , і́, forest.
ба́ра́н, -а́, <i>voc.</i> , а́не, <i>pl.</i> , -і́,	обо́з, -а, soldiers' camp;
ram.	transport train.
зу́б, -а, <i>pl.</i> , зу́би, -і́в, tooth.	у, <i>prep.</i> , in. When used
на́ймит, -а, <i>pl.</i> , і́, servant,	before another vowel it
hired man.	takes the form of в; it is
ца́п, -а, <i>pl.</i> , -і́, goat.	fol. by the accusative
Петро́, -а́, <i>voc.</i> , Пе́тре,	when it implies a motion
<i>pl.</i> , -і́, -і́в, Peter.	to; by the locative, when
Па́вло, -а́, <i>voc.</i> , Па́вле, <i>pl.</i> ,	motion is finished.
-і́, -і́в, Paul.	тепе́р, <i>adv.</i> , now.
жо́вни́р, -а, <i>pl.</i> , і́ри, soldier.	бу́де, <i>third pers. sing. of</i>
Іва́н, -а, <i>pl.</i> , -і́, John.	бу́ти, to be, will be.

EXERCISES

A. 1. Сусід Євгєн має сїна Івана. 2. Хлїбороб не має синїв. 3. Сусід Михáйло має синїв Петра і Павлá. 4. Син Петро є жовнїр, а Павло офіцєр. 5. Син Євгєна, Іван, є дóктор. 6. Сусід Євгєн рубáє кленї, а нáймит помагáє. 7. Кленї є на óстровї. 8. Іван є сїн сусїда. 9. Петро і Павло є синї Михáйла. 10. Петро є брат Павлá. 11. Іван не є брат Петра. 12. Петро і Павло розмовлáють. 13. Вони розмовлáють з дóктором. 14. Сусід Євгєн читáє, а синї Михáйла слухáють і думáють. 15. Синї Михáйла поважáють сусїда. 16. У лїсі є обóз. 17. В обóзї є багáто жовнїрїв. 18. Вони спївáють. 19. І дóктор є в обóзї з жовнїрами і офіцєрами. 20. Жовнїри слухáють (обєу) офіцєрїв. 21. Сусід Євгєн є хлїбороб; він має баранїв і цáпїв. 22. Сусід має цáпа і баранá.

B. Peter and Paul are brothers (*nom.*). 2. They are the sons of Michael. 3. They respect and obey Michael. 4. Michael is reading to the sons and they are listening. 5. John, Eugene's son, is also listening. 6. Daniel is a farmer (*instr.*) on the island. 7. The farmer has a hired man. 8. The hired man helps the farmer. 9. The hired man respects and obeys the farmer. 10. Daniel has many goats and rams. 11. Peter is a soldier and Paul is an officer. 12. Eugene's son, John, is a doctor. 13. They are in the camp. 14. The camp is in the forest, and the forest is on the island. 15. The oaks and maples are near the camp. 16. There are many soldiers in the camp. 17. The officer and the doctor are also in the camp. 18. The soldiers obey the officers.

- С. 1. Що є в лісі? В лісі є клені й дубі.
 2. Що є на острові? На острові є обóz.
 3. Хто є в обóзі? В обóзі (є) жовніри.
 4. Що там літає? Там літає яструб.
 Голубі також там літають.
 5. Що Євгєн рубає в лісі? Він рубає дубі.

LESSON VII.

31. HARD DECLENSION OF FEMININE NOUNS

(Nouns ending in -a.)

N. рíб-а, <i>fish</i>	вод-á, <i>water</i>	ГОЛОВ-á, <i>head</i>
G. рíб-и	вод-и́	ГОЛОВ-и́
D. рíб-і	вод-і́	ГОЛОВ-і́
A. рíб-у	вóд-у	ГÓЛОВ-у
V. рíб-о	вóд-о	ГÓЛОВ-о
I. рíб-ою	вод-о́ю	ГОЛОВ-о́ю
L. рíб-і	вод-і́	ГОЛОВ-і́
N. рíб-и	вóд-и	ГÓЛОВ-и
G. рíб	вод	ГОЛОВ (-ів)
D. рíб-ам	вóд-ам	ГÓЛОВ-ам
A. рíб-и	вóд-и	ГÓЛОВ-и
V. рíб-и	вóд-и	ГÓЛОВ-и
I. рíб-ами	вóд-ами	ГÓЛОВ-ами
L. рíб-ах	вóд-ах	ГÓЛОВ-ах

The above are examples of the hard declension of feminine nouns. Note that, as in masculine nouns already covered, the stems here end in hard consonants: рíб-, вод-, голов-, hence hard declension.

Note also that when the stems of feminine nouns end in д, з, л, н, с, т, ц, these consonants become softened before -і in the dative and the locative cases. Compare with §26.

32. Omission of the Verb "to be".

The Ukrainian language omits the verb "to be" in the present tense whenever its use is understood, as illustrated in the following sentences:

Ми сусіди.	<i>We are neighbors.</i>
Вони хлібороби.	<i>They are farmers.</i>
На стінах образи.	<i>The pictures are on the wall.</i>
Де Павло?	<i>Where is Paul?</i>
— Павло в хаті.	<i>Paul is in the house.</i>
В хаті.	<i>(Or simply) In the house.</i>
Хто там?	<i>Who is there?</i>
— Іван.	<i>John.</i>
Де Алберта?	<i>Where is Alberta?</i>
— Алберта в Канаді.	<i>Alberta is in Canada.</i>

33. Order of Words in Sentences.

Since Ukrainian words are highly inflected their meaning is easily determined by their endings. Hence the position of a word in a sentence is comparatively loose. Thus adverbs and objects may precede the verbs, or may follow them.

As a rule, however, the subject precedes the predicate and the adjective precedes the noun.

VOCABULARY

рі́ба, -и, fish.
 вода́, -и, (*acc.*, -во́ду, *pl.*,
nom., -во́ди), water.
 Кана́да, -и, Canada.
 Маніто́ба, -и, Manitoba.
 Албе́рта, -и, Alberta.
 кімна́та, -и, room.
 ка́ва, -и, coffee.
 ха́та, -и, *pl.*, -и́, house, hut,
 cottage, dwelling.
 стіна́, -и, *pl.*, -стіни, wall.
 голова́, -и, *pl.*, го́лови, *gen.*,
 го́лов *or* го́лів, head.
 фа́рма, -и; *pl.*, -и́, -ів, farm.
 дава́ти, *conj.*: да-ю́, -е́ш,
 -емо́, -ете́, -ю́ть, to give,
 to be giving.

ріка́, -и́, ріці́, ріку́, ріко́,
 ріко́ю, ріці́; *pl.*, ріки́,
 рік, рік-ам, -и, -ами, -ах,
 river.
 ма́ма, -и, *pl.*, -и́, *g. pl.*, ів,
 mother.
 Анна, -и, *pl.*, и, *g. pl.*, -ів,
 Ann, Anna, Annie.
 Саскачевáн, -у, Saskatche-
 wan (Province).
 о́браз, -а, *pl.*, -и́, picture.
 вішати, -ю, -еш, to hang
 up.
 пригото́вляти, -ю, -еш, to
 prepare.
 де, *adv.*, where.

EXERCISES

A. 1. Хліборо́б живе́ на фа́рмі. 2. Живу́ в Кана́ді. 3. В Кана́ді живу́ть хліборо́би. 4. Вони́ живу́ть на фарма́х. 5. В Кана́ді є багáто хліборо́бів. 6. Хліборо́би живу́ть в Маніто́бі, Саскачевáні і Албе́рті. 7. Ри́ба живе́ у воді́. 8. У воді́ є багáто ри́б. 9. У вода́х Кана́ди є ри́би. 10. Я пію́ во́ду. 11. Ми пемо́ багáто воді́. 12. Мійю́ го́лову водо́ю. 13. Вони́ мійю́ть го́лови водо́ю. 14. Ма́ємо во́ду в ха́ті. 15. У ха́ті є кімна́ти. 16. У ха́ті є багáто кімна́т. 17. Кімна́та ма́є стіни. 18. На стіні́ є о́брази́. 19. Анна вішає о́браз на стіну́. 20. Ма́ма вішає о́брази́ на стіни. 21. На стіна́х є багáто о́бразів. 22. Ма́ма пригото́вляє ка́ву. 23. Ми пемо́ во́ду, а ви петé ка́ву. 24. Ми снідаємо́ і пемо́ ка́ву. 25. Петро́ не пе́ ка́ви, але пе́ во́ду. 26. Петро́ ма́є кімна́ту. 27. Він чита́є в кімна́ті.

B. 1. I am in the house. 2. Annie and mother are also in the house. 3. Mother is preparing coffee. 4. Annie is having her dinner (обідати); she is drinking coffee. 5. We also drink coffee. 6. I drink water. 7. Fish live in water. 8. There are many fish in the water. 9. We live in Canada. 10. I have a house in Saskatchewan. 11. (My) brother lives in Alberta. 12. Daniel lives in Manitoba. 13. I live in the house. 14. There are many rooms in the house. 15. The house has many rooms. 16. I am resting in the room. 17. I have pictures in (my) room. 18. You have pictures in the room. 19. The pictures are on the wall. 20. Annie is hanging pictures on the wall. 21. Mother is also hanging pictures on the walls. 22. The pictures are on the walls.

- C. 1. Де Албérта? — Албérта є в Канаді.
2. Де живé рíба? — Рíба живé у воді.
3. Де є багáто рíк? — В Канаді є багáто рíк.

D. *Answer the following questions in Ukrainian:*

1. Що живé у воді? 2. Що є в хáті на стíнах. 3. Де є багáто хліборóбів? 4. Що Анна вішає на стíни? 5. Що máма приготóвляє? 6. Чи Петро́ пе во́ду? 7. Що Петро́ рóбить у кімнáті? 8. Хто живé на фáрмі?

Ivan Kotlarevsky (1769—1838),
*founder of modern Ukrainian
literary language.*

LESSON VIII.

34. HARD DECLENSION OF NEUTER NOUNS

(Nouns ending in -o.)

	міло <i>soap</i>	озеро <i>lake</i>	місто <i>city</i>
N.	міл-о	озер-о	міст-о
G.	міл-а	озер-а	міст-а
D.	мія-у	озер-у	міст-у
A.	міл-о	озер-о	міст-о
V.	міл-о	озер-о	міст-о
I.	міл-ом	озер-ом	міст-ом
L.	міл-і	озер-і	міст-і
N.	<i>used in sin-</i>	озёр-а	міст-á
G.	<i>gular only</i>	озёр	міст
D.		озёр-ам	міст-ám
A.		озёр-а	міст-á
V.		озёр-а	міст-á
I.		озёр-ами	міст-áми
L.		озёр-ах	міст-áх

NOTE. 1. All nouns ending in -o, except a few masculine nouns such as Даніло, are neuter nouns and belong to this declension. These genders can be easily distinguished, as the masculine nouns ending in -o, have the natural masculine gender.

2. It is called the hard declension for the same reason as the masculine and feminine nouns already covered, i.e., the stems end in hard consonants.

3. Note that, as in the case of masculine and feminine nouns, the consonants д, з, л, н, с, т, ц, become softened before the -i ending in the locative case. У мнлі is pronounced as if it were written у милі.

4. Note also how the accent shifts in озеро singular to озéра plural; місто singular to містá plural.

Compare the personal endings of the three genders:

сусід	вод-á	óзер-о
-а	-í	-а
-овí	-í	-у
-а	-у	-о
-е	-ó	-о
-ом	-óю	-ом
-овí	-í	-í
сусід-и	вóд-и	озéр-а
-ів	вод	озéр
-ам	-ам	-ам
-ів	-и	-а
-и	-и	-а
-ами	-ами	-ами
-ах	-ах	-ах

35. Use of Demonstrative Pronoun *це* — *this, these*.

When asking generally — *Who is this?* or, *What is this?* *хто* and *що* are used with the demonstrative *це*, as:

Хто *це*? — *Це сусіди. Це брат. Це ма́ма.*

Що *це*? — *Це перо́. Це дере́во. Це сті́л. Це вода́.*

Note the use of *це* in answers.

Це is used for *all* persons, genders and numbers.

VOCABULARY

ми́ло, -а, soap, <i>sing. only</i> .	вигóда, -и, convenience, comfort.
óзеро, -а, <i>pl.</i> , -éра, lake.	налива́ти, -ю, -еш, to pour into.
місто, -а, <i>pl.</i> , -á, <i>g.pl.</i> , -міст, city.	трепе́ра, -и, trembling poplar.
кори́то, -а, trough.	ту́т, <i>adv.</i> , here.
крило́, -á, <i>pl.</i> , крила, wing.	<i>це</i> , <i>dem. pronoun</i> , this, these.
дере́во, -а, <i>pl.</i> , -деревá, <i>gen. pl.</i> , -дерéв, tree.	або <i>conj.</i> or.
коро́ва, -и, cow.	

EXERCISES.

A. 1. В Канаді є озера. 2. В Канаді є багато озер. 3. В озерах є вода. 4. Озеро має багато води. 5. В озері є вода. 6. На озері острів, а на острові дерева. 7. Тут є дуби, а там клени і трепети. 8. Там є також корови і барани. 9. Вони пють воду з озера і з корита. 10. Петро наливає воду в корито. 11. В кориті є вода з озера. 12. Голуби сидають на корито і також пють воду. 13. Вони сидають тут і там. 14. Вони літають і тут і там. 15. Голуби мають крила. 16. Вони літають крилами. 17. Баран не літає, бо він не має крил. 18. Ми живемо в місті. 19. В місті є вигоди. 20. Канада має багато міст; в Канаді є багато міст. 21. Хлібороб живе близько міста, але не в місті.

B. 1. The doves are flying with (their) wings. 2. They have wings. 3. We do not fly because we have no wings. 4. They are flying and then are alighting on the trough (*accusative*). 5. There is water in the trough. 6. The doves drink water from the trough. 7. The water in the trough is from the lake. 8. Peter is pouring water into the trough. 9. The cows drink water from the trough. 10. They often drink water from the lake. 11. The island is on the lake (*loc.*). 12. There are trees on the island: maples, poplars and oaks. 13. Peter lives on the island and we live in the city. 14. The island is near the city. 15. We live in the city because the city has conveniences. 16. There are many conveniences in the city. 17. Canada has many cities and lakes; there are many cities and lakes in Canada.

- С. 1. Де є багáто озéр? — В Кана́ді є багáто озéр.
 2. Де є дерева́? — Дерева́ в лісі.
 3. Де є вигóди? — Вигóди є в місті.
 4. Хто наливáє вóду в корíто? — Петро́ наливáє вóду в корíто.
 5. Хто живé на óстрові? — Петро́ живé на óстрові.
 6. Де є острові́? — Острові́ є на озéрах.
 7. Що це? — Це місто, це óзеро, це голубі́.
 8. Що тут є? Що там є? Що тут, а що там?

LESSON IX.

HARD DECLENSION OF MASCULINE NOUNS
(continued)

36. Change of o to i.

	Антін <i>Anton</i>	стіл <i>table</i>
<i>Nom.</i>	Антін	стіл
<i>Gen.</i>	Антóн-а	стол-á (у)
<i>Dat.</i>	Антóн-ові	стол-óві
<i>Acc.</i>	Антóн-а	стіл
<i>Voc.</i>	Антóн-е	стóл-е
<i>Instr.</i>	Антóн-ом	столóм
<i>Loc.</i>	Антóн-ові	(на) стол-і
<i>Nom.</i>	Антóн-и	стол-й
<i>Gen.</i>	Антóн-ів	стол-ів
<i>Dat.</i>	Антóн-ам	стол-ám
<i>Acc.</i>	Антóн-ів	стол-й
<i>Voc.</i>	Антóн-и	стол-й
<i>Instr.</i>	Антóн-ами	стол-áми
<i>Loc.</i>	Антóн-ах	стол-áх

Originally **Антін** and **стіл** were written as **Антѳн** and **стѳл**, but in the course of development of the language the **ѳ** changed to **і** when the **ѳ** appeared in a closed syllable (one not followed by another syllable). In other words, the **і** in **Антін** and **стіл** is derived from **ѳ**.

It must be remembered that there are many nouns having **і** in the last syllable, but as such **і** is not derived from **ѳ**, it does not change to **ѳ**. Hence whenever the change from **і** to **ѳ** takes place, it will be shown in the vocabulary as: **стіл**, genitive **стѳлѳ**.

37. Change of **г, к, х**.

N. ріг <i>horn</i>	чоловік <i>man;</i> <i>husband</i>	горіх <i>nut</i>
G. рѳг-а	чоловік-а	горіх-а
D. рѳг-ові	чоловік-ові	горіх-ові
A. ріг	чоловік-а	горіх
V. рѳж-е	чоловіч-е	горіш-е
I. рѳг-ом	чоловік-ом	горіх-ом
L. рѳзі-і	чоловік-ові -ці	горіс-і -х-ові
N. рѳги, -ів, etc.	чоловік-и, -ів, etc.	

The above examples are regular as far as declension endings are concerned. They show that in masculine nouns, ending with **г, к, х**, these last consonants undergo a change in the vocative before **-е** and in the locative before **-і** as follows:

In the vocative case

г changes to **ж** before **-е**. (**рѳже**)
к changes to **ч** before **-е**. (**чоловіче**)
х changes to **ш** before **-е**. (**горіше**)

In the locative case

г changes to **з** before **-і**. (**рѳзі**)
к changes to **ц** before **-і**. (**чоловіці**)
х changes to **с** before **-і**. (**горісі**)

NOTE: There is no change in the plural forms neither in §36 nor in §37.

VOCABULARY

Антін, -она, *Anton*.
Anthony.

стіл, -ола, *pl. n.*, -столи́,
table.

ріг, -ога, *voc.*, -же, horn;
corner.

горіх, -а, *voc.*, -ше, *loc.*, -сі,
nut.

чоловік, -а, *voc.*, -че; man,
often used as husband.

ворог, -а, *voc.*, -же, *pl. n.*,
-ї, enemy, foe.

пта́х, -а, *voc.*, -ше, *loc.*, -сі,
pl., -ї, bird.

вовк, -а́, *voc.*, -че, *pl. n.*, -ї,
wolf.

віл, вол-а́, *pl. n.*, -ї, ox.

капелю́х, -а, *v.*, -ше, *l.*, -сі,
hat.

га́рно, *adv.*, beautifully.

збірати, -ю, -еш, to gather,
to pick up.

кидати, -ю, -еш, to throw,
to toss, *fol. by accus., but
when action is recurring
— by instr.*

EXERCISES

A. 1. У лісі ба́гато птахів. 2. Птахі́ га́рно співа́ють. 3. Птах ма́є кри́ла. 4. Він літа́є кри́лами. 5. Птахі́ літа́ють кри́лами. 6. Яструб і го́луб (є) птахі́. 7. Птахі́ утіка́ють від яструбів і від вовків. 8. Вовкі живу́ть у лісі. 9. В лісі є горі́хи. 10. Антін збіра́є горі́хи і ки́дає в капелю́х; він тако́ж ки́дає орі́хи на сті́л; він ки́дає орі́хами на сті́л, на Іва́на, і в о́зеро; він ки́дає орі́хами до сті́ни. 11. Він ма́є ба́гато горі́хів в капелю́сі. 12. Капелю́х на столі́. 13. Він (є) на ро́зі столá. 14. Сті́л (є) в ха́ті. 15. Ми не ма́ємо ба́гато столів у ха́ті. 16. Хліборо́б ма́є волі́ і коро́ви. 17. Волі́ і коро́ви ма́ють ро́ги. 18. Вовк не ма́є ро́гів. 19. Птахі́ тако́ж не ма́ють ро́гів. 20. Вовк (є) во́рог птахів. 21. Він (є) тако́ж во́рог чоло́віка. 22. Дани́ло й Миха́йло (є) сусі́ди.

B. 1. There are many trees in the forest. 2. Anton is gathering nuts in the forest. 3. He gives the nuts to his brother. 4. There are birds in the forest. 5. A wolf is an enemy of man. 6. He is also an enemy of rams. 7. The farmer has oxen and cows. 8. The oxen and cows have horns. 9. The birds have beaks and wings. 10. They fly with (their) wings. 11. The doves and hawks are birds. 12. The birds fly away from the wolves and hawks. 13. I talk with Anton; I talk to Anton. 14. The neighbor knows Anton.

LESSON X.

CHANGES OF O—I AND Г, К, Х IN FEMININE
AND NEUTER NOUNS

38. Change of o-i in Feminine and Neuter Nouns.

шкóла — *school*.слóво — *word*.*sing.* шкóл-а, -и, *etc.*слóв-о, -а, -у, *etc.**plural* шкóли, шкíл,
шкóлам.

слóвá, слíв, слóвám.

NOTE. The above examples of declension are regular except for the plural genitive. Here *o* changes to *i* in the closed syllable, just as in Антіи and стіл (§36).

39. Change of *г, к, х*, in Feminine Nouns.

	нога́ — <i>foot.</i>	рука́ -- <i>hand.</i>	стри́ха — <i>thatched roof.</i>
<i>Nom.</i>	ног-а́	рук-а́	стри́х-а
<i>Gen.</i>	ног-и́	рук-и́	стри́х-и
<i>Dat.</i>	ноз-і́	руц-і́	стри́с-і
<i>Acc.</i>	но́г-у	ру́к-у	стри́х-у
<i>Voc.</i>	но́г-о	ру́к-о	стри́х-о
<i>Instr.</i>	ног-о́ю	рук-о́ю	стри́х-ою
<i>Loc.</i>	ноз-і́	руц-і́	стри́с-і
<i>Nom.</i>	но́г-и	ру́к-и	стри́х-и
<i>Gen.</i>	ни́г	рук	стри́х
<i>Dat.</i>	ног-а́м	рук-а́м	стри́х-ам
<i>Acc.</i>	но́г-и	ру́к-и	стри́х-и
<i>Voc.</i>	но́г-и	ру́к-и	стри́х-и
<i>Instr.</i>	ног-а́ми	рук-а́ми	стри́х-ами
<i>Loc.</i>	ног-а́х	рук-а́х	стри́х-ах

Note that here, as in §37, *г, к, х* change to *з, ц, с* respectively before the *-і* ending in the dative and the locative cases.

Note also the irregular accent of the plural forms of *нога́* and *рука́*.

40. Change of *к* and *х* in Neuter Nouns.

There are no nouns of neuter gender having *г* in the stem.

Молоко́ — *milk.*

Sing. молоко́, -а́, -у́, -о́, -о́, -о́м, в -цї́.
The plural form is not used.

Око — eye.

Sing. око, ока, оку, око, око, оком, в оці.
Plural очі, очей, очам, очі, очі, очіма, в очах.

Ухо — ear.

Sing. ухо, уха, уху (ухові), ухо, ухо, ухом, в уці.
Plural уха, ух, ухам, уха, уха, ухами, в ухах.

Another form of the plural sometimes used is:

уші, ушей, ушам, уші, уші, ушіма, в ушах.

VOCABULARY

шко́ла, -и, *pl. g.*, шкіл,
 school.
 рука́, -и́, *pl. n.*, ру́ки, *gen.*
 рук, *d.*, -а́м, hand.
 смере́ка, -и, fir (tree).
 кни́га, -и, a large book.
 нога́, -и́, *pl.*, но́ги, ніг,
 нога́м, foot, leg.
 ка́зка, -и, *pl.*, -и́, story.
 підло́га, *pl. g.*, -и́, floor.
 перо́, -а́, *pl. n.*, пе́ра, *g.*,
 пер, pen (*for writing*);
 also feather.
 а́бо, *conj.*, or.

ухо́, -а, ear.
 стрі́ха, -и, thatch, thatched
 roof.
 молоко́, -а́, milk.
 око́, -а, *pl.*, очі, очей, -а́м,
 eye.
 куса́ти, -ю, -еш, to bite.
 трима́ти, -ю, -еш, to hold,
 to keep.
 пожи́ва, -и, food, nourish-
 ment.
 сльоза́, -и́, *pl.*, -и, *gen.* сліз,
 tear (*as in weeping*).
 му́ха, -и, fly.

EXERCISES

A. 1. Маю око, ухо, руку і ногу. 2. Маю очі, уха, ру́ки і но́ги. 3. Я мiю ру́ки і но́ги водою і мiлом. 4. Стiл також мае но́ги, але він не мае очей, ух і рук. 5. Чiємо ушіма. 6. Рука́ми трима́ємо кни́гу. 7. Коро́ви

даіють молоко. 8. Хлібороби мають багато молока. 9. Вони пють молоко. 10. Ми також пемó молоко. 11. В молоці є пожива. 12. Снідаємо і пемó молоко. 13. Обідаємо, вечéряємо і пемó молоко. 14. В місті є шкóла. 15. В місті є багато шкíл. 16. Ми (є) в шкóлі. 17. Петро́ читає кни́гу. 18. У кни́зі є казкі. 19. Він тримає кни́гу в руках і читає. 20. Я тримаю перó в руці. 21. В лісі є хата. 22. На хаті (є) стріха, а на стрісі голубі. 23. В хаті є кімна́ти, а в кімна́тах (є) підло́га. 24. Там підло́га зі смере́ки, абó з дуба. 25. На підло́зі (є) сті́л, а на столі́ кни́га. 26. Іва́н сідає на підло́гу і читає. 27. Ми слухаємо. 28. Ми чуємо уші́ма. 29. У хаті́ му́хи. 30. Му́ха сідає на у́хо. 31. Му́хи кусають.

B. 1. There is a school in the city. 2. There are many schools in the city. 3. We are at the school. 4. We read and sing in school. 5. Peter reads a book. 6. He holds the book in (his) hands and reads. 7. We listen; we hear with our ears. 8. There is a table in the school. 9. The table has legs. 10. We have hands, feet, eyes and ears. 11. Annie holds a pen in (her) hand. 12. Peter and John are in the house. 13. The house is thatched. 14. The doves are on the thatch. 15. The house has floors. 16. The room has a floor. 17. There is a table on the floor. 18. The milk is on the table. 19. Cows give milk. 20. We drink milk because milk is a food. 21. There is much nourishment in milk.

C. Give the infinitive forms of the following verbs:

співа́ють
розумі́ємо
обідає
беш,

вечéряю
живе́
даєтє́
помага́ємо

розмовля́є
пють
трима́ють
чу́є.

LESSON XI.

41. CONJUGATION OF THE AUXILIARY VERB
"TO BE" (БУТИ)

Person	Present Tense	Future Indefinite	Past Indefinite
1. я I	є, am,	б́ду, shall be,	т. був, f. бу́ла, н. бу́ло. was.
2. ти you (s)	є, are,	б́деш, will be,	т. був, f. бу́ла, н. бу́ло. were.
3. він he	є, is,	б́де, will be,	був. was.
вона́ she	є, is,	б́де, will be,	бу́ла. was.
воно́ it	є, is,	б́де, will be,	бу́ло. was.
<i>Plural</i>			
1. ми we	є, are,	б́демо, shall be,	бу́ли. were.
2. ви you	є, are,	б́дете, will be,	бу́ли. were.
3. вони́ they	є, are,	б́дуть, will be,	бу́ли. were.

The Present Tense of the verb "бу́ти" is *є* for all persons, singular and plural. (There are also archaic forms for the Present Tense: я *єсьм*, ти *єси́*, він (вона́, оно́) *єсть*, ми *єсьмо́*, ви *єсте́*, вони́ *суть*, but they are not used now.)

The Past Indefinite of the plural forms is also the same.

The Present Tense and the Past Indefinite plural require the pronoun, otherwise the person cannot be known. But the Future Tense indicates the person and the number by the endings, hence the personal pronoun may be omitted.

42. Formation of Future Imperfect (or Indefinite).

The Future Imperfect is formed by combining future forms of the verb "бути" with the infinitive of the main verb, as:

Я буду читати	<i>I shall read.</i>
Ти будеш читати	<i>You (s) will read.</i>
Він буде читати	<i>He will read.</i>
Вона́ буде читати	<i>She will read.</i>
Вонó буде читати	<i>It will read.</i>
Ми будемо читати	<i>We shall read.</i>
Ви будете читати	<i>You will read.</i>
Вони́ будуть читати	<i>They will read.</i>

Another way of forming the Future Imperfect Tense is by adding *му, меш, ме, мемо, мете, муть* to the infinitive as: (я) читатиму, *I shall read*, (ти) читатимеш, *you (s) will read*, він (вона́, вонó) читатиме, *he, (she, it) will read*, читатимемо, *we shall read*, читатимете, *you will read*, читатимуть, *they will read*.

VOCABULARY

ніні, <i>adv.</i> , to-day. (Also сього́дні).	літо, -а, summer.
вчо́ра, <i>adv.</i> , yesterday.	вліті, <i>adv.</i> , in summer.
за́втра, <i>adv.</i> , to-morrow.	зима́, -и́, winter
ча́сом, <i>adv.</i> , sometimes, occasionally, now and then.	взимі, <i>adv.</i> , in winter.
колі́сь, <i>adv.</i> , some time ago, or in future.	тро́хи, <i>adv.</i> , some.
знов, <i>adv.</i> , again.	ще́, <i>adv.</i> , yet, as yet, still.
	ско́ро, <i>adv.</i> , soon, fast.
	за́раз, <i>adv.</i> , at once, immediately.

EXERCISES

A. 1. Нїні я був у школі. 2. Я тепер у школі. 3. Ми нїні були у школі. 4. Ви вчора були у школі. 5. І вона вчора була у школі. 6. Ми ще в хаті, але зараз будемо в школі. 7. Ми завтра знов будемо у школі. 8. Ми там будемо читати, а ви будете слухати. 9. Ви будете слухати і розуміти. 10. Ми тепер читаємо і трохи розуміємо. 11. Ми не вміємо добре читати і ще добре не розуміємо. 12. Ми часом читаємо і не розуміємо. 13. Ми часто не розуміємо. 14. Колись будемо добре читати і розмовляти. 15. Ви будете колись добре співати. 16. Вони ще будуть добре і гарно співати. 17. Сусід тепер (є) у лісі. 18. Він рубає дерева в лісі. 19. Іван сусідові помагає нїні і завтра буде помагати. 20. Вони взимі будуть рубати клені, дубі і трепети. 21. Вони також будуть рубати дерева вліті. 22. Вони будуть рубати, а птахі будуть співати. 23. Вони будуть рубати клені або дубі.

B. 1. We are in the house. 2. We are still in the house, but we shall be in school immediately. 3. We were in school yesterday, and we shall be in school to-morrow. 4. She was in school yesterday. 5. We can read quickly. 6. We shall read and sing in school. 7. You will listen and you will understand. 8. I shall question John and he will answer. 9. He does not understand well as yet, but he will understand soon. 10. Sometimes he will understand well. 11. We are still in school, but we shall be in the house soon. 12. They were in school yesterday and they will be in school to-morrow. 13. We were in school some time ago. 14. You do not sing well as yet but you will (sing well yet). 15. The neighbor is in the forest. 16. He is cutting the trees in the forest. 17. John is helping the

neighbor. 18. He will be helping the neighbor tomorrow. 19. The neighbor lives on the island in summer, and in winter he lives in the city.

LESSON XII.

HARD DECLENSION OF FEMININE AND NEUTER NOUNS (continued)

43. Irregular Forms of Genitive Plural.

We have seen in §31 and §34 that the regular form of the genitive plural of feminine and neuter nouns is the bare stem, as: риби, риб; рúки, рук; úха, ух. However, there are the following exceptions to this rule:

1. In order to avoid an influx of several consonants at the end of a word that cannot be easily pronounced, **o** is inserted in the following manner:

	<i>Nom. sing.</i>		<i>Nom. pl.</i>		<i>Gen. pl.</i>
казка	<i>story</i>		казкі		казóк
кнйжка	<i>book</i>		книжкі		книжóк
вивірка	<i>squirrel</i>		вивірки		вивіро́к
сорóчка	<i>shirt</i>		сорочкі		сорочóк
цёрква	<i>church</i>		церкви		церко́в
вікно́	<i>window</i>		вікна		віко́н

2. In other nouns, for the same reason, **e** is inserted, as in:

	<i>Nom. sing.</i>		<i>Nom. pl.</i>		<i>Gen. pl.</i>
сестра́	<i>sister</i>		сестри		сесте́р
мітла́	<i>broom</i>		мітли		міте́л
крісло	<i>chair</i>		крісла́		крісе́л
світло	<i>light</i>		світла́		світе́л

3. Under the influence of masculine nouns, some feminine and neuter nouns have adopted the genitive plural form from the masculine noun, as:

<i>Nom. sing.</i>		<i>Nom. pl.</i>	<i>Gen. pl.</i>
ма́ма	<i>mother</i>	мама́	мама́в
багно́	<i>swamp</i>	багна́	багна́в
шко́ло	<i>glass</i>	шко́ла	шко́лів

4. Some feminine and neuter nouns have two plural genitive forms both of which may be used — the regular bare stem form and the masculine form, as:

<i>Nom. sing.</i>		<i>Nom. pl.</i>	<i>Gen. pl.</i>
ха́та	<i>house</i>	хати́	хати́в, хат
бу́ква	<i>letter</i> (<i>of alphabet</i>)	бу́кви	бу́ків, букв

5. It may be noted that even the regular form — the bare stem, has two variations:

(a) The old *o* in the closed syllable changes to *i*.

<i>Nom. sing.</i>	<i>Nom. pl.</i>	<i>Gen. pl.</i>
шко́ла	шко́ли	шко́л
нога́	но́ги	но́г
сло́во	слова́	слі́в

(b) Similarly the old *e* changes to *i*.

<i>Nom. sing.</i>	<i>Nom. pl.</i>	<i>Gen. pl.</i>
бе́ре́за	бе́ре́зи	бе́ри́з (or -е́з)
се́ло	се́ла	сі́л

Note, that the inserted *o* and *e* in the genitive plural in 1 and 2 above do not change to *i*.

44. Pronunciation of *i* derived from the old *o* and *e*.

1. Whenever the old *o* changes to *i*, this *i* is never sounded as if it were iotized, and the preceding consonant is never softened. This rule applies to masculine, feminine and neuter nouns.

In masculine nouns, the *i* appears in the nominative case, (§ 36), as:

<i>Nom. pl.</i>	столі	<i>Nom. sing.</i>	стіл
" "	носі (<i>noses</i>)	" "	ніс (<i>nose</i>)

In feminine and in neuter nouns *i* derived from *o* appears in the genitive plural:

<i>Nom. sing.</i>	нога	<i>Nom. pl.</i>	ноги	<i>Gen. pl.</i>	ніг
	слово		слова		слів

2. But when *i* is derived from *e*, then the immediately preceding consonant that can be softened (д, з, л, н, с, т, ц) is softened. Consequently the word *сіл* appearing in §43, 5(b) is pronounced as *сіл*.

VOCABULARY

кніжка, -и, <i>pl.</i> -ї, -ок, book.	бўква, -и, <i>pl. g.</i> бўквів, <i>or</i> букв, <i>or</i> бўков, letter of alphabet.
вївїрка, -и, <i>pl.</i> -ї, -ок, squirrel.	селó, -á, <i>pl.</i> -а, сїл, village.
сорóчка, -и, <i>pl.</i> -ї, -ок, shirt.	болóто, -а, <i>pl.</i> -á, <i>g.</i> -от, mud.
цérквa, -и, <i>pl.</i> -ї, -кóв, church.	шїти, шї-ю, -еш, to sew.
сестра, -ї, <i>pl.</i> -и, -ér, sister.	замїтáти, -ю, -еш, to sweep.
мітлá, -ї, <i>pl.</i> -и, -éл, broom.	складáти, -ю, -еш, to put together, to arrange.
берéза, -и, <i>pl.</i> -и, <i>g.</i> беріз, birch.	Саскáтун, -у, Saskatoon (city).
жáба, -и, frog.	кóло, <i>prep.</i> , by, near, <i>fol. by gen.</i>
вїкнó, -á, <i>pl. n.</i> вїкна, <i>g.</i> вїкон, window.	пришивáти, -ю, -еш, to sew a thing (like a patch or button), on <i>or</i> to a piece of cloth <i>or</i> to clothing.
крїсло, -а, <i>pl.</i> -á, -éл, chair.	гўдзик, -а, button.
шкло, -а, <i>glass.</i> (<i>Also</i> скло).	
бaгнó, -á, <i>pl.</i> -а, <i>g.</i> -їв, swamp.	
вїсоко, <i>adv.</i> , high.	

EXERCISES

A. 1. В селі є шкóла і цёрква. 2. У шкóлі є книжкí. 3. Там є багáто книжóк. 4. У книжкáх є казкí. 5. Там є багáто казóк. 6. Я маю книжку і читаю кáзку з книжки. 7. Ми читаємо казкí з книжóк. 8. Кáзка мае багáто слів, а словá мають багáто бóквів. 9. Ми складаємо словá з бóквів. 10. У шкóлі є стіл і кріслá; кріслá є блíзько столá. 11. У цёркві і шкóлі є багáто свíтла, бо там є багáто вікон. 12. Вікнó є в стíні, а в вікні є шкло. 13. Канада мае багáто міст і сіл. 14. Села є в Манітóбі, Албёрті і Саскачевáні. 15. В містáх є хатí, шкóли і цёркві. 16. В місті Саскатúні є багáто цёркóв. 17. Я живу́ в місті. 18. Сестрá Анна мае кімнáту. 19. В кімнáті є мiтлá і Анна замiтае пiдлóгу мiтлóю. 20. У кімнáті є стіл і кріслá; там багáто крісел. 21. Крісло є блíзько столá; Пётрó сiдае на крісло. 22. Пётрó на кріслі читае книжку. 23. Мама ши́є брáтовi сорóчку. 24. Анна помагáє ма́мі шiти сорóчку. 25. Вона́ тепёр пришивáє гóдзики до сорóчки. 26. Пётрó і я ма́ємо багáто сорóчóк. 27. В лісі є деревá; там є дубí, кленí, трепéти і берéзи. 28. Там є багáто дубiв, берiз і трепéт. 29. На берéзі є вiвiрка. 30. Вивiркi живóть у лісі; там є багáто вивiрóк. 31. Блiзько мiста є багнó. 32. У багнi є жáби.

B. 1. In the forest there are maples, oaks, poplars and birches. 2. There are many birches and poplars. 3. The squirrels live in the forest. 4. There are many squirrels. 5. Canada has many cities and villages. 6. There is a church and a school in the village. 7. In the city there are many churches and schools. 8. We sing in church and read in school. 9. We read books. 10. There are stories in the books. 11. There are many chairs in school.

12. The chairs are near the table, and the table is near the wall. 13. In the school there is plenty of light because there are many windows. 14. There is glass in the windows. 15. There is also plenty of light in the church because there are many windows. 16. (My) sister is in the house with (her) mother. 17. Mother is sewing a shirt for Peter; my sister is helping my mother. 18. Peter has many shirts. 19. I have no sisters but I have brothers. 20. Annie is sweeping the floor with a broom.

C. Answer the following in Ukrainian:

C. 1. Що Анна шіє? 2. Що вона пришиває? 3. Чи вона має пришивати багато гудзиків? 4. Що вона замітає? 5. Що ми читаємо? 6. Де ви були вчора? 7. Де вони будуть завтра? 8. Де ти тепер? 9. Хто був вчора в церкві, а хто в школі? 10. Де живуть вивіркі? 11. Де живуть жаби? 12. Чи це місто, чи село? 13. Чи ти живеш у місті, чи в селі?

D. Complete the nouns in the following sentences:

1. Голубі сидають на хат... (*sing.*)
2. Вони є на хат... (*sing.*)
3. Він утікає від вовк... (*pl.*)
4. Вчора ми були в церкв... (*sing.*)
5. Павло має горіхи в капелю... (*sing.*)
6. Він кидает горіхи в вод... (*sing.*)
7. Ми маємо багато сусід... (*pl.*)
8. Я маю хліб, а ти не маєш хліб... (*sing.*)

LESSON XIII.

PRESENT TENSE OF THE FIRST CONJUGATION

45. Conjugation of -е, -у́ть Group.

Нести́ — *to carry.*

нес-у́ *I carry, I am carrying, I do carry.*
 нес-е́ш *you (s) carry, you are carrying, you do carry.*
 нес-е́ *he. (she, it) carries, is carrying, does carry.*

нес-емо́ *we carry, we are carrying, we do carry.*
 нес-ете́ *you (pl.) carry, you are carrying, you do carry.*
 нес-у́ть *they carry, they are carrying, they do carry.*

This conjugation is known as -е, -у́ть group, because е is common to four endings, and -у́ть is the ending of the third person plural.

Compare the -е, ю́ть and -е, -у́ть groups :

зна́-ю	нес-у́
-е́ш	-е́ш
-е	-е́
-емо́	-емо́
-ете́	-ете́
-ю́ть	-у́ть

Note that the stem of -е, -ю́ть group ends in a vowel, while the stem of -е, -у́ть group ends in a consonant нес-. In many verbs of this group the final consonant of the stem undergoes a change as follows:

a) In *могти́, to be able*, г changes to ж and the verb is conjugated: *мо́жу, мо́жеш, мо́же, мо́жемо, мо́жете, мо́жуть. Я мо́жу нести́ во́ду. Ви мо́жете рубати́ ліс. Ми мо́жемо співа́ти.*

b) In *пекті*, *to bake*, *к* changes to *ч* and the conjugation is: *печу́, печеш, пече́, печемо́, печете́, печу́ть*.

Compare this conjugation with the future forms of the verb "бути". They have the same endings, yet *бу́де, бу́дуть . . .* is the future tense, while *несе́, несу́ть . . .* is the present tense.

VOCABULARY

нести́, нес-у́, -еш, to carry.

*везті́, вез-у́, -еш, to haul,
to cart, to convey.*

*па́сти, пас-у́, -еш, to
pasture, to tend on
pasture; to graze.*

*рості́, рост-у́, -еш, to
grow.*

*могті́, мож-у, -еш, to be
able to, can.*

*стерегті́, стереж-у́, е-ш, to
guard, to watch.*

*стри́гти, стриж-у́, -еш, to
shear, cut (hair).*

*пекті́, печ-у́, -еш, to bake.
to roast.*

сметана́, -и, cream.

ма́сло, -а, butter.

*віз, во́за, pl. возі́, wagon,
cart.*

во́вна, -и, wool.

трава́, -ї, pl. -и, grass.

EXERCISES

A. 1. Несу́ во́ду; несеш хлі́б; Анна несé молоко́; несете́ книжкі́; несемо́ дере́во; вони́ несу́ть рибу. 2. Я мо́жу нести́ во́ду, хлі́б і молоко́, але не мо́жу нести́ дере́ва. 3. Везу́ дере́во на во́зі. 4. Сусід везé дере́во на во́зі. 5. Він везé дере́во вола́ми. 6. У лісі багáто дерéв. 7. Дерéво ростé в лісі. 8. У лісі росту́ть дубі́, клені́ і берéзи. 9. Хліборóб ма́е фáрму. 10. Він ма́е багáто фáрмів. 11. На фáрмі є во́лі і корóви. 12. Він пасé во́лі і корóви. 13. Він такóж пасé барані́ і стережé барані́в від вовкі́в. 14. Корóви да́ють молоко́, а з молоко́ ма́ємо сметану́ і ма́сло. 15. Сусід стриже́ барані́в. 16. З барані́в ма́е багáто во́вни. 17. Петро́ несé молоко́ до ха́ти. 18. Ма́ма даé Петро́ві молоко́. 19. Петро́ не молоко́, а я пю́ ка́ву. 20. Пемо́ ка́ву зі сметано́ю. 21.

Сестра шиє сорóчку. 22. Вона уміє шіти сорóчки. 23. Вона móже пекті хліб.

B. 1. I am baking bread. 2. I can (am able to) bake bread; I know how you bake bread. 3. Annie can sweep the floor in the house. 4. She can also sew. 5. She can sew shirts; she is sewing shirts now. 6. She can also prepare coffee. 7. We drink coffee with cream. 8. We get (have) cream and butter from (з) milk. 9. The farmer has a farm. 10. The cows and the rams are on the farm. 11. The farmer's servant is pasturing the cows. 12. He shears the rams. 13. The farmer is hauling birch trees from the forest to (на) the farm. 14. He is hauling the birch trees with oxen. 15. Birch trees and oaks grow in the forest.

C. (a) Give the infinitive forms for the following verbs: *мóжуть, печемó, ростéш, стрижú, везé, стережемó, пасé, несúть*.

(b) Conjugate: *рості, везті, стерегті* in the Present Tense, Indicative Mood.

D. *Read and translate:*

1. Хто пасé волі й корóви? — Я пасú волі й корóви.
2. Де є волі і корóви? — Волі і корóви на фармі.
3. Хто стриже́ баранів? — Ів́ан стриже баранів.
4. Що ма́ма уміє пекті? — Ма́ма уміє пекті хліб.
5. Що ти везéш? — Везú дéрево.
6. Що ростé у лісі? — У лісі ростúть дубі, клені, берéзи.
7. Де Дани́ло пасé корóви? — Він пасé корóви на ф́армі.

LESSON XIV.

PRESENT TENSE, INDICATIVE MOOD, OF SECOND CONJUGATION

46.

Group -и, -ать.

(a) лежати, to lie down; to rest.

леж-ý	<i>I am lying, I lie, I do lie.</i>
леж-иш	<i>You (s) are lying, you lie, you do lie.</i>
леж-ить	<i>He (she, it) is lying, lies, does lie.</i>
леж-имо	<i>We are lying, we lie, we do lie.</i>
леж-ите	<i>You are lying, you lie, you do lie.</i>
леж-ать	<i>They are lying, they lie, they do lie.</i>

(b) бачити, to see.

бач-у	<i>I see, I am seeing, I do see.</i>
бач-иш	<i>You (s) see, you are seeing, you do see.</i>
бач-ить	<i>He (she, it) sees, is seeing, does see.</i>
бач-имо	<i>We see, we are seeing, we do see.</i>
бач-ите	<i>You see, you are seeing, you do see.</i>
бач-ать	<i>They see, they are seeing, they do see.</i>

NOTES: 1. Observe that the endings of the second conjugation are: -у, -иш, -ить, -имо, -ите, -ать.

2. Compare the first and second conjugations:

First Conjugation		Second Conjugation	
-е- ють Group	-е, -уть Group	-и, -ать Group	Group
ма́-ю	нес-ý	бач-у	леж-ý
-еш	-еш	-иш	-иш
-е	-е	-ить	-ить
-емо	-емо	-имо	-имо
-ете	-ете	-ите	-ите
-ють	-уть	-ать	-ать

3. Observe that the verb **лежати** is in the infinitive form. By dropping its infinitive ending **-ти** we have the stem **лежá-**, which is used for the Past Indefinite Tense. This stem, however, is not the bare stem. The bare stem is the root **леж-**; **-а** — is the suffix to the root. It is the bare stem (root) **леж-** which is used for the Present Tense conjugation.

The same applies to the verb **бачити**.

When the stem for the Present Tense is different from the stem used for the Past Indefinite Tense, it will be shown in the vocabulary thus: **леж||á-ти, ў, -иш; бач||и-ти, -у, -иш.**

4. This group of verbs is known as **-и, -ать** group, because **-и** is the predominant vowel in four personal endings and the third person plural is **-ать**.

5. Observe also that in **бачити** the accent remains on the stem throughout, whereas in **лежати** it falls on the personal endings. Note the similarity in **бачити** and **мати**, and in **лежати** and **нести**.

6. There are some verbs that have the accent on the personal endings of the first person singular. In other personal endings, both singular and plural, the accent shifts to the preceding syllable. E.g.: **служити, to serve: служ-ў, слўж-иш, слўж-ить, слўж-имо, слўж-ите, слўж-ать.**

When the accent so shifts, the verbs in the vocabulary will be shown thus: **служ||йти, -ў, -иш.** The fact that there is no accent on **-иш** will indicate that the accent has been shifted to the preceding syllable.

VOCABULARY

лежати, леж-ў, -иш, to lie down, (to rest).

держати, держ-ў, -иш, to hold, to keep.

служити, служ-ў, -иш, to serve (fol. by dative) to work, to serve for (followed by pr. у and gen. case).

бачити, бач-у, -иш, to see.

кричати, крич-ў, -иш, to cry out, to shout.

мовчати, мовч-ў, -иш, to keep quiet, to keep silent.

важити, важ-у, -иш, to weigh.

нишити, нищ-у, -иш, to destroy, to ruin.

(Vocabulary, continued)

учіти, уч-у́, -иш*, to teach, to train.	горо́д, -у, garden.
кінч їти, -у́, -їш, also кін- ча їти, -ю, -еш, to finish.	хробо́к, -а́, voc., -ку, pl., -ї, worm.
почина́ти, -ю, -еш, to start, to begin.	вірно, adv., truly, loyally, faithfully.
лі́жко, -а, loc., у, pl., -а́, gen., -о́к, bed.	уже (вже)*, adv., already.
	як, adv., how, how to, as.
	зле, adv., badly.

EXERCISES

A. 1. Ми були́ у шко́лі. 2. Ми (є) у шко́лі. 3. У шко́лі чита́ємо і співа́ємо. 4. Ми співа́ємо, а Дани́ло кричи́ть. 5. Він не вміє співа́ти, але може до́бре крича́ти. 6. Іва́н не співа́є і не кричи́ть, а мовчи́ть. 7. Ми те́пер є в ха́ті. 8. Кни́жка Дани́ла лежи́ть на сто́лі. 9. Кни́жка Євге́на тако́ж лежи́ть на сто́лі. 10. Я за́раз бу́ду ляга́ти на лі́жко; я ляга́ю на лі́жко. 11. Я за́раз бу́ду лежа́ти. 12. Я вже лежу́ на лі́жку. 13. Ми лежимо́ і відпочива́ємо. 14. Євген лежи́ть на лі́жку і чита́є кни́жку. 15. Він держи́ть кни́жку в рука́х і чита́є. 16. Він вже кінчи́ть чита́ти кни́жку. 17. Він за́раз бу́де вчи́ти Іва́на чита́ти. 18. Євге́н учи́ть чита́ти. 19. Євге́н почина́є чита́ти. 20. Ми тако́ж почина́ємо чита́ти, а Євге́н кінчи́ть чита́ти. 21. Ви тако́ж кінчите́ чита́ти. 22. Хліборо́б ма́є на́йма. 23. На́йма служи́ть у хліборо́ба. 24. Він служи́ть хліборо́бові вірно. 25. Хліборо́б учи́ть на́йма стри́гти бари́в. 26. На́йма стриже́ бари́в. 27. Він да́є во́вну хліборо́бові, а хлі-

**The vowel y at the beginning of a verb may change to в, if the preceding word ends in a vowel, as: він учи́ть, вона́ вчи́ть, вони́ вміють, Іва́н вміє. Therefore many verbs starting with в, and not found under that letter, may be found under y and vice versa.*

бороб важить вóвну і везе до міста. 28. Хлібороб має горód на фáрмі. 29. В горóді є хробакі. 30. Ми бáчи-мо хробаків. 31. Вони нищать горód, а птахі нищать хробаків. 32. Я бáчу птаха і знаю, що він нищить хробаків.

B. 1. John is working for a farmer. 2. He serves (him) well (loyally). 3. The farmer teaches John how to shear rams (may be translated by infinitive *учить стрігти* or *учить як стрігти*). 4. The farmer is shearing a ram. 5. The farmer is hauling wool to the city. 6. We are in the city. 7. We sing in school. 8. Daniel does not sing; he shouts. 9. He cannot sing but he can shout. 10. Peter and John cannot sing, but they do not shout. 11. They keep silent. 12. I am lying down to read. 13. I hold the book in my hands and read. 14. I am finishing reading the book; I shall teach John how to read. 15. He begins reading and he reads well. 16. He holds the book in (his) hands and reads. 17. We are finishing reading and soon we shall be in the garden. 18. There are birds in the garden. 19. We see the birds and we also see the worms. 20. Worms destroy gardens, but birds destroy worms. 21. We see how birds destroy the worms.

C. *Translate the following:*

1. Чи брат дóбре читáє, чи ні? 2. Ні, він ще не читáє дóбре. 3. Чи він дóбре читáє, чи зле? 4. Він не зле читáє, але і не дóбре. 5. Ви чýєте, як він читáє. 6. Чи він розуміє, що він читáє? 7. Я дúмаю, що розуміє. 8. Ми бáчимо, як сусід рубáє деревá. 9. Як máма при-готовляє кáву? 10. Брат ще лежíть на ліжку. 11. Що він там бáчить? 12. Він там бáчить ліс. 13. Що ти тут бáчиш? 14. Я тут бáчу горód. 15. Що тут ростé? 16. Тут ростé травá, а там деревá.

LESSON XV.

PAST INDEFINITE TENSE

47. First Conjugation.

A. (-є, -ють Group.)

Singular

Masculine

я	мав	<i>I had, I was having, I did have.</i>
ти	мав	<i>You (s.) had, you were having, you did have.</i>
він	мав	<i>He had, he was having, he did have.</i>

Feminine

я	мáла	<i>I had, I was having, I did have.</i>
ти	мáла	<i>You (s.) had, you were having, you did have.</i>
вона́	мáла	<i>She had, she was having, she did have.</i>

Neuter

я	мáло	<i>I had, I was having, I did have.</i>
ти	мáло	<i>You (s.) had, you were having, you did have.</i>
воно́	мáло	<i>It had. it was having, it did have.</i>

Plural

All Genders

ми	мáли	<i>We had, we were having, we did have.</i>
ви	мáли	<i>You (pl.) had, you were having, you did have.</i>
вони́	мáли	<i>They had, they were having, they did have.</i>

The Past Indefinite Tense is used to denote a continued and unfinished action, (я лежáв). It also denotes a continued repetition of a completed action, (я лягáв).

The formation of the Past Indefinite Tense is very simple. By adding **-в** to the stem **ма-**, we get the Past Indefinite form for the first, the second and the third person singular, masculine gender. By adding **-ла** to the stem, we get the Past Indefinite form for the first, second and third person singular, feminine gender. By adding **-ло** to the stem, we get the Past Indefinite form for the same three persons of neuter gender.

-ли is the ending for the Past Indefinite Tense for all genders and persons, plural.

Note the similarity between

бу́ти, був, бу́ла, бу́ло; бу́ли.
ма́ти, мав, ма́ла, ма́ло; ма́ли.

All the verbs of the first conjugation of **-є, -ють** group which have only one stem, have the Past Tense endings added to the stem, as :

Infinitive	Singular			Plural
	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>All Gend.</i>
	я, ти, він	я, ти, вона	я, ти, воно	ми, ви, вони
ма́ти	ма-в	ма́-ла	ма́-ло	ма́-ли
ду́мати	ду́ма-в	ду́ма-ла	ду́ма-ло	ду́ма-ли
чита́ти	чита́-в	чита́-ла	чита́-ло	чита́-ли
умі́ти	умі́-в	умі́-ла	умі́-ло	умі́-ли
чу́ти	чу-в	чу́-ла	чу́-ло	чу́-ли
ми́ти	ми-в	ми́-ла	ми́-ло	ми́-ли

B. Past Indefinite Tense of -е, -уть Group:

Infinitive	Singular			Plural
	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	
	я, ти, він	я, ти, вона	я, ти, воно	ми, ви, вони
па́сти	пас	па́с-ла	па́с-ло	па́с-ли
стри́гти	стриг	стри́г-ла	стри́г-ло	стри́г-ли
пекти́	пік	пек-ла́	пек-ло́	пек-ли́
везти́	віз	вез-ла́	вез-ло́	вез-ли́
нести́	ніс	нес-ла́	нес-ло́	нес-ли́
могти́	міг	мог-ла́	мог-ло́	мог-ли́
рости́	ріс	рос-ла́	рос-ло́	рос-ли́
стерегти́	стеріг	стерег-ла́	стерег-ло́	стерег-ли́

NOTE 1. The forms of the Past Indefinite Tense in both groups (-е, -ють and -е, -уть) are the same for the feminine and neuter singular and for all persons and genders, plural. All are formed by adding the Past Indefinite endings -ла, -ло, -ли to the stem of the verb.

But there is a difference in the form of the Past Indefinite Tense in the first, second and third person singular, masculine gender. While in the -е, -ють group -в ending is added to the stem, мав, читав, чув, there is no such ending in the -е, -уть group. Here the Past Indefinite Tense is formed by the bare stem only, as: пас, стриг.

Note also that when the bare stem has in its final syllable -о, or е, it changes to -і in accordance with rules in §36, 37, 38, 43 (5): пек-ти́, пік, пек-ла́; вез-ти́, віз, вез-ла́, etc.

2. Observe also that when *i* in the bare stem is derived from *e*, it softens the preceding consonant in accordance with rule §44 (2) : *не́сти, ніс*.

3. While in *ма́ти, чита́ти* etc., *-в* is added to the bare stem (which always ends in a vowel) in order to get the Past Indefinite form for the first, second and third person singular, masculine gender, such addition is unnecessary in the *e*, *-уть* group because the stem ends in a consonant.

48. Past Indefinite Tense, Second Conjugation.

Infinitive	Singular			Plural
	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>All Gend.</i>
	я, ти, він	я, ти, вона	я, ти, воно	ми, ви, вони
лежа́-ти держá-ти крича́ти мовча́-ти служи́-ти ба́чи-ти учи́-ти ни́щи-ти	лежа́-в держá-в крича́-в мовча́-в служи́-в ба́чи-в учи́-в ни́щи-в	лежа́-ла держá-ла крича́-ла мовча́-ла служи́-ла ба́чи-ла учи́-ла ни́щи-ла	лежа́-ло держá-ло крича́-ло мовча́-ло служи́-ло ба́чи-ло учи́-ло ни́щи-ло	лежа́-ли держá-ли крича́ли мовча́-ли служи́-ли ба́чи-ли учи́-ли ни́щи-ли

NOTE: While in §47 A and B the Past Indefinite endings are added to the bare stem, here these endings are added to the full stem. It follows that the Present Tense of these verbs uses the bare stem, e.g. *леж-*, while the Past Indefinite Tense uses the extended stem *лежа-*.

VOCABULARY

горá, -í, <i>pl.</i> гóри, гір, hill, mountain.	річка, -и, <i>pl.</i> річки, -ók, stream, brook, rivulet.
згорí, <i>adv.</i> , downhill.	жінка, -и, <i>pl.</i> -ій, -ók, woman (<i>also</i> wife).
доліна, -и, <i>pl.</i> -ій, valley, lowland.	текті, теч-ý, -éш, to flow, to leak.
вдолíну, <i>adv.</i> , downward, (<i>answering</i> : whither?)	чéрез, <i>prep.</i> , through, <i>fol.</i> <i>by accus.</i>
вдолíні, <i>adv.</i> , down, (<i>an-</i> <i>swering</i> : where?).	пóнад, <i>prep.</i> , above, <i>fol. by</i> <i>instr.</i>
ягода, -и, <i>pl. g.</i> ягід, berry.	кóло, <i>prep.</i> , by, near, <i>fol.</i> <i>by gen.</i>
сир, -а, cheese.	

EXERCISES

A. Make a form similar to that in §48 and write the Past Indefinite Tense for the following verbs: помагáти, лягáти, лежáти, бíти, розумíти, питáти, пояснáти, кінчáти, вáжити, тектí.

B. Give the infinitive forms of the following verbs: дúмав, кричáв, читáла, лежáли, мíли, нíщить, теклó, неслó, бáчимо, служíв, шíла, рубáв, приготовлýв, стерíг, стрíг.

C. 1. Я булá у шкóлі; ти булá в цéркві. 2. Ми булі у шкóлі, а ви булі в цéркві. 3. Ми в шкóлі читáли, а ви в цéркві співáли. 4. Сестрá булá кóло цéркви, алé в цéркві не булá. 5. Вонá слúхала і чула, що ви співáли. 6. Вонá булá в горóді і збирáла ягоди. 7

Чéрез горóд течé рíчка; водá течé з горí вдолíну. 8. На горí є хáта; вдолíні є озéро. 9. Нáймит пасé волí і корóви кóло óзера. 10. Волí пíли вóду з óзера. 11. Вонí пíли вóду, а нáймит спíвáv. 12. Ми слúхали. 13. Сестрá сусíда булá в хáті і приготовлялá кáву. 14. Ми обíдали і пíли кáву. 15. Сестрá пíла молóкó. 16. Ми мáли багáто молóкá і мáсла. 17. Жíнка умíла пектí хлíб. 18. Вонá пеклá хлíб. 19. В хáті був стíл, а кóло столá булó крíсло. 20. На столí лежáли книжкí. 21. Перó такóж там лежáло. 22. Я лежáв на лíжку і читáв кнíжку. 23. Я бáчив птахíв чéрез вíкнó. 24. Вонí лíтáли висóкó пóнад óзером.

D. 1. Mother was in the garden. 2. She was picking berries. 3. She saw birds on the trees. 4. We were on the farm. 5. The farmer was cutting the oaks or maples. 6. The servant was helping the farmer to cut the trees. 7. There is a hill on the farm. 8. The water is flowing from the hill into the valley. 9. The brook was flowing into the lake. 10. The cows were drinking water out of the lake. 11. (My) sister was in the house. 12. She was sewing and singing. 13. Peter and Michael were listening. 14. They were lying in bed and resting. 15. They were reading books. 16. They saw birds through the window. 17. The birds were flying. 18. They were flying high above the lake. 19. Mother was teaching her son to read. 20. He was starting to read a book. 21. We were finishing reading a book.

LESSON XVI.

HARD DECLENSION OF ADJECTIVES

49. Masculine Gender.

гáрний — *pretty, nice, beautiful, handsome.*

молодйй — *young.*

Singular

N.	гáрн-ий	óбраз	молод-йй	брат
G.	гáрн-ого	óбраз-а	молод-óго	брат-а
D.	гáрн-ому	óбраз-овi	молод-óму	брат-овi
A.	гáрн-ий	óбраз	молод-óго	брат-а
V.	гáрн-ий	óбраз-е	молод-йй	брат-е
I.	гáрн-им	óбраз-ом	молод-йм	брат-ом
L.	гáрн-ím (-ому)	óбраз-í	молод-ím (-óму)	брат-овi

Plural

N.	гáрн-í	óбраз-й	молод-í	брат-й
G.	гáрн-их	óбраз-ív	молод-йх	брат-ív
D.	гáрн-им	óбраз-ám	молод-йм	брат-ám
A.	гáрн-í	óбраз-й	молод-йх	брат-ív
V.	гáрн-í	óбраз-й	молод-í	брат-й
I.	гáрн-ими	óбраз-áми	молод-йми	брат-áми
L.	гáрн-их	óбраз-áх	молод-йх	брат-áх

1. The above are examples of the declension of adjectives modifying masculine nouns. Adjectives modifying feminine and neuter nouns have different endings.

2. Adjectives agree with the nouns they qualify, in gender, number and case. This agreement of the adjectives with the nouns indicates whether the noun represents a person, an animate or inanimate object, e.g.:

The accusative singular form of óбраз is the same as the nominative, hence the adjective agrees with this form.

On the other hand the accusative of брат is the same as the genitive, and the adjective again agrees with this form.

Similarly the plural accusative of образ is образі, same as the nominative plural. Hence the adjective forms are the same. But the plural accusative of брат is the same as the genitive, and the adjective again agrees with this form.

3. This declension of adjectives is called "hard" because the stems of the adjectives end in consonants.

4. Adjectives are often used as substantives: голódний голóдного розуміе — *a hungry man understands* (another) *hungry man*. Ukrainian adjectives are used as nouns with greater ease than in English because they have gender and number.

5. Observe that the accent of adjectives does not shift. Wherever it falls once, it remains there throughout as: гáрний óбраз, гáрні образі.

6. Adjectives in the vocabulary will appear in the masculine form only.

7. The nominative, accusative and vocative form of some adjectives is sometimes shortened to the stem alone, as мóлод for молодій, здорóв for здорóвий, etc.

Other forms remain unchanged.

On the other hand, the nominative, accusative and vocative plural form may be гарніі, молодіі, старіі, etc.

VOCABULARY

гáрний, -а, -е, pretty, nice,
beautiful, handsome.

молодій, -á, -é, young.

старій, -á, -é, old, aged.

здорóвий, -а, -е, well,
healthy, robust, health-
ful, wholesome.

повáжний, -а, -е, respect-
able, serious.

розúмний, -а, -е, wise.

бідний, -а, -е, poor.

багáтий, -а, -е, rich,
wealthy.

дóбрый, -а, -е, good, kind.

голóдний, -а, -е, hungry.

хóрий, -а, -е, sick.

дочкá, -й, pl. дóчки, -óк,
daughter.

мíрно, *adv.*, agreeably,

м'ясо, -а, meat.

(Vocabulary, continued)

та, *conj.*, and, equivalent to *i*, although it is used to connect words similar in meaning.

доглядати, -ю, -еш, to take care of, to look after (*fol. by accus.*).

дійсно, *adv.*, really.

дóсить, *adv.*, quite, enough. (*If used with a substantive, the latter is in the genitive.*)

дуже, *adv.*, very.

EXERCISES

A. Decline together the following:

дóбрий сусід,
бідний чоловік,
старій стіл,
гáрний птах,
голóдний вовк.

B. 1. В хáті живóть чоловік та жінка. 2. Вони маю́ть дочку́ і гáрного сина. 3. Вони́ колись жили́ в місті. 4. Чоловік старій; він був хóрий. 5. Він ще те́пер хóрий, але скóро бу́де здоро́вий. 6. Жінка дóбре догля́дала хóрого чоловіка. 7. Він у́же мо́же розмовля́ти з молоді́м сїном. 8. Він дóже розу́мний і пова́жний чоловік. 9. Молоді́й старо́го поважа́є. 10. Він поважа́є старі́х і розу́мних чоловіків та жіно́к. 11. Старі́ також поважа́ють молоді́х. 12. Я мав бага́то дóбрих сусі́дів. 13. Вони́ були́, є і бу́дуть дóбрі сусі́ди. 14. Вони́ бідні, але не голóдні. 15. Голóдний голóдного розумі́є. 16. Бідний бідному помага́є. 17. Бага́тий бідного не розумі́є. 18. Я живу́ мі́рно з дóбрими сусі́дами.

C. 1. I have a young brother. 2. He is young and handsome. 3. I see a young, handsome man. 4. He talks to an aged neighbor. 5. The aged neighbor lives with

(his) wife, daughter and a young son. 6. He was not well; he was sick. 7. (His) wife was taking care of (her) sick husband. 8. He is well now. 9. He can talk and read. 10. He is holding a book in (his) hands. 11. He is a good neighbor. 12. The neighbor is very respectable and wise. 13. We respect an old and wise man. 14. The neighbor is not rich. 15. He is quite poor, but he is not hungry. 16. He lives on the farm and has plenty of milk, cheese, butter and meat. 17. A rich man does not understand a hungry man. 18. Poor men are often good men.

LESSON XVII.

50. HARD DECLENSION OF FEMININE GENDER ADJECTIVES

	гáрна <i>pretty</i>	хáта <i>house</i>	молодá <i>young</i>	сестрá <i>sister</i>
N.	гáрн-а	хáта	молод-á	сестрá
G.	гáрн-ої	хáти	молод-ої	сестрї
D.	гáрн-ій	хáті	молод-ій	сестрї
A.	гáрн-у	хáту	молод-ý	сестрý
V.	гáрн-а	хáто	молод-á	сестрó
I.	гáрн-ою	хáтою	молод-óю	сестрóю
L.	гáрн-ій	хáті	молод-ій	сестрї
N.	гáрн-і	хатї	молод-і	сестри
G.	гáрн-их	хатів (хат)	молод-їх	сестер
D.	гáрн-им	хатám	молод-їм	сестрам
A.	гáрн-і	хатї	молод-і(їх)	сестри(сестер)
V.	гáрн-і	хатї	молод-і	сестри
I.	гáрн-ими	хатáми	молод-їми	сестрами
L.	гáрн-их	хатáх	молод-їх	сестрах

NOTE 1. As in §49 (5), the accent in the declension forms of adjectives is unchangeable. Wherever it appears in the nominative, it remains there throughout all cases.

2. The nominative and vocative singular may appear in their full forms *га́рная, молодáя*, etc., and the accusative as *га́рную, молодúю*. The plural nominative, accusative and vocative may also be: *га́рні́, молоді́, старі́*, etc.

51. Conjugation of the verb *і́ти* (йти), to go.

ід-у́ *I am going, I go, I do go.*
ід-еш *you (s) are going, you go, you do go.*
ід-е́ *he (she, it) is going, goes, does go.*

ід-емо́ *we are going, we go, we do go.*
ід-ете́ *you (pl.) are going, you go, you do go.*
ід-у́ть *they are going, they go, they do go.*

NOTE 1. The verb *і́ти* belongs to the *-е, -уть* group of the first conjugation, hence the similarity in personal endings between *і́ти* and *нести́*.

2. For Past Indefinite Tense the stem ending *д* changes to *ш* and the Past Indefinite forms are:

<i>Masc.</i>	<i>я ішо́в,</i>	<i>ти ішо́в,</i>	<i>він ішо́в.</i>
<i>Fem.</i>	<i>я ішла́,</i>	<i>ти ішла́,</i>	<i>вона́ ішла́</i>
<i>Neut.</i>	<i>я ішло́,</i>	<i>ти ішло́,</i>	<i>воно́ ішло́.</i>

The plural is the same for all persons and genders:

ми, (ви, вони́) ішли́.

3. When this verb is used after a word ending in a vowel, the first letter *і* may change to *й*, as *я йду, ти йдеш, він іде́, я йшла́, вони́ йшли*. The use of *і* or *й*,

(as previously indicated for the conjugation *and* in Lesson II), depends on whether the writer or speaker desires to have an extra syllable. This change of *i* to *й* is often resorted to in poetry in order to achieve the desired rhythm.

VOCABULARY

малий, -á, -é, small, little.	квітка, -и, <i>pl.</i> , -й, -ók, flower.
великий, -а, -е, great, big, large.	суконка, -и, <i>pl.</i> , -й, -ók, dress.
високий, -а, -е, tall, high.	під, <i>prep.</i> , under, close by, <i>fol. by instr.</i> ; <i>but by accus. in motion to.</i>
чістий, -а, -е, clear, clean.	між, <i>prep.</i> , between, among, <i>fol. by instr. if action is finished, and by acc., if there is a motion to.</i>
зімний, -а, -е, cold.	
зелений, -а, -е, green.	
білий, -а, -е, white.	
чорний, -а, -е, black.	
жовтий, -а, -е, yellow.	
червоний, -а, -е, red.	
новий, -á, -é, new.	
іти, ід-у́, -еш, <i>p. í.</i> , і-шов, -шла, to go.	куді, <i>adv.</i> , whither, where to.

EXERCISES

A. 1. На озері є малий острів, а на острові зелений ліс. 2. Це малий ліс. 3. Я іду́ до ліса. 4. Іду́ до великого ліса. 5. Куді він іде́? Куді вони́ йдуть? 6. В лісі ростуть зелені дерева́. 7. Під високою березою лежить чоловік і відпочиває. 8. На острові є велика гора́. 9. З гори́ тече вода́. 10. Вода́ чиста, зімна і здорова. 11. Ми пемó чісту і зімну воду́. 12. Сестра́ має́ рúки в чістій воді́. 13. Вона́ має́ білі і тáрні рúки. 14. На острові росте́ зелена трава́. 15. Хліборóб пасе́

чорні корови на зеленій траві. 16. Між чорними коровами є білі корови. 17. Ми маємо великий горід, але не маємо зеленої траві в горіді. 18. Маємо там гярні деревá. 19. Між зеленими деревáми ростуть гярні квіткі. 20. Квіткі є білі і червоні. 21. Між білими і червоними квіткáми ростуть жовті квіткі. 22. Близько горіда є малá хáта. 23. В новій хáті живé чоловік з молодóю гярною жінкою. 24. Жінка шіє білу суконку. 25. Чоловік рубáє зелені берéзи, áбо трепéти.

B. 1. We have a large garden. 2. There is green grass in the garden. 3. A man is lying on the green grass and is resting. 4. He sees beautiful flowers. 5. The flowers grow in the garden. 6. They are white and yellow. 7. Among the white and yellow flowers there are beautiful red flowers. 8. The neighbor has no white, yellow and red flowers. 9. He has a large forest and in the forest there are tall poplars and birches. 10. Trees do not grow on a high mountain. 11. The water is flowing down from the high mountain. 12. The water is clear, cold and healthful. 13. We drink clear and cold water. 14. (My) neighbor has no clear and cold water. 15. He drinks water from the lake. 16. We wash our hands in clean water.

C. *Conversational. Translate into English:*

1. Куді ти йдеш? 2. Іду до школи. 3. Куді він іде? 4. Він іде до цёркви, або до школи. 5. Чи в горіді є квіткі? 6. Так. Там є квіткі. 7. Там є білі, жовті і червоні квіткі. 8. Хто доглядáє горід сусіда? 9. Дочкá доглядáє горід, а сусід дочці помагáє.

LESSON XVIII.

52. HARD DECLENSION OF NEUTER ADJECTIVES

малé місто — *small city*. я́сне сві́тло — *bright light*.

N.	мал-é	місто	я́сн-е	сві́тло
G.	мал-о́го	міста	я́сн-ого	сві́тла
D.	мал-о́му	місту	я́сн-ому	сві́тлу
A.	мал-é	місто	я́сн-е	сві́тло
V.	мал-é	місто	я́сн-е	сві́тло
I.	мал-й́м	місто́м	я́сн-им	сві́тло́м
L.	мал-й́м	місті́	я́сн-й́м(-ому)	сві́тлі
	-о́му			

N.	мал-і́	міста́	я́сн-і́	сві́тла́
G.	мал-й́х	міст	я́сн-их	сві́тел
D.	мал-й́м	міста́м	я́сн-им	сві́тла́м
A.	мал-і́	міста́	я́сн-і́	сві́тла́
V.	мал-і́	міста́	я́сн-і́	сві́тла́
I.	мал-й́ми	міста́ми	я́сн-ими	сві́тла́ми
L.	мал-й́х	міста́х	я́сн-их	сві́тла́х

NOTE 1. The accent in the adjective does not shift from one syllable to another.

The general rule is that the accent in adjectives of all genders is steady.

2. Here, as in masculine and feminine genders, the nominative, accusative and vocative singular may have full forms: малéе, я́снее, га́рнее etc., and the plural: малі́ї, я́снії, га́рнії, etc.

53. Comparison of the Adjective Endings in All Genders.

	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Plural</i>
<i>N.</i>	га́рн-ий	га́рн-а (я)	га́рн-е (-е)	га́рн-і (ї)
<i>G.</i>	-ого	-ої	-ого	-их
<i>D.</i>	-ому	-ій	-ому	-им
<i>A.</i>	-ий (-ого)	-у (ю)	-е (-е)	-і (их)
<i>V.</i>	-ий	-а (-я)	-е (е)	-і (ї)
<i>I.</i>	-им	-ою	-им	-ими
<i>L.</i>	-ім (-ому)	-ій	-ім (-ому)	-их

NOTE 1. The plural forms of adjectives are the same for all genders. The only exception is that the masculine accusative forms agree with the nouns they modify, and if they modify a noun representing a person then the accusative form is not that of the nominative, but that of the genitive case.

2. The endings of the genitive, dative, instrumental and the locative cases of masculine and neuter genders are the same, while the feminine endings are all different.

VOCABULARY

дерев'яний, -а, -е, made of wood.	пташачий, -а, -е, belonging to a bird, bird's.
дубовий, -а, -е, made of oak.	сівий, -а, -е, grey.
залізний, -а, -е, made of iron.	сильний, -а, -е, strong.
вигідний, -а, -е, convenient, comfortable.	гніздó, -á, <i>pl.</i> , гнізда, nest.
ра́дний, -а, -е, glad.	чолó, <i>pl.</i> , чо́ла, чо́л, forehead.
я́сний, -а, -е, bright, clear.	ме́шкати, -ю, -еш, to dwell.
золотий, -á, -é, golden.	чому́, <i>adv.</i> , why.

EXERCISES

A. 1. У лісі ростуть високі, зелені дерева. 2. Бачу високе, зелене дерево. 3. На високім дереві є птахі. 4. Птахі мають гарні гнізда. 5. Птахі мають гнізда на високих деревах. 6. В лісі є багато пташачих гнізд на деревах. 7. Понад високими деревами літають птахі і співають. 8. Кóло великого óзера є малé місто. 9. Вонó ще не старé місто; вонó новé і бідне, алé гарне і чисте. 10. Я живу в гарнім і чистім місті. 11. Я дуже радий, що живу в місті. 12. Там я маю нову хату. 13. В хаті маю дубóву підлогу, новий дубóвий стіл і нові дубóві крісла. 14. Маю також дóбре і вигідне ліжко. 15. Стіл і крісла дерев'яні, а ліжко залізне. 16. Я лежу на вигіднім залізнім ліжку і читаю та відпочиваю. 17. Маю в хаті багáто ясного світла, бо там є великі і чисті вікна. 18. Я мешкаю в хаті з мамою і сестрою. 19. Вони також раді, що мешкають в новій хаті. 20. Сестра має сиві очі та високе чолó. 21. Вона має новий капелюх, на капелюсі пташаче перó, а кóло перá ясний золотій гóдзик.

B. 1. I live in a large city. 2. I am glad that I live in a large city. 3. There are many large cities in Canada. 4. There are also many small cities in Canada. 5. I have a new house. 6. I live there with (my) mother and sister. 7. The new house is small but very comfortable. 8. It has large windows and we have plenty of bright light. 9. Yesterday mother was washing the large windows and sister Ann was washing the small windows, the tables and chairs. 10. The chairs are wooden. 11. The table and chairs are made of oak, but the bed is made of iron (*adj.*). 12. The chairs are strong and the bed is comfortable. 13. I see tall trees through

the window. 14. There are birds' nests on the green trees. 15. There are many birds' nests in the green forest.

C. Answer the following questions in Ukrainian:

1. Де ростуть горіхи? 2. Де птахи мають гнізда?
3. Чому ти не читаєш? 4. Чи вона читає, чи співає?
5. Чому ти малий, а сусід великий? 6. Куди ти йдеш?
7. Де ви будете завтра? 8. Де вони були вчора? 9. Куди я йшов? 10. Чи ти бачила, як я йшов до хати?

LESSON XIX.

FIRST CONJUGATION (continued)

54. Verbs having one stem for the Present Tense and another for the Past Indefinite, but both stems ending in vowels are as follows:

(a) будувати <i>to build</i>	(b) працювати <i>to work</i>	(c) сіяти <i>to sow</i>
буду-ю	працю-ю	сі-ю
буду-єш	працю-єш	сі-єш
буду-є	працю-є	сі-є
буду-ємо	працю-ємо	сі-ємо
буду-єте	працю-єте	сі-єте
буду-ють	працю-ють	сі-ють

NOTES. 1. Note the departure from the rule laid down in §13, §14, where only the infinitive ending was left out and the personal endings were added to the stem. Here we leave out not only the infinitive ending but also the last syllable (a suffix) of the stem.

2. The majority of verbs of this group end in **-увати** and **-ювати**, but there are a few in **-авати** as **давати** (*to be giving*), **-іяти** as **сіяти** and **-яяти** as in **кріяти** (*to cut*).

3. These verbs are known as verbs with two stems, one stem (the short one) being for the Present Tense, and the other stem (the longer one, the root with the suffix), for the Past Indefinite Tense (indicated by p.i.).

4. Observe that both stems end in vowels: буду— and будува—, працюю— and працюва—, and сія— and сія—.

5. These verbs differ from the verbs in §46 in two ways. In the first place they have personal endings of the first conjugation, as: буду́-ю, -еш, and secondly both stems end in vowels: буду́-ю, -еш, etc., for the Present Tense, and буду́ва-в, -ла etc. for the Past Indefinite Tense.

55. Formation of Past Indefinite Tense.

The Past Indefinite Tense is regularly formed by dropping the infinitive ending and adding the Past Indefinite endings to the remaining stem, as:

Infinitive	Singular (1st, 2nd and 3rd Pers.)		
	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>
	я, ти, він	я, ти, вона	я, ти, воно
будувати працювати сіяти давати	будува́-в працюва́-в сія-в дава́-в	будува́-ла працюва́-ла сія-ла дава́-ла	будува́-ло працюва́-ло сія-ло дава́-ло
Plural (All Pers. & Gend.) будува́-ли працюва́-ли сія-ли дава́-ли			

NOTES. 1. Since in this group of verbs the stem of the Present Tense is different from the stem of the Past Indefinite Tense, it will be shown in the vocabulary thus: Буду||в́ати, працю||в́ати, сі||яти, да||в́ати.

2. When the accent falls on the last syllable before the infinitive ending, that accent will remain there in the Past Indefinite Tense: будув́ав, працюв́ав. In the Present Tense the accent will shift to the last syllable of the shortened stem, as буду́-ю, працю́-ю.

However, when the accent does not fall on the syllable before the infinitive ending, it remains there throughout, as: сію, сіяв.

Note the accent in дав́ати: да-ю́, -еш, -е́, емо́, -ете́, ють; *pl.*: дав́а-в, -ла, -ло, -ли.

VOCABULARY

дякувати, дяку-ю, -еш, to thank.	продавати, прода-ю́, -еш, to sell.
будувати, буду́-ю, -еш, to build.	пробувати, пробу́-ю, -еш, to try.
працювати, працю́-ю, -еш, to work.	потребувати, потребу́-ю, -еш, to need, (<i>fol. by gen.</i>).
малювати, малю́-ю, -еш, to paint.	зеленіти, зелені́-ю, еш, to grow green, to turn green.
танцювати, танцю́-ю, -еш, to dance.	фарба, -и, paint.
купувати, купу́-ю, -еш, to buy, to be buying.	бавовняний, -а, -е, made of cotton.
дармувати, дарму́-ю, -еш, to be idle.	бавовняне полотно́, cotton material.
сіяти, сі-ю, -еш, to sow.	жі́то, -а, <i>pl.</i> , житá, житів, <i>gr.</i>
дав́ати, да-ю́, -еш, to give, to be giving.	робота́, -и, <i>pl.</i> , роботі́, робі́т, work (<i>noun</i>).

EXERCISES.

A. 1. Я буду́ю нову́ хату, а ви буду́єте велику школу. 2. Ми ні́ні буду́ємо хати́, а ви коли́сь будова́-

ли. 3. Іва́н купу́є фа́рбу, а я ма́ліюю ха́ту. 4. Він вчо́ра тако́ж купува́в фа́рбу. 5. Ми вчо́ра ма́люва́ли, ні́ні ма́ліємо́ і за́втра бу́демо ма́люва́ти. 6. Я потре́бую ще тро́хи фа́рби. 7. Я тя́жко пра́цюва́в і пра́цію. 8. Сестра́ Анна тако́ж тя́жко пра́ціює. 9. Ми не дарму́ємо і не танцю́ємо, а тя́жко пра́ціємо. 10. Ма́ма купу́є ба́вовня́не полотно́ і учи́ть Анну ши́ти сорочкі. 11. Анна дя́кує ма́мі, бо ма́ма Анні помага́є. 12. Анна тако́ж уміє ма́люва́ти обра́зі. 13. Вона́ не дарму́є. 14. Хліборо́б тя́жко пра́ціює. 15. Він тепе́р сіє жи́то на фа́рмі. 16. Він сія́в жи́то вчо́ра і ще за́втра бу́де сіяти. 17. Жи́то вже росте́ і зеленіє. 18. Я ба́чу га́рне зеле́не жи́то. 19. Хліборо́би бу́дуть взимі́ продава́ти жи́то, а ми бу́демо купува́ти. 20. Вони́ продаю́ть, а ми купу́ємо.

B. 1. The farmer is working hard. 2. He is seeding rye. 3. He was seeding yesterday and he will be seeding to-day. 4. The rye will grow soon. 5. It is turning green already. 6. The farmer is not idling. 7. He is building a large new house. 8. The neighbors are helping the farmer to build the house. 9. They were helping to build the house and now they are helping to paint (it). 10. The farmer needs paint and the servant buys the paint in the city. 11. He is still painting the house. 12. He knows how to build and paint. 13. The farmer's wife is not idling either. 14. She has plenty of work. 15. She is buying cotton material and is sewing shirts for (her) sons (*dative*). 16. She is teaching her daughter to cut and sew. 17. The daughter is trying to sew. 18. She is cutting and sewing already. 19. She needs a great deal of cotton material. 20. The daughter thanks (her) mother. 21. She is very glad that she can sew.

LESSON XX.

IMPERFECTIVE AND PERFECTIVE VERBS

56. Imperfective Verbs.

The Ukrainian Present Tense and Past Indefinite Tense endings of verbs do not necessarily indicate these Tenses. The Present Tense endings may also indicate the Future Perfect Tense, and the Past Indefinite endings may indicate the Past Perfect Tense. It depends on the kind of verbs used.

In English the different Tenses are formed with the assistance of the auxiliary verbs *to be* and *to have*. For example: *We are reading, We shall read, They will be reading, We have read*, etc.

The Ukrainian language does not employ such auxiliary verbs, except for the Future Imperfect (Indefinite) Tense, as:

Я б́уду читáти.	<i>I shall read.</i>
Я читáтиму.	

Ти б́удеш читáти.	<i>You (s) will read.</i>
Ти читáтимеш.	

The Present Tense in Ukrainian has only one form:

Я читáю.	<i>I read.</i>
	<i>I am reading.</i>
	<i>I do read.</i>

The Past Indefinite Tense also has only one form:

Я читáв.	<i>I read.</i>
	<i>I was reading.</i>
	<i>I did read.</i>
	<i>I have read.</i>

In all the above examples the action of the verb is not completed, finished or perfected, and no finished or Perfect Tense can be made from the verb читáти.

Verbs from which only the Present, Future Indefinite and Past Indefinite Tenses could be formed, are called *Imperfective*.

57. Perfective Verbs.

In order to express a finished or perfected action, the Ukrainian language, like other Slavic languages, employs another verb, called the Perfective verb. It is usually similar to the Imperfective verb.

The Perfective verb has only the Future Perfect and Past Perfect Tenses. It has no Present, Future Indefinite or Past Indefinite Tenses.

In order to express the Future Perfect Tense of читати we use the verb прочитати. It is conjugated as follows:

Я прочитаю.	<i>I shall have read.</i>
Ти прочитаєш.	<i>You (s) will have read.</i>
Він (вона, воно) прочитає.	<i>He (she, it) will have read.</i>
Ми прочитаємо.	<i>We shall have read.</i>
Ви прочитаєте.	<i>You will have read.</i>
Вони прочитають.	<i>They will have read.</i>

Observe that the endings of this verb are the same as those of читати, yet they are the endings of the Future Perfect Tense.

The Past Perfect Tense is as follows:

<i>Masc.</i> Я прочита́в.	
<i>Fem.</i> Я прочита́ла.	<i>I had read.</i>
<i>Neut.</i> Я прочита́ло.	
<i>Masc.</i> Ти прочита́в.	
<i>Fem.</i> Ти прочита́ла.	<i>You (s) had read.</i>
<i>Neut.</i> Ти прочита́ло.	

<i>Masc.</i>	Він прочита́в	
<i>Fem.</i>	Вона́ прочита́ла	<i>He, she, it had read.</i>
<i>Neut.</i>	Воно́ прочита́ло.	
	Ми прочита́ли.	<i>We had read.</i>
	Ви прочита́ли.	<i>You had read.</i>
	Вони́ прочита́ли.	<i>They had read.</i>

58. Presentation of the Primary Tenses.

In order to express the primary Tenses, the Ukrainian verbs must appear in pairs, like twins, as чита́ти, прочита́ти, one being the imperfective and the other perfective. Combining the two, we form the following Tenses:

<i>Present Tense</i>	чита́ю, -еш...
<i>Past Indefinite</i>	чита́в, -ла...
<i>Future Indefinite</i>	бу́ду, -еш... чита́ти, or чита́тиму, -еш...
<i>Future Perfect</i>	прочита́ю, -еш...
<i>Past Perfect</i>	прочита́в, -ла...

NOTE. 1. Perfective verbs will be marked by letters *pf.* If a verb appears without this designation, it means, that it is Imperfective. If two verbs appear together, the Perfective verb will be marked as follows: чита́ти, прочита́ти, *pf.*, or прочита́ти *pf.*: чита́ти.

2. Perfective verbs will be dealt with more fully in Lesson XXXV. Here it must be noted, however, that there is a small number of Ukrainian verbs that have no relative Perfective twin, as: зна́ти, уміти.

On the other hand, some Imperfective verbs may have two Perfective forms, as будувати — збудувати, *pf.*, or побудувати, *pf.*

VOCABULARY

прочита́ти, -ю, -еш, <i>pf</i> : чита́ти, to read.	піти, під-у́, під-еш, <i>pf</i> : іти, to go.
умі́ти (вмі́ти), -ю, -еш, <i>pf</i> : мі́ти, to wash.	ли́ст, -а, letter, written communication; a leaf.
посні́дати, -ю, -еш, <i>pf</i> : сні́дати, to breakfast, to have breakfast.	нові́нка, -и, <i>pl.</i> , -і́, -о́к, news.
пообі́дати, -ю, -еш, <i>pf</i> : обі́дати, to dine, to have dinner.	ско́ро, <i>adv.</i> , quickly.
повечє́ряти, -ю, -еш, <i>pf</i> : вечє́ряти, to have supper.	пові́льно, <i>adv.</i> , slowly.
збудува́ти, збуду́-ю, -еш, <i>pf</i> : будува́ти, to build.	вперє́д, <i>adv.</i> , ahead, before, forward.
	смáчно, <i>adv.</i> , tastily, with taste.
	такі́, <i>adv.</i> , nevertheless.
	нечі́стий, -а, -е, not clean, not pure.

EXERCISES

A. 1. Я чита́ю лист від бра́та. 2. Він чита́є лист від ма́ми. 3. Сестра́ вчо́ра чита́ла кни́жку. 4. Вона́ чита́ла, чига́ла і не прочита́ла. 5. Петро́ тако́ж чита́в кни́жку і не прочита́в. 6. Він нині́ не міг прочита́ти кни́жки, бо вона́ дуже́ вели́ка. 7. Він за́втра бу́де чита́ти і прочита́є. 8. Він дуже́ ско́ро чита́є, але́ такі́ не міг прочита́ти. 9. Я чита́ю дуже́ пові́льно, але́ вже мо́жу чита́ти новинкі́.

B. 1. Ми за́раз підемо́ сні́дати, але́ вперє́д підемо́ умі́ти нечі́сті ру́ки. 2. Ми вже́ мйемо́ ру́ки. 3. Ми умі́ємо ру́ки і за́раз бу́демо́ сні́дати. 4. Чи ви вже́ умі́ли ру́ки? 5. Ми вже́ умі́ли і посні́дали, а Іва́н мив ру́ки і мив, але́ такі́ не вмив. 6. Він вчо́ра до́бре повечє́ряв і нині́ вже́ не бу́де сні́дати. 7. Він за́втра бу́де смáчно обі́дати і вечє́ряти. 8. Він смáчно пообі́дає і повечє́ряє.

C. 1. Що ви думаєте будувати? 2. Ми думаємо будувати хату. 3. Де ви думаєте будувати хату? 4. Я думаю будувати хату на фермі, а брат думає будувати у місті. 5. Сусід збудував дуже гарну хату в місті. 6. Він також думає побудувати хату на фермі.

D. 1. John is helping the neighbor to build a house. 2. He can build houses quickly. 3. He has built many houses already. 4. He will build a house for Michael. 5. Michael is teaching Peter and Eugene to read. 6. They can read now. 7. Eugene was reading a book yesterday and he is reading today. 8. He will have read the book tomorrow. 9. He can read quickly. 10. I have a letter from (my) sister, but I cannot read the letter today. 11. I shall read the letter tomorrow. 12. I read very slowly.

LESSON XXI.

CARDINAL NUMBER ОДИН ONE

59. Declension of одін (одна́, одне́).

Numeral одін is declined like adjectives of hard declension for the three genders in the singular; it also has the plural forms for all genders: одін, одна́, одне́, (or одно́) and *pl.* одні́.

	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Plural</i>
N.	одін	одн-а́	одн-е́(-о́)	одн-і́
G.	одн-ого	одн-ої́(ієї́)	одн-ого	одн-і́х
D.	одн-ому	одн-ій	одн-ому	одн-ім
A.	одін (-ого)	одн-у́	одн-е́(-о́)	одн-і́ (одн-і́х)
V.	—	—	—	—
I.	одн-ім	одн-о́ю(ією)	одн-ім	одн-і́ми
L.	одн-ім -ому	одн-ій	одн-ім (-ому)	одн-і́х

60. Uses of Один, Одна, Одне.

1. As Adjectives:

N. Там є один стіл (одна підлога, одне крісло).

There is one table (one floor, one chair).

G. Я не бачу одного стола (одної ноги, одного крісла).

I do not see one table (one leg, one chair).

D. Це помагáє одному чоловікові (одній жінці, одному óку).

This helps one man (one woman, one eye).

A. Бачу один стіл (одну підлогу, одне крісло).

I see one table (one floor, one chair).

I. Чоловік з одним óбразом (одною кни́жкою, одним пером).

A man with one picture (one book, one pen).

L. Бачу красу в одному óбразі (одній хаті, одним вікні).

I see beauty in one picture (one house, one window).

The plural form is used mostly for nouns that have no singular number. But it is also used in the sense of exclusiveness where тільки *only* is expressed or understood, e.g.:

Маю одні окуляри тут, а одні там.

I have one pair of eyeglasses here, and one there.

Одні невільники так тяжко працюють.

Only slaves work so hard.

2. As Indefinite Adjectives, meaning a certain one, some:

В одному місті жив чоловік, що etc.

In a certain city there lived a man who etc.

Вона розмовляла з одною жінкою.

She was talking with a certain woman.

NOTE. It is sometimes difficult to distinguish whether *один, одна, одне* is used as a numeral or as an indefinite adjective. In order to avoid confusion a word *тільки* — *only* is used before *один, одна* or *одне* to indicate that a numeral is meant. For example:

Я знаю одного чоловіка.

may mean: *I know a certain man,*

or: *I know (only) one man.*

Whereas: Я знаю тільки одного чоловіка.

means: *I know only one man.*

3. As *Indefinite Pronouns*, equivalent to the English *one, other, the other, another, as*:

Один одного знає.

They know one another.

Вони помагають один одному.

They are helping one another.

But: Одні працюють, а одні дармують.

Some are toiling and others are idling.

Note the change of accent on other forms than nominative when *один* is used as *Indef. Pronoun*.

VOCABULARY

один, одн-á, -é, <i>num.</i> , one, <i>indef. adj.</i> , some, some one, <i>indef. pron.</i> , one, other, another.	без, <i>prep.</i> , without, <i>fol. by</i> <i>gen.</i>
перший, -а, -е, <i>ord. num.</i> , first.	тільки, <i>adv.</i> , only.
другий, -а, -е, <i>ord. num.</i> , second, another, other.	ніс, нóса, <i>pl.</i> , носі, nose.
лівий, -а, -е, <i>adj.</i> , left.	фúнт, -а, pound (weight).
правий, -а, -е, <i>adj.</i> , right.	окуляри, -ів, <i>pl. only</i> , eyeglasses.
довгий, -а, -е, <i>adj.</i> , long.	сторонá, -й, <i>pl.</i> , -и, page, side.
корóткий, -а, -е, <i>adj.</i> , short.	скрінька, -и, <i>pl.</i> , -й, box (small).
цікавий, -а, -е, interesting.	дорóга, -и, way, road.
рисувати, -сý-ю, -еш, to draw, to do drawing.	кляса, -и, class, classroom.
	читанка, -и, <i>pl.</i> , -й, reader.
	красá, -й, beauty.
	намалювати, <i>pf.</i> : малюва- ти, to paint.

EXERCISES

A. 1. Я йдú до шкóли з Петрóм. 2. Ми йдемо до шкóли. 3. Я йдú одною дорóгою, а Петрó йде дрúгою. 4. Я йдú одною стороною дорóги, а він дрúгою. 5. Одна дорóга довга, а дрúга корóтка. 6. Петрó йде до одної кляси, а я до дрúгої. 7. Він е в першій клясі. 8. Він читає першу читанку, а я дрúгу. 9. Я несú книжки правою рукою, а Петрó несé лóвою. 10. У шкóлі є один стіл і багато крісел. 11. Петрó сидáє на крісло і починає читáти. 12. Я також сидáю і рисúю. 13. Петрó також рисúє. 14. Він рисúє лóвою рукою. 15. Ми вміємо рисувáти. 16. Ми рисúємо правою рукою, а Петрó лóвою рукою. 17. Івáн малює образí. 18. Він намалював óбраз старóго чоловіка. 19. Образ дúже гáрний.

B. 1. Сусід ужé старій чоловік і не бáчить дóбре. 2. Він читає чéрез окуляри. 3. Він не мóже читáти без окулярів. 4. Він мáє одні окуляри тут, а дрúгі там у скрíньці. 5. Скрíнька з окулярами лежить на столі. 6. Сусід колись жив у місті. 7. Ми також жили в містах. 8. Я знáю одне місто, а дрúгого не знáю. 9. Як ми жили в великім місті, ми там мáли одного дóброго сусіда. 10. Ми одін óдного дóбре знáли, і одін óдному помагáли.

C. 1. I have one book; Peter has one pen; Ann has one picture. 2. I am carrying the book in the right hand and Peter is carrying the pen in the left hand. 3. Ann is carrying butter. 4. She has one pound of butter. 5. Peter is going to school. 6. I am going there, too. 7. Peter is sitting in one chair and I sit in another. 8. Peter and I live in one room. 9. I have one table and one chair and Peter also has one table and one chair. 10. I am

reading the first reader. 11. I am reading the first page of the first reader and Peter is reading the second page of the second reader. 12. Peter is young, but he has glasses. 13 He cannot read without glasses. 14. We are living together and we help each other. 15. Ann lives with her mother. 16. They are also helping one another.

LESSON XXII.

61. DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS

First and Second Persons.

Note the following sentences :

- Gen.* Вони не знають мене (тебе, нас, вас).
They do not know me (you (s), us, you (pl.)).
- Dat.* Він дає мені (тобі, нам, вам) нові книжки.
He is giving me (you, us, you) new books.
- Acc.* Вона бачить мене (тебе, нас, вас).
She sees me (you, us, you).
- Instr.* Вони співають зо мною (з тобою, з нами, з вами).
They are singing with me (you, us, you).
- Loc.* Вони бачать на мені (тобі, нас, вас) нові окуляри.
They see new glasses on me (you, us, you).
(Literal translation.)

The uses of the first and second personal pronouns, singular and plural, may be briefly shown in the following paradigms :

First Person.

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Nom.</i>	я	<i>I</i>	ми	<i>we</i>
<i>Gen.</i>	мене́	<i>of me</i>	нас	<i>of us</i>
<i>Dat.</i>	мені́	<i>to me</i>	нам	<i>to us</i>
<i>Acc.</i>	мене́	<i>me</i>	нас	<i>us</i>
<i>Voc.</i>	—		—	
<i>Instr.</i>	мно́ю	<i>by me, with me</i>	на́ми	<i>by, with us</i>
<i>Loc.</i>	на ме́ні	<i>in me, or on me</i>	нас	<i>in or on us</i>

Second Person.

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	
<i>Nom.</i>	ти	<i>thou (you s)</i>	ви	<i>you</i>
<i>Gen.</i>	тебе́	<i>of thee</i>	вас	<i>of you</i>
<i>Dat.</i>	тобі́	<i>to thee</i>	вам	<i>to you</i>
<i>Acc.</i>	тебе́	<i>thee</i>	вас	<i>you</i>
<i>Voc.</i>	ти	<i>O, thou!</i>	ви	<i>O, you!</i>
<i>Instr.</i>	тобо́ю	<i>by, with, thee</i>	ва́ми	<i>by, with you</i>
<i>Loc.</i>	тобі́	<i>in, on thee</i>	вас	<i>in, on you</i>

NOTE. 1. The personal pronoun of the first person has no vocative form; the second person has, but it is rarely used.

2. Direct object of many verbs, such as *шукати* to look for, *потребувати* to need is not in the accusative, but in the genitive case. A large number of prepositions, such as *без*, without, *до*, to, *від*, from, *з*, out of, are also followed by nouns or pronouns in the genitive case.

It is important to bear this in mind, so that the student will know whether *мене́* and *тебе́*, *нас* and *вас*, is in the genitive or the accusative case.

Remember also that direct objects in negative sentences are in the genitive cases. (See Lesson III, also XXXIV.)

Я не зна́ю сусіда.	<i>I do not know (my)</i>
	<i>neighbor.</i>
Вона́ не ма́є сестри́.	<i>She has no sister.</i>

62. Accent of Pronouns After Prepositions.

1. The accent in the pronouns shown in §61 is used when these pronouns follow the verbs:

Acc. б́ачить, менé, тебé ...
Gen. потрібу́є менé, тебé ...
Dat. да́є мені́, то́бі ...

But the accent changes after prepositions, as:

до ме́не, до те́бе.
 без ме́не, без те́бе.
 на ме́ні, на то́бі.
 у ме́ні, у то́бі.

63. Order of Pronouns in Sentences.

The pronouns used as objects follow the same order as nouns, i.e. they usually follow the verb; but this order is often reversed, particularly in short sentences:

брат шука́є менé	<i>or</i>	брат менé шука́є
він бе менé	<i>or</i>	він менé бе
він помага́є мені́	<i>or</i>	він мені́ помага́є

VOCABULARY

пока́зувати, -зу-ю, -еш, to show.	оповіда́ти, -ю, -еш, to tell, to relate.
жартува́ти, -ту́-ю, -еш, to joke, to joke with, <i>fol. by instr.</i>	позиче́ний, -а, -е, <i>past participle</i> , borrowed, or lent.
віддава́ти, -да-ю́, -éш, to give back, to return.	ніко́ли, <i>adv.</i> , never.
позича́ти, -ю, -еш, to lend to, <i>fol. by dat.</i> to borrow from, <i>позича́ти у, fol. by gen.</i>	про, <i>prep.</i> followed by <i>acc.</i> , about, of.
заба́ва, -и, <i>f. n.</i> , party, game.	лис, -а, <i>pl.</i> , -й, fox.
	воро́на, -и, <i>f. n.</i> , crow.
	за́всіди, <i>adv.</i> , always. Also за́вжди.
	ко́лі, <i>adv.</i> , also <i>conj.</i> , when, while.

64. Some Idiomatic Expressions.

1. *The use of double negative is quite proper:*

Я ніколи не танцював. *I never danced (never did dance).*

Literally it means: *I never did not dance.*

Я ніколи тебе не бачив. *I never saw you.*
Literally: *I never did not see you.*

Similarly:

Я ніколи тебе не бачу. *I never see you.*
Ти ніколи не співаєш. *You never sing.*

2. *At my, (our, your) place.*

Ви були у нас.	(gen.)	<i>You were at our place.</i>
Ти був у мене.	"	<i>You (s) were at my place.</i>
Я був у тебе.	"	<i>I was at your place.</i>
Ми були у вас.	"	<i>We were at your place.</i>
Ми були в сусіда.		<i>We were at the neighbor's.</i>

3. *У — noun or pronoun in the genitive case connotes possession:*

У сусіда хата біла.	<i>The neighbor's house is white.</i>
	<i>The neighbor has a white house.</i>
У мене біла сорóчка.	<i>I have a white shirt.</i>
У Івана багáто книжок.	<i>John has many books.</i>

But:

Ми були у школі. *We were in school.*

EXERCISES

A. 1. Я знаю тебе; ти знаєш мене; я бачу хліб; ви не бачите хліба. 2. Ми знаємо вас; ви знаєте нас. 3. Я тебе не знаю; ти мене не знаєш; ви нас знаєте; ви нас

не знаєте; ми вас знаємо. 4. Я тебе ніколи не бачив і не чув про тебе; я не бачив сестри. 5. Вони ніколи не чули про нас. 6. Петро і Анна були в нас учора. 7. Я ні ні буду в тебе. 8. Петро і Анна були в школі зо мною. 9. Вони були в школі з тобою. 10. Вони показували мені і тобі цікаві книжки. 11. Вони позичали мені цікаві книжки; вона позичила мені нову книжку. 12. Я завжди віддаю тобі позичені книжки. 13. Я вам позичаю книжки, і ви завжди віддаєте мені позичені книжки. 14. Я шукаю книжки; ви в мене позичили книжку. 15. Анна була з вами на забаві. 16. Я був з вами на забаві. 17. Анна учила мене танцювати. 18. Вона зо мною танцювала, а з тобою жартувала. 19. Вона з нами жартувала і оповідала нам цікаву казку про ліса і ворону. 20. Ми були вчора в сусіда Івана. 21. У сусіда хата біла і чиста. 22. У сусіда є одна дочка і один син. 23. Вони зо мною завжди ідуть до церкви.

B. 1. The neighbor's son and daughters were at our place. 2. They know us well; they know me and you (s.). 3. They are teaching us to read and to sing. 4. They are reading a book with me and with you. 5. I cannot read without you. 6. You cannot sing without me. 7. I borrow interesting books from you. 8. You borrow books from me, too. 9. I always return the borrowed books to you. 10. I lend the books to you and you return the books to me. 11. We were at (на) a party. 12. Ann was at the party, too. 13. She danced with me and joked with you. 14. She always jokes with us. 15. You never joke with me. 16. She also tells us interesting stories. 17. She shows me interesting books. 18. She is now telling me a story about a fox and a crow. 19. She is dining with me and having supper with you. 20. She is at our place now. 21. We have never been at your place.

C. Answer the following questions in Ukrainian:

1. Хто йде з тобою до школи?
2. Хто йшов з вами ніні до церкви?
3. Чи знаєш, хто зо мною танцював?
4. Хто був ніні у нас?
5. Хто був у вас?
6. Хто був у сусіда?
7. Що є в сусіда?
8. Коли ви мене бачили?
9. Коли ти зо мною співав?
10. Коли я з тобою жартував?
11. Коли ви зо мною жартували?
12. Чи ти позичала мені книжку?
13. Коли?
14. Чи я віддаю тобі книжкі?
15. Хто був з вами на забаві?
16. Хто позичив у мене образ?
17. Хто позичає хліба?
18. Хто мене шукає?
19. Хто тебе шукає?

LESSON XXIII.

DECLENSION OF PERSONAL PRONOUNS

65.

Third Person.

Singular

N. він	<i>he,</i>	вона	<i>she</i>	вонó	<i>it</i>
G. його (нього)	<i>his, of him</i>	її (неї)	<i>her, of her</i>	його (нього)	<i>of it</i>
D. йому	<i>to him</i>	їй	<i>to her</i>	йому	<i>to it</i>
A. його (нього)	<i>him</i>	її (неї)	<i>her</i>	його (нього)	<i>it (нього)</i>
V. —	—	—	—	—	—
I. ним	<i>with him</i>	нею	<i>with her</i>	ним	<i>with it</i>
L. у нім (ньому)	<i>in him</i>	у ній	<i>in her</i>	у нім (ньому)	<i>in it (ньому)</i>

Plural (All Three Genders)

N. вони	<i>they</i>
G. їх (них)	<i>of them, theirs</i>
D. їм	<i>to them</i>
A. їх (них)	<i>them</i>
V. —	—
I. ними	<i>with them</i>
L. у них	<i>in them</i>

NOTE: The rule expressed in §62 applies also to the third personal pronouns; i.e. where a preposition appears before a personal pronoun, its accent shifts from the last to the first syllable. In addition, an *н* is prefixed, so that the genitive and accusative forms, as shown above, are:

Gen. (у) до ньóго, (у) до неї, (у) до ньóго, до них.

Accus. про ньóго, про неї, про ньóго, про них.

66. The Use of багáто, máло, дóсить, трóхи, кiлька as Subject or Complement.

1. When the above words are used with substantives, the latter take the genitive case, as: багáто чоловіків, жінок, птахів, дерев, *many men, women, birds, trees.* máло чоловіків, жінок, птахів, дерев... дóсить книжок, озёр, вовків.

2. When these words are used as the subject of a sentence or complement, they are considered to be substantives of neuter gender singular; consequently the verb agrees with such neuter noun, singular. Note the following:

Там є яблука.	<i>There are apples.</i>
Там є багáто яблук.	<i>There are many apples.</i>
Там було багáто яблук.	<i>There were many apples.</i>
У городі було багáто квітóк.	<i>There were many flowers in the garden.</i>
У лісі було багáто дерев.	<i>There were many trees in the forest.</i>
У хáті було máло вікон.	<i>There were few windows in the house.</i>
У хáті було дóсить вікон.	<i>There were enough windows in the house.</i>
Багáто голубів літáло.	<i>Many doves were flying.</i>
На дереві було máло яблук.	<i>There were not many apples on the tree.</i>
У цérкві було máло жінок.	<i>There were few women in the church.</i>

VOCABULARY.

прига́дувати, прига́ду-ю,
-еш; пригада́ти, -ю, -еш,
pf., to remind, to men-
tion.

пам'я́тати, -ю, єш, to
remember.

ді́вчина, -и, *pl.*, ді́вча́та, *g.*,
ді́вча́т, ді́вча́там, girl.

я́блінка, -и, *pl.*, -и́, apple
tree.

співа́к, -а́, *pl.* -и́, singer
(*masc.*).

співа́чка, -и, *pl.*, -и́, -о́к,
-а́м, singer (*fem.*).
(When talking of both
genders, use plural of
masculine form.)

сла́вний, -а, -е, famous.

я́блуко, -а, apple.

при *prep.* by, beside *fol.*
by *loc.*

задово́лений, -а- -е,
satisfied, contented.

збито́чний, -а, -е,
mischievous.

зді́бний, -а, -е, clever, able,
capable.

пи́льний, -а, -е, careful,
diligent.

жва́вий, -а, -е, lively, alert.

і́нший, -а, -е, different,
other.

ма́ло, *adv.*, little, few, not
many.

одного́ ра́зу, at one time,
once upon a time.

кі́лька, *indef. numeral*,
several, few.

бі́ля, *prep.*, by, nearby,
beside.

зрива́-ти, -ю, -еш, *pf.* зірв-
а́ти, -у́, -е́ш, to pluck off,
tear off.

Note this: лю́д-и, -е́й, -ям,
е́й, -и, -ьмі, -ях, *n. pl.*
people.

EXERCISES.

A. 1. Євге́н був у шко́лі; я ба́чив його́. 2. Я
був бі́льзко ньо́го. 3. Він був бі́ля ме́не. 4. Він був
зо мно́ю. 5. Я був з ним. 6. З ним бу́ли Анна і Петро́.
7. Одно́го ра́зу він співа́в, а я помага́в йому́. 8. Він
до́брый співа́к, і я ним ду́же задово́лений. 9. Анна
тако́ж до́бре співа́ла, бо вона́ до́бра співа́чка. 10. Во-
на́ сла́вна співа́чка. 11. Я вчи́в їх співа́ти. 12. Вона́
співа́ла, а я їй помага́в. 13. Євге́н був бі́ля не́ї і опі-
ва́в з не́ю. 14. Там бу́ли і́нші ді́вча́та; я ба́чив їх; я
ба́чив бага́то їх. 15. Там бу́ло бага́то ді́вча́т. 16.
Петро́ співа́в з ді́вчиною. 17. Я помага́в їм. 18. Євге́н
був ко́ло нас і співа́в з на́ми. 19. Анна співа́ла з на́ми.
20. Мі́ж ді́вча́тами бу́ла га́рна висо́ка ді́вчина. 21. Вона́

була доброю співачкою; Євгєн з нею співав і жартував. 22. Вона його поважає; він її також поважає. 23. Вони завжди пригадують мені, що я вчив їх співати; вони пригадали мені, що я вчив їх читати. 24. Вони були збиточні, але були пильні, здібні і жваві; я поважав їх. 25. На столі є перо; я часто ним пишу. 26. В кімнаті є велике вікно; у нїм є чисте шкло. 27. Черєз нього бачу дерева і птахів на нїх.

B. 1. There were many girls in school. 2. There were many of them. 3. Eugene, Peter and Ann were with them. 4. I was teaching them to sing. 5. I often sang with them. 6. They were clever and lively girls. 7. They often remind me that I taught them. 8. Eugene was singing with a pretty girl. 9. He was always talking and joking with her. 10. She was also talking and joking with him. 11. He was helping her in singing. 12. Ann was a good singer; Eugene was a famous singer, too. 13. He respected her and she respected him. 14. I was a good singer. 15. My sister has plenty of soap. 16. She washes her hands with it. 17. Once we lived in a city and we know it well; it was small but clean. 18. There are many schools and churches in it. 19. We were in church. 20. There are many large windows and there is plenty of light in the room. 21. There were not many people in the church.

C. 1. Ми нїні були в церкві. 2. Там було багато чоловіків, жїнок і дївчат. 3. Коли ми ішли з церкви, ми бачили яблінку при дорозі. 4. На яблінці були яблука. 5. Яблінка була молодá і на нїй не було багато яблук. 6. Одні яблука були вже червоні, а інші ще зелені. 7. Ми зривали червоні яблука і несли їх до

хати сусіда. 8. У нього в хаті було вже багато яблук.
9. Ми обідали в сусіда і вечеряли в нього. 10. Ми в
нього пообідали і повечеряли.

LESSON XXIV.

REFLEXIVE PRONOUNS AND VERBS

67. Uses of the Reflexive Pronoun себе, meaning *oneself, myself, yourself, himself, herself, ourselves, yourselves, and themselves.*

Note the following sentences:

G. Ми себе не бачимо.	<i>We do not see ourselves.</i>
Він працює для себе.	<i>He is working for himself.</i>
D. Вона купує собі хліб.	<i>She is buying bread for herself.</i>
Вони собі помагають.	<i>They are helping themselves.</i>
A. Він себе бачить.	<i>He sees himself.</i>
I. Він задоволений собою.	<i>He is satisfied with himself.</i>
L. Вона бачить на собі капелюх.	<i>She sees a hat on herself.</i>

The reflexive pronoun appearing in the above sentences is declined as follows:

<i>Nom.</i>	—	
<i>Gen.</i>	себѣ	<i>of myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves.</i>
<i>Dat.</i>	собі	<i>to myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, etc.</i>
<i>Accus.</i>	себѣ	<i>myself, yourself, etc.</i>
<i>Voc.</i>	—	
<i>Instr.</i>	собою	<i>with myself, yourself, himself, etc.</i>
<i>Loc.</i>	собоі	<i>in myself, yourself, himself, etc.</i>

NOTE. 1. The singular and plural forms of all persons and genders are the same.

2. The reflexive pronoun is used when the action of the verb falls back upon the subject.

It is also used freely to make thoughts and expressions more picturesque as: Був собі дід та баба, *Once there was an old man and an old woman*; жартуємо собі, *We are joking (among ourselves). We are just joking.*

3. When the reflexive pronoun is preceded by a preposition, its accent shifts from the second to the first syllable, as in §62 and §65.

68. Reflexive Verbs.

The accusative form of себѣ is frequently shortened to ся and when it is so shortened, it is always written together with the verb, as:

міти себѣ	=	мітися,	<i>to wash oneself.</i>
мію себѣ	=	міюся,	<i>I wash myself.</i>
мієш себѣ	=	мієшся,	<i>You (s) wash yourself.</i>

Verbs having ся at the end are known as reflexive.

A reflexive verb is one in which the action of the verb falls back on the subject.

A reflexive verb is formed by adding ся to the verb in whatever form of conjugation it may be, as:

Я мився.	<i>I was washing myself.</i>
Ви мийтеся.	<i>You are washing yourselves.</i>
Він мийється.	<i>He washes himself.</i>
Коро́ва пасе́ться.	<i>The cow is grazing.</i>
Коро́ви пасу́ться.	<i>The cows are grazing.</i>
Я вчу́ тебе́.	<i>I am teaching you.</i>
Ти вчи́шся.	<i>You (s) are studying (lit. you teach yourself).</i>
Я бу́ду вчи́тися.	<i>I will study.</i>
Вони́ бу́дуть ми́тися.	<i>They will be washing themselves.</i>

Observe that the third person singular verb forms of the first conjugation in the above examples, when not used reflexively are: *ми́є, пасе́*. However, when these verbs are used reflexively, these forms acquire *ть* before adding *-ся*. This is done in all cases of the third person singular of the first conjugation. In the second conjugation there is no need for this *ть* as its third person singular regularly ends in *-ть*: *вчи́ть, ба́чить*, etc.

However, we have the following exception, where *-ся* may precede the verb:

Як ся ма́єш?	<i>How are you?</i>	(Lit. <i>How do you have yourself?</i>)
Як ся ма́єте?	<i>How are you (p)?</i>	(Lit. <i>How do you have yourselves?</i>)

The above, a greeting, is the only exception to the general rule of writing *ся* at the end of the verb.

69. Pronominal Verbs.

While the reflexive verbs are used mostly where the *ся* could be substituted by *себе́*, all such verbs are transitive and may take the object *себе́*, or *ся*. There are other verbs in which *ся* cannot be substituted by *себе́*. They are intransitive and would be meaningless without the pronoun *ся* e.g.:

смія́тися — *to laugh*, — *смію́ся, смі́юся, сміе́ться, сміємо́ся, сміе́теся, смію́ться.*

сподівáтися — *to hope, to expect*, — сподівá -юся, -éшся, -éться, -емося.

усміхáтися — *to smile*, — усміхá -юся, -ешся, -ється, ёмося, -етесь, -ються.

These verbs, and many others, are known as pronominal verbs. They are verbs with the pronoun *ся*.

70. Mutual Verbs.

Beside the reflexive and the pronominal verbs, there is another group of similar verbs that have the reflexive pronoun *-ся*. They are verbs indicating some action that one subject is doing in common with another, hence they are called mutual verbs, as:

Івáн бéться з Петрóm. *John is fighting with Peter.*
Я бáчуся чáсто з сусідом. *I meet my neighbor often.*

VOCABULARY

сподівáтися, -вá-юся,
-ешся, *to hope, to expect.*

смійáтися, смі-юся, -éшся,
to laugh.

смійáтися з, *to laugh at, fol. by gen.*

усміхáтися, усміхá-юся,
-ешся, *to smile.*

усміхáтися до, *to smile to or at (fol. by gen.).*

мáтися, мá-юся, -ешся,
to keep (or have) oneself.

мі́тися, мі-юся, -ешся, *to wash oneself.*

бійáтися, б-юся, б-éшся, *to fight, to fight with.*

купáтися, купá-юся, -ешся,
-ється; скупáтися, *pf.*, *to bathe.*

вáнна; -и, *bathtub.*

убирáтися, убірá-юся,
-ешся, *to dress oneself.*

називáтися, називá-юся,
-ешся, *to name, or to call oneself.*

сперечáтися, сперечá-юся
-ешся, *to argue, or dispute.*

позволя́ти, позволя́ю,
-еш, *to allow.*

вставáти, вста-ю́, -éш, *to rise, to get up; pf. встáти. себе́, reflex. pron., oneself, of oneself or oneselves.*

дзёркало, -а, *mirror, looking glass.*

ра́но, *adv.*, *early.*

вранці́, *adv. in the morning.*

убра́ний, -а, -é, *adj., clothed, dressed.*

NOTE: The Infinitive forms, as well as the forms of the 1st pers. sing. and plural and the 2nd pers. plural of all reflexive verbs may end in *сь* instead of *ся*, as: усміхá-тьсь, -юсь, -етесь.

EXERCISES

A. Answer the following in Ukrainian:

Як називаєшся?
Як ся маєш? or Як маєшся?
Чи вмієш читати?
Чи можеш добре учитися?
Чи він сміється, чи усміхається?
Чи ти убираєшся?
Де ти купаєшся?

B. 1. Я живу біля озера і часто купаюся в нім.
2. Ти живеш коло другого озера і ти часто миешся в нім.
3. Встаю рано, миюся, убираюся і снідаю.
4. Миюся в чистій воді.
5. Миюся чистою водою.
6. Ти встаєш рано, миешся, убираєшся і снідаєш.
7. Петро також встає рано, міється, убирається і снідає.
8. Я добре убираюся, бо маю дзеркало і бачу себе в нім.
9. Ти не маєш дзеркала і себе не бачиш.
10. Ти мене питаєш, чи ти добре убраний.
11. Ти питаєш: "Чи я добре убраний?"
12. Я відповідаю, що ти не добре убраний.
13. Петро слухає і сміється.
14. Він знає, що я жартую.
15. Ми знаємося дуже добре і жартуємо собі.
16. Ми часто бачимося, жартуємо собі, сміємося і бемося.
17. Ми добре вчимося в школі.
18. Євген і Анна також добре вчаться.
19. Тепер вони читають одну дуже цікаву книжку.
20. Вони часто питають мене, як я маюся, і чи я добре вчуся.
21. Вони питають: "Як ся маєш?"
22. Вони також питають: "Як ти називаєшся?"
23. Я маюся добре і називаюся Данило, але я їм не відповідаю; вони з мене сміються.
24. Я часом з них сміюся.
25. Петро усміхається до дівчи-

ни; він усміхається до неї. 26. Вона також усміхається до нього. 27. Вони усміхаються одне до одного.*

C. 1. There are many small lakes near our farm. 2. We live near the lake and we often bathe in it. 3. The water in the lake is very clean. 4. I wash myself in the lake. 5. I wash myself in the morning. 6. Then I dress myself and have my breakfast. 7. I have a mirror in the room and I see myself in it. 8. There I see whether I am properly dressed. 9. Peter has no mirror in (his) room and he asks me whether he is properly dressed. 10. I reply that he is not dressed well. 11. He knows that I am joking and he laughs. 12. We often joke and laugh and sometimes we argue and fight (each other). 13. We know each other (ourselves) and we often joke. 14. Peter laughs at me because I smiled at a girl. 15. The girl was smiling at me. 16. She does not know Peter and asks him his name. 17. We study well in school. 18. Peter and Ann also study well.

D. *Conversational.*

1. Де він купається, у ванні, чи в озері?
2. Він купається у ванні взимі, а в озері вліті.
3. Де ви будете купатися?
4. Хто усміхається до тебе?
5. Чи ви усміхаєтесь до мене?
6. Хто жартує з мене?
7. Хто жартує з нею?
8. Чи вони жартують зо мною, чи сміються з мене?
9. Хто там жартує собі і сміється?

*Note that in case of mixed genders, the neuter is used.

LESSON XXV.

71. SOFT DECLENSION OF MASCULINE NOUNS

<p>a) солові́й <i>nightingale</i></p>	<p>b) учи́тель <i>teacher</i></p>	<p>c) ліка́р <i>doctor</i></p>
<p>N. солові́-й G. солові́-я D. " -єві A. " -я V. " -ю I. " -ем L. " -єві</p>	<p>учи́тел-ь учи́тел-я " -єві " -я " -ю " -ем " -єві</p>	<p>ліка́р ліка́р-я " -єві " -я " -ю " -ем " -єві</p>
<p>N. солові́-ї G. " -їв D. " -ям A. " -ї V. " -ї I. " -ями L. " -ях</p>	<p>учи́тел-і " -ів " -ям " -ів " -і " -ями " -ях</p>	<p>ліка́р-і " -ів " -ям " -ів " -і " -ями " -ях</p>

NOTE. 1. The above are examples of the soft declension of masculine nouns.

Observe the difference in the dative, instrumental and locative cases between (a) on the one hand, and (b), (c), on the other.

2. Nouns ending in -й represent the purest form of the soft declension, as every case ending has the soft vowel, -я, -єві, -ем. Their number, however, is very small. They may end in -ій like солові́й, Андрі́й (Andrew), Ю́рій (George), зло́дій *thief*, добро́дій *benefactor*, or in -єй, or о́й as will be seen later on.

3. Nouns ending in softened consonants, as: діду́нь, *grandfather*, have another nominative form діду́ньо. It is a diminutive or an endearing form and is rarely used.

4. The largest group of nouns in this declension ends in softened consonants, as:

дь- медвідь	<i>bear</i>
зь- князь	<i>prince</i>
ль- учитель	<i>teacher</i>
нь- олень	<i>deer</i>
сь- Івась	<i>Johnnie, dim. of John.</i>
ть- зять	<i>son-in-law</i>
ць- місяць	<i>moon or month</i>

5. Note that the nominative plural -i is pronounced softly as (b) учителі.

Note also that nouns representing inanimate objects, like місяць, камінь . . ., have the locative case in -і, as на місяці, на камені.

VOCABULARY

соловій, -я, -єві, nightin-gale.	дідунь, -я, -єві, grand-father (<i>dim.</i>).
Юрій, -я, -єві, George.	лікар, -я, -єві, doctor.
Андрій, -я, -єві, Andrew.	бажати, -ю, -еш, to desire, to wish, <i>fol. by gen.</i>
Юрась, -я, -єві, Georgie	лічити, лічу, -иш,* to cure, to take care of sick.
Івась, -я, -єві, Johnnie	збиткуватися, збиткуюся, -ешся, to do harm, to make mischief.
Васіль, -я, -єві, Vasyl. (Basil).	дитина, -и, <i>pl.</i> , діти, дітєй, дітям, дітєй, діти, дїтьми, дїтях, child.
князь, -я, -єві, prince.	охороняти, -ю, -еш, to protect.
учитель, -я, -єві, teacher (<i>masc.</i>)	спокій, <i>declined</i> : спокó-ю, -єві, спокій, спокóю, спокóем, спокóї, peace, quiet.
власитель, -я, -єві, (<i>also</i> власник, -а), owner.	злódий, -я, thief.
ясень, -я, -єві, ash tree.	добрóдий, -я, benefactor.
камінь, -мен-я, -єві, stone.	
зять, -я, -єві, son-in-law.	
тєсть, -я, -єві, father-in-law.	
медвідь, -єдя, -єдеві, bear.	
олень, -я, -єві, deer.	
місяць, -я, -єві, moon.	

* Present literary language prefers the use of ліку-вати, ліку-ю, -еш, instead of лічити, as the latter means also to count.

EXERCISES

A. 1. Дідунь називається Юрій, але сусіди називають його Юрасем. 2. Він є власник великої ферми. 3. Він був колись лікарем в одному місті, але тепер уже старий і бажає відпочивати на фермі; він бажає жити в спокої; він бажає собі спокою. 4. Він колись лічив мене, коли я був хорий. 5. Він ще тепер лічить хорих, але він уже не може тяжко працювати. 6. Він уже старий і не сподівається довго жити. 7. Сусіди шанують Юрія; вони з Юрієм часто розмовляють. 8. Юрій має гарну дочку. 9. Вона є жінка учителя; ми ідемо з дідунем до міста. 10. Учитель називається Павло. 11. Він є зять Юрія, а Юрій є тесть Павла. 12. Учитель везе тестя до церкви. 13. У церкві були чоловіки, жінки і діти, але там не було багато дітей. 14. Близько церкви ростуть дерева, а між ними ясені. 15. На ясенях співають птахи. 16. Між птахами є соловій, а соловій дуже гарно співає. 17. В лісі є багато соловіїв. 18. Василь бачить соловія на дереві. 19. Учитель пояснює йому, що добрі діти птахів не вбивають. 20. Івась і Андрій не вбивають птахів і не нищать пташачих гнізд. 21. Вони охороняють птахів і пташачі гнізда. 22. У лісі є також медведі і олені. 23. Я нині бачив одного медведя, а колись бачив оленя.

B. 1. George is an old man and the children call him grandfather. 2. He was once a physician, but now he is old and cannot take care of the sick. 3. He lives on a farm and wishes to rest; he wishes to live in quiet. 4. He does not expect to live long. 5. He is an owner of one large farm. 6. The grandfather's daughter is the

wife of a teacher. 7. The teacher's name is Paul. 8. He is the son-in-law of George, and George is the father-in-law of Paul. 9. Paul and his father-in-law are in church. 10. There are trees near the church and among them are ash trees. 11. There are many ash trees; I see one birch tree, too. 12. Vasyl sees a nightingale on a tree. 13. The nightingale sings beautifully. 14. The teacher explains to Vasyl that good children do not kill birds and that they do not destroy their nests. 15. Good children protect the birds. 16. They also protect birds' nests. 17. Johnnie and George are glad that they do not destroy the birds and the birds' nests. 18. Once we were going along a road through a forest. 19. There were bears and a deer in the forest. 20. We saw the bears. 21. Johnnie and George saw one young and one small deer.

C. Conversational:

1. Чи ви позволяєте їм сміятися з вас?
2. Чи ви позволяєте їм сміятися з себе?
3. Що вони собі думають?
4. Вони собі думають, що вони дуже розумні.
5. Чи ви сподівалися менше нині у себе?
6. Я сподіваюся нині листа від брата.
7. Чи ви нині сподіваетесь сестри у себе?
8. Ні, ми сподіваємося її в себе завтра.
9. Чи злодій є наш добродій?

LESSON XXVI.

CARDINAL NUMBERS

72. One to Twenty — Один до Двадцять.

1. одiн	<i>one</i>	11. одинадцять	<i>eleven</i>
2. двá	<i>two</i>	12. дванадцять	<i>twelve</i>
3. трi	<i>three</i>	13. тринадцять	<i>thirteen</i>
4. чотири	<i>four</i>	14. чотирнадцять	<i>fourteen</i>
5. п'ять	<i>five</i>	15. п'ятнадцять	<i>fifteen</i>
6. шість	<i>six</i>	16. шістнадцять	<i>sixteen</i>
7. сiм	<i>seven</i>	17. сiмнадцять	<i>seventeen</i>
8. вісім	<i>eight</i>	18. вісімнадцять	<i>eighteen</i>
9. дев'ять	<i>nine</i>	19. дев'ятнадцять	<i>nineteen</i>
10. дeсять	<i>ten</i>	20. двадцять	<i>twenty</i>

73. Agreement of Numbers два, три, чотири with Nouns.

It was seen in §59 that when number один is used with a noun, it agrees, like an adjective, with the gender of the noun.

Numbers два, три, чотири also agree with the nouns, два having a separate form for the feminine gender, двi; три, чотири remain unchanged, as:

два (три, чотири) чоловіки, столi, голуби.
 двi (три, чотири) жінки, книжки, хати.
 два (три, чотири) перá, мiста, крiсла.

Note carefully that the plural forms of the feminine and neuter nouns following два, три, чотири are identical with the genitive singular, both in form and accent.

74. Dual Number and dual forms of Nouns.

The above rule of the agreement of numbers with nouns is somewhat modified with respect to feminine and neuter nouns.

In the past the Ukrainian language had separate forms for nouns appearing after the number два. That form is known as *dual form*. This dual form has almost completely disappeared in the masculine nouns, but it remains with the feminine and neuter nouns. The further peculiarity is that this dual form of nouns follows not only два, but it also follows the numbers три, чотири.

The dual form of the number два is дві for both the feminine and the neuter nouns. Три, чотири remain unchanged.

The dual form for the feminine and neuter nouns ends in -i, and it is identical with the locative singular in form and accent:

- (a) дві (три, чотири) хаті, стіні, голові, нозі.
 (b) дві (три, чотири) пері, вікні, кріслі, крилі.

It is to be noted that the dual forms of the number with nouns of neuter gender are often substituted by the collective number двоє, троє, четверо, *two, three, four*, followed by neuter nouns in the genitive case, as:

двоє, (троє, четверо) крісел, вікон, пер, крил, озёр.

GENERAL RULE

(a) For masculine nouns use the regular plural forms.

(b) For feminine nouns use dual forms of nouns; but when a noun has two consonants in the last syllable and the latter of the consonants is к, then use the genitive singular form (dual form), as:

- (i) дві (три, чотири) стіні, нозі, руці, рибі . . .
 (ii) дві (три, чотири) жінки, книжки, вівірки . .

(c) For neuter nouns use the collective number with nouns in the genitive plural case.

The collective number is also used with nouns that have no singular number, as: двоє, троє, четверо дверей *doors*, or nouns whose gender is mixed.

75. Agreement of Numbers *пять* to *двадцять* with Nouns.

Numbers *пять* to *двадцять* are followed by nouns of all genders in the genitive plural case, as:

пять чоловіків, столів, жінок, книжок, стін, пер, вікон.

Similarly with every other number up to *twenty*.

76. Declension of *два, m., дві, f., два, n.*

	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Collect.</i>
N. <i>два</i>	<i>дві</i>	<i>два (дві)</i>	<i>дво́е</i>	
G. <i>дво́х</i>	<i>двох</i>	<i>двох</i>	<i>двох</i>	
D. <i>двом</i>	<i>двом</i>	<i>двом</i>	<i>двом</i>	
A. <i>два (двох)</i>	<i>дві (двох)</i>	<i>два (дві)</i>	<i>дво́е (двох)</i>	
V. —	—	—	—	
I. <i>двома́</i>	<i>двома́</i>	<i>двома́</i>	<i>двома́</i>	
L. <i>двох</i>	<i>двох</i>	<i>двох</i>	<i>двох</i>	

NOTE. 1. The above forms are substantially alike, the only differences being in the nominative and accusative cases.

2. *Обидва* (or *оба́*) *m.*, *обидві* (or *обі*) *f.*, *обидва* (or *оба́*) *n.*, meaning *both*, is declined like *два, дві, два*, except that the genitive case is *обо́х* or *обидво́х*, dative *обо́м* or *обидво́м*, instrumental *обома* or *обидвома́* and locative *обо́х* or *обидво́м*.

77. Declension of *три, чотири, пять, сім, вісім . . .*
двана́дцять.

N. <i>три</i>	<i>чоти́ри</i>	<i>пять</i>
G. <i>трьо́х</i>	<i>чотирьо́х</i>	<i>пятьо́х</i>
D. <i>трьом</i>	<i>чотирьо́м</i>	<i>пятьо́м</i>
A. <i>три (трьо́х)</i>	<i>чоти́ри (-ьо́х)</i>	<i>пять (-о́х)</i>
V. —	—	—
I. <i>трьома́</i>	<i>чотирма́</i>	<i>пятьма́</i>
L. <i>трьо́х</i>	<i>чотирьо́х</i>	<i>пятьо́х</i>

N.	сім	вісім
G.	сімо́х	вісьмо́х
D.	сімо́м	вісьмо́м
A.	сім (-ох)	вісім (вісьмох)
V.	—	—
I.	сімомá	вісьмомá
L.	сімо́х	вісьмо́х

NOTE. Три and чоти́ри may have a hard *p* before *o*, as: трох, тром, трóма, чотирóх, чотирóм.

Numbers шість, дев'ять and all numbers up to twenty are declined like пять.

VOCABULARY

два to двáдцять, <i>card. numbers</i> 2—20.	цéнт, -а <i>pl.</i> , -í, -íв, cent.
дво́є, дво́х, <i>collect. num.</i> , two.	язи́к, -а, <i>pl.</i> , -í, -íв, tongue, language.
тро́є, трьо́х, <i>collect. num.</i> , three.	хло́пець, хлопц-я, -евí, boy.
чéтверо, -ьох, <i>collect. num.</i> , four.	па́лець, па́лец-я, -евí, finger, <i>also</i> toe.
обíдва, обо́х, <i>adj. and prn.</i> , both.	уста́, уст, lips, mouth, (<i>pl. only</i>).
студéнт, -а, <i>pl.</i> , -éнти, student.	ко́жний, -а, -е, <i>adj.</i> , every, <i>or prn.</i> , everyone.
до́лар, -ара, <i>pl.</i> , -áри, dollar.	áж, <i>adv.</i> , as far as, as many as, so that.
двéрі, дверéй, -ам, door (<i>pl. only</i>).	ша́фа, -и, <i>pl.</i> , -í, shelf.
	бровá, -í, eyebrow.
	чолó, -á, forehead.

EXERCISES

A. 1. У хáті дві (три, чоти́ри) кімнáті. 2. У ко́жній кімнáті є стіни, вікна, образí, столí і кріслá. 3. У кімнáті є чоти́ри стіні. 4. В одній стіні є одне вікно́, а в другій дво́є вікон. 5. Там бáчу áж трóє вікон. 6. На одній стіні бáчу два образí, а на другій áж три. 7. У

стіні є також одні двері. 8. У кімнаті сестри є двоє дверей. 9. Вона має у кімнаті два столи, четверо крісел і одне ліжко. 10. У кімнаті брата є двоє ліжок і двадцять книжок. 11. У мене є тільки дев'ять книжок. 12. Чотири книжки лежать на столі, а п'ять книжок у шафі. 13. Маю одну голову, один ніс, одне чоло, один язик і одні уста; але маю дві руки, дві ноги, двоє очей і двоє ушей. 14. Маю також дві брови; над кожним оком одна брова. 15. Маю чорні брови. 16. На одній руці маю п'ять пальців, а на обох руках маю десять пальців. 17. На обох ногах маю також десять пальців. 18. На кожній руці маю п'ять пальців. 19. Брат має вісімнадцять доларів і вісім центів.

В. 1. Бачу двох чоловіків, два столи, дві жінки (жінки), двоє вікон і двоє дверей. 2. Брат помагав учора двом сусідам сіяти, а завтра буде помагати трьом дівчатам учитися. 3. Іду до школи з трьома книжками, з чотирма дівчатами і вісьмома хлопцями. 4. Я знаю десятьох сусідів, що живуть у чотирьох хатах. 5. Сусід має трьох синів. 6. Я маю два столи і маю книжки на обох столах. 7. Голуб має двоє крил (дві крилі, два крила). 8. Він літає обом крилами. 9. У школі було нас дев'ятнадцять студентів. 10. Там було дев'ять хлопців і десять дівчат. 11. З дівчатами співаю, а з хлопцями вчуся. 12. Петро мешкає в одній кімнаті з одним хлопцем.

С. 1. I have two hands and two feet. 2. We are working with both hands. 3. I have a pen in (my) right hand. 4. I am holding it with (my) fingers. 5. I have five fingers on one hand and five on the other. 6. I have ten fingers on both hands. 7. I have one head, one forehead, one nose and one tongue, but two hands, two feet,

two eyes and two ears. 8. I have also ten toes on both feet. 9. She has two brothers and three sisters. 10. (My) brother has two tables and four chairs. 11. I am going to school with three brothers. 12. She is singing with her three sisters. 13. I am singing with six boys and eight girls. 14. You have fourteen dollars and twenty cents. 15. We both have eighteen dollars and four cents. 16. We have as much as twenty dollars.

LESSON XXVII.

PRESENT TENSE AND PAST INDEFINITE TENSE OF THE FIRST CONJUGATION (continued)

78. Verbs whose Present Tense stems are shorter than the stems of the Past Indefinite Tense, the former ending in a consonant that undergoes a change in the Present Tense conjugation, and the latter ending in a vowel, are declined as follows:

a) казати
to tell

каж-у́
каж-еш
каж-е
каж-емо
каж-ете
каж-уть

b) хотіти
to wish

хоч-у
хоч-еш
хоч-е
хоч-емо
хоч-ете
хоч-уть

c) борітися
to wrestle

бор-юся
бор-ешся
бор-еться
бор-емося
бор-етесь
бор-ються

казá-в, -ла, -ли

хоті-в, -ла, -ли

борó-вся, -лося

-лися.

NOTE. 1. Verbs ending in **-ати** are conjugated as in (a). These represent the largest number of this group.

2. Verbs ending in **-ити** are conjugated as in (b), but the number of these verbs is very limited.

3. Verbs ending in **-оти** are conjugated as in (c). Their number is still smaller.

4. While the stem for the Present Tense is **каз-, хот-, бор-**, the stem for the Past Indefinite Tense is what is left after taking away the infinitive ending **-ти**; so we have: **казá-в, -ла, -ло; хотí-в, -ла, -ло; борó-вся, -лася, -лося.**

5. To the group of verbs like **казáти** belong such verbs as: **писáти to write, пла́кати to weep, брехáти to tell lies, and стругáти to whittle.** In all these verbs the consonant preceding the **-ати, -ити, -оти** undergoes the following changes:

Ін казáти	з	changes	to	ж	as	кажу́, -еш	but	казáв
" стругáти	г	"	"	ж	"	стружу́, -еш	"	стругáв
" писáти	с	"	"	ш	"	пишу́, -еш	"	писáв
" брехáти	х	"	"	ш	"	брешу́, -еш	"	брехáв
" пла́кати	к	"	"	ч	"	пла́чу, -еш	"	пла́кав

In addition to the above there are some verbs with two consonants preceding **-ати**, as: **свистáти to whistle, плеска́ти to clap hands**, and both these consonants change to **щ** as:

свистáти, ст	changes	to	щ,	as	свищу́, -еш	but	свистáв
плеска́ти, ск	"	"	щ,	"	плещу́, -еш	"	плеска́в

The changes of the consonant will be shown in the vocabulary.

VOCABULARY

казати, каж-у, -еш; сказа-ти, <i>pf.</i> , to tell, to say.	брехати, бреш-у, -еш, to lie, to tell lies.
писати, пиш-у, -еш; напи-сати, <i>pf.</i> , to write.	хотіти, хоч-у, -еш; схоті-ти <i>pf.</i> , to wish, to want, when followed by object, the object is in <i>g.</i> case.
кіт, кот-а, cat.	муркотіти, муркоч-у, -еш, to purr (like a cat).
дихати, дйш-у, -еш, also дйха-ю, -еш, to breathe.	поріти, пор-ю, -еш, to rip.
клікати, кліч-у, -еш, to call.	орати, ор-ю, -еш; з'орати, <i>pf.</i> , to plow.
скакати, скач-у, -еш; ско-ч ити, <i>pf.</i> , to jump.	слати, шлю, -еш; післати, <i>pf.</i> , to send.
плакати, плач-у, -еш, to cry, to weep.	відписувати, су-ю, -еш; відписати, <i>pf.</i> , to reply by writing.
лоскотати, лоскоч-у, -еш, to tickle.	зганяти, зганяю, -еш, to chase from, to chase or drive together.
свистати, свищ-у, -еш, to whistle.	може, perhaps, possibly.
плескати, плещ-у, -еш, to clap hands, to applaud.	по, <i>prep.</i> , on, followed by <i>loc.</i> ; after (followed by <i>accus.</i>).
бор отися, -юся, -ешся, to wrestle, wrestle with, to struggle.	

EXERCISES

A. 1. Ми маємо одного котá. 2. Кіт скáче по під-лóзі, по ліжку і по столі. 3. Сестрá зганяє його з ліж-ка, а він скáче на стіл. 4. Вона зганяє його зі столá, а він скáче на друге ліжко. 5. Він тепér лежить на ліж-ку і дйше, а чáсом муркóче; кіт муркóче, коли хоче. 6. Котй чáсто муркóчуть. 7. Сестрá колйсь хотіла ма-ти котá, алé тепér ужé не хоче. 8. Я такóж не хочó ма-ти котá в хáті.

B. 1. Я вчóра хотів писати і писáв листй до брá-та. 2. Сестрá казáла писати до ньóго. 3. Я написáв листй до двох братів; зáвтра напишó до ма-ми. 4. Ми

ніні пішемо листі і шлемо їх до братів і сестер. 5. Завтра пішлемо листі до мами. 6. Вони відписують нам. 7. Брат відпише мені. 8. Я маю двох братів і трьох сестер. 9. Я пишу лист від себе, а сестра від себе. 10. Сестра і мама пишуть і шлють листі до мене. 11. Я завжди їм відписую. 12. Ми напишемо до них; може ви також напишете? 13. Я кажу мамі що я пишу листі до братів і сестер. 14. Мама каже що вона також до них піше. 15. Мама вчить дочку шити. 16. Вона каже дочці шити, а дочка не хоче, бо вона не вмє шити. 17. Вона пробує шити і тріхи шіє, а тріхи поре. 18. Малий брат лоскоче її і сміється з неї. 19. Він також свіще і плєще. 20. Сестра не хоче більше шити і плаче. 21. Мама не позволяє братові свистати в хаті. 22. Вона кліче його до себе і каже йому помагати Павлові орати. 23. Павло оре і сіє, а брат не хоче йому помагати. 24. Він борється і бється з Івасем. 25. Ми також борілися і білися, як були молоді.

C. 1. I am writing a letter to (my) brother John. 2. He writes letters to me. 3. I am sending him a letter, and he is sending letters to me. 4. I wrote him a letter and he replied. 5. To-day I wish to write a letter to (my) teacher. 6. (My) sister also wishes to write a letter, but she is learning to sew. 7. She is a young girl and does not know how to sew. 8. She sews a little and then rips (it). 9. Johnnie laughs at her and she is crying. 10. He then whistles and claps his hands. 11. Mother does not allow Johnnie to whistle. 12. She tells him to read, and not to whistle. 13. He does not obey her. 14. He is jumping and wrestling with Eugene. 15. Sometimes Johnnie helps (his) brother to plow. 16. They plowed yesterday, they are plowing now, and will plow tomorrow.

D. *Answer freely in Ukrainian:*

1. Що пишеш? 2. Що ви пишете? 3. Хто пише до тебе листі? 4. Чи ти відписуєш йому (їй)? 5. Чи ви написали лист до брата? 6. Хто орав учора? 7. Хто йому помагав? 8. Хто тебе кличе? 9. Хто тебе вчора кликав? 10. Хто плаче і чому? 11. Хто свистав у школі? 12. Чи учитель дозволяє свистати в школі? 13. Чи мама дозволяє свистати в хаті? 14. Хто там кричить? 15. Хто плаче? 16. Що вона каже? 17. Що він сказав? 18. Що скаже по підлозі? 19. Що скочило на ліжку?

LESSON XXVIII.

DEMONSTRATIVE PRONOUNS OR ADJECTIVES —
ЦЕЙ, ЦЯ, ЦЕ — *THIS, THAT*79. Цей, ця, це — *this, ці — these.*

<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Plural</i>
N. цей	ця	це	ці
G. цього	цієї (цеї)	цього	цих
D. цьому	цій	цьому	цим
A. цей (цього)	цю	це	ці (цих)
V. —	—	—	—
I. цим	цією (цею)	цим	цими
L. на цьому (цим)	на цій	на цьому (цим)	на цих

NOTE. Цього and цьому may also be accented as цього and цьому, whether they are preceded by any preposition or not. Similarly того and тому in §80, may be accented as того, тому.

80. Той, та, те *that*, ті *those*.

	<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Plural</i>
N.	той	та	те	ті
G.	того́	тієї́ (тої́)	того́	тих
D.	тому́	ті́й	тому́	тим
A.	той (того́)	ту	те	ті (тих)
V.	—	—	—	—
I.	тим	тією́ (тою́)	тим	ті́ми
I.	на то́му (тим)	на ті́й	на то́му (тим)	на тих

NOTE. 1. The above forms represent demonstrative pronouns when used independently of *nouns*. When they are followed by a noun, they are demonstrative adjectives.

Я це бачив. Ти цього́ не зна́єш.
I saw this. You (s) do not know this.

(Here *це* and *цього́* are used as pronouns.)

Це перо́ до́бре пи́ше. Я не бачив цієї́ кни́жки.
This pen writes well. I did not see this book.

(Here *це* and *цієї́* are used as demonstrative adjectives.)

2. The accusative masculine singular and plural have two forms, one being for things, and the other (*in brackets*) for persons (nom. or. gen.; cf. "сусід" §20 and "острів" §23).

3. The feminine singular genitive and instrumental have also two forms in "this" and "that". The forms in brackets are sometimes used instead of the regular forms, but these alternative forms will not be used in this text.

4. *Цей і той* do not exactly correspond to the English "this" and "that", as *цей* and *той* are often used only for "this".

To make sure that "that" is meant, the demonstrative pronouns **тамто́й, тамта́, тамте́, тамті́** (literally: *that there, those there*), are used.

Тамто́й, тамта́, тамте́, тамті́ are declined exactly like **той, та, те, ті**.

The nominative and accusative cases of the feminine, neuter and plural forms of the demonstrative pronouns or adjectives may also have the following forms:

<i>Nom.</i>	ця́я	та́я,	це́е,	те́е,	ці́ї,	ті́ї.
<i>Accus.</i>	цю́ю,	ту́ю,	це́е,	те́е,	ці́ї,	ті́ї.

These forms will be frequently found in poetry and folk songs.

5. *Interrogative pronouns* **котри́й, котра́, котре́** meaning *which one* are declined like adjectives of hard declension.

VOCABULARY

цей, ця, це, ці, dem. prn., or adj., this.	мілкий, -а, -е, adj., shallow, not deep.
той, та, те, ті, dem. prn., or adj., that.	подоба́тися, -баюся, -ешся; p.i. подоба́вся, to like (followed by dative, meaning to be likable to).
тамто́й, -та́, -те́, -ті́, dem. prn., that.	цві́т, -у, blossom.
котри́й, -а́, -е́, inter. prn., which.	осі́ка, -и, poplar tree.
низькі́й, -а́, -е́, adj., low.	зруба́ти, -ю, -еш, pf.: рубати, to cut down.
тонкі́й, -а́, -е́, adj., thin.	ві́рости, ві́росту, -еш, pf.: рости́, to grow.
гру́бий, -а, -е, adj., thick, fat.	хоч, adv., at least; conj., though, although.
каламу́тний, -а, -е, adj., muddy, turbid.	тато́, -а, -ові, voc. -у, father.
глибо́кий, -а, -е, adj., deep.	
ко́ра, -и, bark (of tree).	
скі́льки, adv., how many?	

EXERCISES

A. 1. Котри́й я́сень ви́сокий? Цей, чи то́й? 2. Цей я́сень ви́сокий, а той низькі́й. 3. Котро́го я́сеня ко́ра

гру́ба, а котро́го тонка́? 4. Корá цього́ є гру́ба, а тогó тонка́. 5. Я б́уду скóро рубáти цього́ я́сеня, а той б́уде ще рості́. 6. Куп́ую два образі́; куп́ую цей і той. 7. Хóчу цих двох образі́в. 8. Мені́ цей подóбається; я цим образом д́уже ті́шуся. 9. На цім óбразі́ гáрні кві́тки, а на ті́м лі́с. 10. Котр́ий óбраз то́бі подóбається? 11. Мені́ подóбався óбраз з кві́тками. 12. Котро́го óбраза ти хóчеш? 13. Хóчу тогó з кві́тками. 14. На ті́м óбразі́ є гáрне дéрево в цві́ті. 15. Хто тут рубáв дeревá? 16. Хто зрубáв ці дeревá? 17. Я зрубáв д́уба, а вони́ зрубáли осі́ки. 18. Котрé дéрево то́бі подóбається? 19. Мені́ подóбається дуб, бо він ві́ріс ви́сокий. 20. Він до́вго рі́с і ві́ріс.

В. 1. У цій рі́ці вода́ чі́ста, а в тій каламу́тна. 2. Вода́ ці́єї рі́ки чі́ста, а ті́єї каламу́тна. 3. Цій дівчині́ даю́ кни́жку, а тій даю́ кві́тку. 4. Котру́ дівчину́ ти зна́єш? 5. Я зна́ю і цю́ і ту. 6. З ці́єю я в шко́лі чи́таю, а з ті́єю опі́ваю. 7. На цій ба́чу нові́й капелю́х, а на тій нову́ сукóнку. 8. На фáрмі двóе о́зер. 9. Це гли́боке, а те мі́лке. 10. Вода́ в цьóму о́зері зі́мна, а в то́му те́пла. 11. Я зна́ю ті́ о́зера до́бре. 12. Зна́ю це, але́ зна́ю і тамт́е. 13. У цім я купáвся вчóра, а в тамті́м нині́. 14. Котрі́ о́зера (є) гли́бокі? Ці́, чи ті́? 15. Цих я не зна́ю, але́ ті́ я до́бре зна́ю. 16. Ти зна́єш ці́, а я ті́. 17. Ви купáєтесь у цих, а ми у тих. 18. На котр́ім óстрові́ росту́ть дубі́, а на котр́ім осі́ки? 19. До котро́ї сестр́и ти пі́шеш? 20. Пи́шú до ті́єї, що жи́ве в Алб́ерті. 21. Котра́ сестра́ пі́ше до тебе́? 22. Одна́ сестра́ ча́сто лі́ше, а дру́га вже до́вго не пі́ше. 23. Вона́ вже до́вго не писáла. 24. Чи ти написáв до не́ї хоч оді́н лист? 25. Ні, я до не́ї не писáв, хоч вона́ ко́лісь до мене́ писáла.

C. 1. This river has three islands. 2. I see these islands. 3. This island is large and those are small. 4. We live near that island and you live near this one. 5. Peter lives on this island and John on that one. 6. Which flower do you wish to have? 7. I want this one and you want that one. 8. You see that one and I see this one. 9. You want that one and I want this one. 10. I want those (*gen.*) and you want these. 11. On which tree do you see birds? 12. I see them on this and on that one. 13. With which girl do you wish to sing? 14. I wish to sing with this one and dance with that one. 15. I am giving a book to this one and a flower to that one. 16. Which girl do you know? 17. I know that one; you know this one. 18. Which man do you know? 19. I know this one and that one, too. 20. I am telling this one to sing and that one to read. 21. With which one do you wish to sing? 22. With this one? 23. I wish to dance with that one. 24. In which lake did you bathe? 25. I was bathing in this one or that one. 26. On which farm are the lakes? 27. On this and that. 28. How many lakes are there on your farm? 29. There are two small lakes and there is an island on each one.

LESSON XXIX.

SECOND CONJUGATION (continued)

81. Verbs whose Present Tense stems are shorter than the stems of the Past Indefinite Tense, the former ending in the consonants **н, л, р** and **б, п, в, м**, and the latter in the vowels **-и** or **-і**.

а) хваліти — *to praise*

хвал-ю
хв́ал-иш
хв́ал-ить
хв́ал-имо
хв́ал-ите
хв́ал-ять

хвалі́-в, -ла, -ло, -ли

б) робіти — *to work,
to make*

роб-л-ю
рób-иш
рób-ить
рób-имо
рób-ите
рób-лять

робі́-в, -ла, -ло, -ли

NOTE. 1. Like (a) are conjugated verbs ending in *-ити* and *-іти* when they are preceded by the consonants *л, н, р*, as *хвал-іти, борон-іти to defend, говор-іти to speak, вел-іти to command, order; гор-іти to burn.*

Like (b) are conjugated verbs ending in *ити* or *іти* which ending is preceded by the consonants *б, п, в, м*, (labial consonants), as *роб-іти, став-ити to place, to put on; лом-іти to break; терп||іти to suffer.*

2. Observe that in (a), (after consonants *л, н, р*) the usual *-у* (as in *бáчу*), is replaced by *-ю* in the first person singular and *-ать* (in *бáчать*) is replaced by *-ять* in the third person plural.

In (b) the conjugation endings are the same as in (a) but an additional *-л* is inserted after the letters *б, п, в, м* in the first person singular and in the third person plural.

3. The Past Indefinite Tense of these verbs is also regular. It is formed by adding *-в, -ла, -ло* or *-ли* to the stem (after the infinitive ending is left out): *хвалі́-в, хвалі́-ла* etc., and *робі́-в, робі́-ла* etc.

VOCABULARY

- робіти, роб-лю, -иш; зробіти, *pf.*, to make, also to work.
- любіти, люб-лю, -иш, to love, also to like.
- любітися, to love each other, to be in love with (*instr. case*).
- дивітися, див-люся, -ишся; подивітися; *pf.*, to look, to look at, on.
- кв́апитися, кв́ап-люся, -ишся, to hurry up, to be in haste.
- ломіти, лом-лю, -иш; зламати, *pf.*, to break (a stick, pencil, chalk).
- говоріти, говор-ю, -иш, to talk.
- сваріти, свар-ю, -иш, to scold.
- сварітися з, to quarrel with, followed by *instr. case*.
- журіти, жур-ю, -иш, to worry (*trans.*).
- журітися, to worry about, *intransitive, followed by instr.*
- тютю́н, -у́, -о́ві, tobacco.
- куріти, кур-ю, -иш; закурити, *pf.*, to smoke.
- бороніти, борон-ю, -иш; обороніти, *pf.*, to defend.
- боронітися від; оборонітися, *pf.*, to defend oneself from (*fol. by gen.*).
- хваліти, хвал-ю, -иш; похваліти, *pf.*, to praise.
- хвалітися, хвал-юся, -ишся; похвалітися, *pf.*, to praise oneself, to boast, to boast of, (*fol. by instr.*).
- горіти, гор-ю, -иш, згоріти, *pf.*, to burn.
- терпіти, терп-лю, -иш; стерпіти, *pf.*, to suffer, to be patient.
- зверта́ти ува́гу, to draw attention, to pay attention.
- Ірі́на, -и, Irene.
- пильно (*adv.*), diligently.
- крéйда, -и, chalk.
- лю́лька, -и, pipe (smoking).
- цига́рка, -и, cigarette.

EXERCISES

- A.** 1. Ми робимо і не говоримо. 2. Ми не можемо робити і говорити. 3. Я роблю і не говорю; цей чоловік робить і не говорить, а той завжди говорить. 4. Ці не говорять, коли роблять, але говорять, коли від-

почивають. Вони відпочивають і курять. Один курить люльку, а другий цигарку. 5. Вони хваляться, що знають, коли говорити, а коли робити. 6. Ти не любиш робити і говорити. 7. І я не люблю; вони також не люблять. 8. Я колись любив робити і говорити, але брат сварив мене. 9. Тепер він любить говорити і я його сварю. 10. Ми часто сваримося; я не сварюся з сусідами. 11. Брат сварить мене, бо я не кваплюся, а він квапиться. 12. Сусіди також квапляться і сварять мене, коли я до них говорю. 13. Брат Євген боронить мене, бо він знає, що я добре роблю, хоч і говорю. 14. Я його також бороню. 15. Ми боронимо себе, бо ми любимо один одного. 16. Я люблю його, а він мене; ми любимося. 17. Ми боронимося, коли сусіди сваряться або б'ються з нами. 18. Але я не люблю сваритися. 19. Брат дуже не любить сваритися з сусідами, бо він хоче жити з ними мирно. 20. Я журюся, коли сусіди сварять мене. 21. Але вони також журяться, бо вони не хочуть сваритися з нами. 22. Вони кажуть, що не люблять сваритися. 23. Вони хваляться, що не люблять сваритися. 24. Мене журить, коли я не можу жити мирно з сусідами. 25. Учитель хвалив мене, що я добре пишу. 26. Я не пишу пером, але пишу крєйдою. 27. Ця крєйда часом ломиться. 28. Я не ломлю крєйди, бо не люблю писати малою крєйдою. 29. Я вмю добре писати, але тим не хвалюся.

B. 1. I am hurrying to school, because I like to be in school. 2. You are not hurrying to school, because you do not like to study and work. 3. You like to talk. 4. I work in school and I do not talk. 5. We do not talk when we study. 6. The teacher is scolding you because you talk and whistle. 7. He does not allow the students

to talk in school. 8. He praises this boy and that one because they study diligently. 9. The students praise this teacher. 10. They like this teacher. 11. They write with chalk. 12. They throw the chalk and it breaks. 13. We do not like to break the chalk. 14. The teacher does not scold them because he knows that they did not wish to break the chalk. 15. The teacher likes those children who (що) work well. 16. Ann and her sister study well. 17. Ann loves her sister Irene, and Irene loves Ann. 18. They love each other. 19. Michael and Eugene are not studying. 20. They yell, throw chalk at each other, wrestle and whistle. 21. I scold them but they pay no attention to me. 22. Mother is worrying about them. 23. They like to defend each other. 24. They both defend themselves. 25. They are boasting that they can defend themselves. 26. I do not boast that I can read and write well. 27. I do not like to boast about it.

С. 1. Я підú подивлюся, що брат і тáто рóблять. 2. Дивлюся чéрез вікно́. 3. Там брат і тáто працюють у лісі. 4. Вони́ рубáють деревá. 5. Вони́ вже зрубáли багáто дерев. 6. Тáто трóхи рóбить, а трóхи відпочивáє; він відпочивáє і чáсом кúрить цигáрки. 7. Він не купує цигáрків, а рóбить їх з тютюну́. 8. Тáто тепér закури́в собі́ і кúрить, а брат працює. 9. Ма́ма ба́чить, що брат пíльно працює і жу́риться. 10. Брат лю́бить працюва́ти і жартує собі́ та співа́є: "Жури́лася ма́ти мно́ю, як ри́ба водо́ю."

LESSON XXX.

THE IMPERATIVE MOOD (ACTIVE)

82. Verbs whose Present Tense stems end in vowels.

<i>Second Person Sing.</i>	чита́й	<i>you (s) read.</i>
<i>First Person Pl.</i>	чита́ймо	<i>let us read.</i>
<i>Second Person Pl.</i>	чита́йте	<i>you read.</i>

Note that the forms of the Imperative Mood are made up of the Present Tense stem and the following endings:

<i>Second Person Sing.</i>	чита́-й
<i>First Person Pl.</i>	чита́-ймо
<i>Second Person Pl.</i>	чита́-йте

Though the letter *й* belongs to the Imperative ending, however, in pronunciation and syllabication it belongs to the preceding syllable, as:

чи-та́й	read	<i>chi-tie.</i>
чи-та́й-мо	read	<i>chi-tie-moh.</i>
чи-та́й-те	read	<i>chi-tie-teh.</i>

The same rule applies to verbs that have two stems, but the Present Tense stem ends in a vowel, as:

будува́ти, <i>to build</i>	сіяти, <i>to sow</i>	смія́тися, <i>to laugh</i>
буду́-й	сі́й	смі́йся.
буду́-ймо	сі́ймо	смі́ймося.
буду́-йте	сі́йте	смі́йтеся.

NOTE. 1. There is hardly any departure from the above general rule, except that the Imperative form of дава́ти is дава́й, дава́ймо, дава́йте. Дай, да́ймо, да́йте comes from verb да́ти *to give*, expressing a complete action.

2. The Imperative form of б́ити and п́ити are:

бий, б́ймо, б́йте.
пий, п́ймо, п́йте.

3. Remember that й can be sounded only with another syllable, hence it cannot form a syllable by itself. To know this is extremely important in order to distinguish, in hearing, the Imperative form from the Present Tense form which has an unaccented e. Distinguish the syllables in the following:

чи-та́й	чи-та́-є,	бу-ду́й	бу-ду́-є
чи-та́й-мо	чи-та́-є-мо,	бу-ду́й-мо	бу-ду́-є-мо
чи-та́й-те	чи-та́-є-те,	бу-ду́й-те	бу-ду́-є-те

83. Verbs whose Present Tense stems end in consonants.

These verbs are divided into two groups:

1. Those that have only one stem for the Present and the Past Indefinite Tenses, as нести́ (First Conjugation only).

2nd Pers. Sing.	нес-й́	<i>you (s) carry</i>
1st Pers. Pl.	нес-ім	<i>let us carry</i>
2nd Pers. Pl.	нес-іть	<i>you carry</i>

Also: рості́, рост-ім, рост-іть from рості́ to grow
ід-й́, ід-ім, ід-іть from іти́ to go

2. Those verbs that have two stems, one for the Present Tense and another for the Past Indefinite:

	писáти	учíти	шептáти
	<i>to write</i>	<i>to teach</i>	<i>to whisper</i>
2nd Pers. Sing.	пиш-й́	уч-й́	шепч-й́
1st Pers. Pl.	пиш-ім	уч-ім	шепч-ім
2nd Pers. Pl.	пиш-іть	уч-іть	шепч-іть

Note that in the examples писáти, учíти the accent falls on the syllable just before the infinitive ending. When, however, the accent in any such verb is on any

preceding syllable, then the Imperative forms will be as follows:

	пла́кати, <i>to weep</i>	клі́кати, <i>to call</i>
2nd Pers. Sing.	пла́ч	клич
1st Pers. Pl.	пла́ч-мо	кلی́ч-мо
2nd Pers. Pl.	пла́ч-те	клі́ч-те

NOTE. In poetry, as well as in euphonic speeches, the first and second person plural forms of the Imperative Mood may be: несі́мо, несі́те, учі́мо, учі́те, пиші́мо, пиші́те instead of the regular forms несі́м, несі́ть, учі́м, учі́ть, пиші́м, пиші́ть.

84. The Imperative forms for third person Singular and Plural.

The third person, singular or plural, has no separate form for the Imperative Mood. The Imperative forms for the third person, as in English, may be expressed by their Present Tense forms preceded by an adverb неха́й (най or хай) *let*, as:

Неха́й він чита́є (вони́ чита́ють).
Let him (them) read.

Неха́й він буду́є (вони́ буду́ють).
Let him (them) build.

Неха́й вона́ несе́ (вони́ несу́ть).
Let her (them) carry.

Неха́й вона́ пи́ше (вони́ пи́шуть).
Let her (them) write.

Неха́й воно́ пла́че (вони́ пла́чуть).
Let it (them) weep.

Неха́й вона́ сміе́ться (вони́ смію́ться).
Let her (them) laugh.

Неха́й мене́ Бог боро́нить.
May God protect me!

VOCABULARY

шепта́ти, шепч-у́, -еш, to whisper.	дозрива́ти, -ю, -еш; дозрі́ - ти, -ю, -еш, <i>pf.</i> , to ripen, to mature.
зрива́ти, -ю, -еш, to pluck.	тішитися, тіш-уся, -ишся, to be glad, to rejoice.
спа́ти, сп-лю, -иш; ви́спа- тися, <i>pf.</i> to sleep.	ті́хо, <i>adv.</i> , quietly.
стелі́ти, стел-ю́, -иш; по- стелі́ти, <i>pf.</i> , to make a bed, to spread.	го́лосно, <i>adv.</i> , loudly.
благослові́ти, -словл-ю́, -віш; поблагослові́ти, <i>pf.</i> , to bless.	Бог, -а, God.
бороні́ти or забороня́ти, -ю, -еш; забороні́ти, <i>pf.</i> , to forbid.	іди́ до́ому, go home
	горня́тко, -ка, <i>loc.</i> , -у, a small cup.
	шкля́нка, -и, <i>pl.</i> , -и́, -о́к, a tumbler, a glass.
	тя́жко, <i>adv.</i> , heavily, hard.

EXERCISES

A. 1. Пита́й мене́, а я бу́ду відповіда́ти. 2. Я бу́ду пита́ти тебе́, а ти відповіда́й. 3. Я пита́ю, а ти не відповіда́єш. 4. Ти ка́жеш: "Не говори́ до мене́, бо я не хóчу відповіда́ти". 5. Чита́ймо книжки́. 6. Ти чита́й ці, а ми бу́демо чита́ти ті. 7. Чита́ймо і дума́ймо. 8. Ви чита́йте і дума́йте. 9. Тепе́р неха́й він чита́є. 10. Ідіть в горо́д. 11. В горо́ді є яблúка і ягоди. Ма́ма ка́же: "Не зрива́йте цих яблук, бо вони́ ще зелéні". 12. Неха́й вони́ росту́ть і дозрива́ють. 13. Ідіть до ха́ти. 14. Ти, Іріно, пригото́вляй ка́ву, а ти, Анно, диві́ся, що вона́ ро́бить. 15. Пам'ята́й, Анно, що ма́єш ро́бити.

B. 1. Не позволя́й дітям крича́ти в ха́ті. 2. Ти, Іва́не, не кричи́, не скачи́ і не свищи́ в ха́ті, бо в ха́ті опіть малá дити́на. 3. Не говори́ть го́лосно. 4. Вече́райте, ляга́йте спа́ти і спи́ть. 5. Неха́й вас Бог благо-слові́ть. 6. Не говори́ть і не кричи́ть. 7. Ра́но вста-ва́йте, умива́йтеся, убира́йтеся і снідайте; поснідайте і

йдіть до робо́ти. 8. Ірина неха́й стéлить ліжка́, а ти, Анно, край хлі́б і дава́й його́ на сті́л. 9. Налива́й ка́ву у горня́тка і молоко́ у шкля́нкі; налива́й по́вні горня́тка і шкля́нкі. 10. Сніда́йте. 11. Пійте́ молоко́ і йдіть до шко́ли. 12. Пійте́ бага́то молока́; я вам не бороню́ його́ пи́ти. 13. Ми ма́ємо до́сить молока́. 14. У шко́лі слуха́йте учи́теля, учи́ться, працю́йте і не дарму́йте. 15. Не смійте́ся, не кричіть, пишіть і пи́льно учи́ться. 16. Ви зна́єте, що учи́тель забороня́є крича́ти в шко́лі. 17. Ти́штеся, що ма́єте до́брого учи́теля.

C. 1. Children, go into the house and study. 2. Peter, do not make any noise; do not whistle and do not laugh loudly, because there is a child sleeping in the house. 3. Have your (*pl.*) supper and go to sleep. 4. In the morning rise (*you pl.*), wash yourselves, have your breakfast and go to church. 5. Do not talk or whisper in church. 6. Tomorrow you will be in school and the teacher will teach you to read, to write and to sing. 7. John, do not speak to me in school. 8. You may whisper quietly, but do not speak loud, because the teacher does not allow us to talk. 9. The teacher says: "Ann, read this book". 10. "It is very interesting". 11. We want to read that book too, but the teacher says: "Do not read this book, but read that one". 12. Then he says: "Let us sing". 13. Sing quietly, do not yell. 14. The children thank the teacher. 15. The teacher likes the children, and says: "Go home and God bless you!"

LESSON XXXI.

POSSESSIVE PRONOUNS AND ADJECTIVES

85. Declension of: мій, моя, моє, мої — *mine, my.*

	Singular			Plural
	<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Neut.</i>	<i>All Genders</i>
<i>N.</i> мій	мої	моє	мої	мої
<i>G.</i> мого	моєї	мого	моїх	моїх
<i>D.</i> моєму (мої́ому)	моїй	моєму (мої́ому)	моїм	моїм
<i>A.</i> мій, мого	мою	моє	мої, моїх	мої, моїх
<i>V.</i> мій	моя	моє	мої	мої
<i>I.</i> моїм	моєю	моїм	моїми	моїми
<i>L.</i> на моєму (мої́м)	на моїй	на моєму (мої́м)	на моїх.	на моїх.

The following possessive pronouns are declined similarly:

твій	<i>thine (your)</i>	твоя	твоє	твої
свій	<i>one's own</i>	своя	своє	свої

Мого́, твого́, свого́ may be also accented as: мого́, тво́го, сво́го. Similarly: то́го, цьо́го, то́му, цьо́му.

But наш *ours*, and ваш *yours* are declined like adjectives of hard declension:

M. наш, на́шого, на́шому, на́ш (-о́го), наш, на́шим, на на́шому (на́ші́м).

F. на́ша, на́шої, на́шій, на́шу, на́ша, на́шою, на на́шій.

N. на́ше, на́шого, на́шому, на́ше, на́ше, на́шим, на на́шому (на́ші́м).

Pl. на́ші, на́ших, на́шим, на́ші (-их) на́ші, на́шими, на на́ших.

M. ваш, ва́шого, ва́шому, ва́ш (-о́го), ваш, ва́шим на ва́шому (ва́ші́м).

F. ва́ша, ва́шої, ва́шій, ва́шу, ва́ша, ва́шою, на ва́шій.

N. ва́ше, ва́шого, ва́шому, ва́ше, ва́ше, ва́шим, на ва́шому (ва́ші́м).

Pl. ва́ші, ва́ших, ва́шим, ва́ші (-их), ва́ші, ва́шими, на ва́ших.

The possessive pronouns його́ *his or its*, її́ *her*, and їх *theirs* do not undergo an inflection, as a result we have: його́ брат, його́ сестра́, його́ перо́; ба́чу його́ брата́, його́ сестру́, його́ перо́; говорю́ з його́ брата́м, з його́ сестро́ю; пишу́ його́ перо́м.

Similarly її́ брат, її́ сестра́ чита́є; її́ перо́ до́бре пи́ше. Знаю́ її́ брата́, її́ сестри́, її́ перо́; співа́ю з її́ брата́м, з її́ сестро́ю; пишу́ її́ перо́м.

And їх образи́, їх ха́та, їх пе́ра; з їх вола́ми, з їх пе́рами.

NOTE. 1. The possessive pronouns мій, твій, свій have two forms, in masculine accusative, singular and plural, depending on whether the possessive refers to an inanimate object or to a person. E.g.:

Вони́ несуть мій стіл. *They are carrying my table.*
Ви ба́чите мого́ брата́. *You see my brother.*

2. The dative case, singular, both masculine and neuter genders, has also two forms: мо́єму and мо́йому, тво́єму and тво́йому, сво́єму and сво́йому. However, for the convenience of the student only the first form will be used in this text.

3. It must be also observed that, as in the case of demonstrative pronouns, when the above forms are used independently of nouns, they are pronouns, but when followed by nouns, they are possessive adjectives.

VOCABULARY

мій, моя́, мо́є; мої́, mine, my.	подиві́ся, подиві́мся, по- диві́ться, <i>imp.</i> , look at, look on.
твій, тво́я, тво́є; твої́, thine, yours.	цурáтися, -юся, -ешся; від- цурáтися, <i>pf.</i> , to disown, to renounce.
свій, сво́я, сво́є; свої́, one's own.	його́, his or its.
наш, на́ша, на́ше; на́ші, our, ours.	їх, their.
ваш, ва́ша, ва́ше; ва́ші, your (<i>pl.</i>) yours.	буря́н, -у́, <i>pl.</i> , -и́, weed.
чужий, -а́, -е́, foreign, stranger to.	при, by, at (<i>prep.</i> followed by locative).
мінута́, -и, minute (time).	годі́на, -и, <i>pl.</i> , -и́, hour.
	годі́нник, -а, watch.

(Vocabulary, continued)

пильнувати, пильну́-ю, самий, сама́, самé, (сам =
-еш, to watch, to mind, to самий), *prn.*, same, self,
care, to pay attention to. alone, the very one.

EXERCISES

A. Write out all forms of declension of твій, тво́я, твоє́, твої́ and of свій, сво́я, своє́, свої́.

B. 1. Мій брát і тво́я сестра́ нині співа́ли в на́шій ха́ті. 2. Твій брат і мо́я сестра́ тако́ж співа́ли. 3. Котра́ тво́я сестра́ опіва́ла з мої́м брátом? 4. Мо́я сестра́ лю́бить учі́тися з твоє́ю сестро́ю і з твої́м брátом. 5. Чи зна́єш, з котро́ю сестро́ю вона́ лю́бить учі́тися? 6. Твій брат лю́бить гово́рити з мої́м брátом і з моє́ю сестро́ю. 7. Ти зна́єш мо́го брáта і сво́го брáта. 8. Я зна́ю тво́го брáта і тво́ю сестру́, а тво́я сестра́ зна́є мою́ сестру́. 9. Тво́я сестра́ да́є мої́й сестрі́ і моє́му брáтові́ кві́ти, а я даю́ кві́ти твоє́му брáтові́ і твої́й сестрі́. 10. Ти ма́єш моє́ перо́, а я маю́ твоє́. 11. Пи́ши мої́м перо́м, а я бу́ду писáти твої́м. 12. Мо́я сестра́ пи́ше листі́ до твоє́ї сестрі́, а тво́я пи́ше до моє́ї. 13. Вони́ обі́дві пи́шуть сво́їми пéрами. 14. Мій брат пи́ше лист до тво́го брáта, а твій пи́ше до мо́го брáта. 15. У твої́й кни́жці є га́рні казкі́, а у мої́й є га́рні кві́тки. 16. Тво́я сестра́ ча́сто розмовля́є з моє́ю сестро́ю. 17. Ми лю́бимо гово́рити зо сво́їми брáта́ми і сéстрами. 18. Я не цура́юся сво́їх брáтів і сестéр. 19. Вони́ мене́ тако́ж не цура́ються. 20. Мо́я сестра́ співа́є зо сво́їм брátом.

C. 1. Тво́я сестра́ тако́ж співа́є зо сво́їм брátом. 2. Співа́ймо з ні́ми. 3. Я люблю́ учі́тися у сво́їй ха́ті і писáти на сво́їм столі́. 4. Я люблю́ писáти сво́їм перо́м; пи́ши мої́м. 5. Ти люби́ш писáти мої́м перо́м при сво́їм столі́. 6. Твоє́ перо́ не пи́ше до́бре. 7. Його́

перо пише добре; її також. 8. Я пишу лист до своєї мами і до свого брата. 9. Ти також пишеш лист до своєї мами і до своїх братів. 10. Я несуч твої і твоєї сестри книжки; неси самий свої книжки. 11. Маю дві свої книжки, а п'ять твоєї сестри. 12. Ваші книжки нові. 13. Мої книжки старі. 14. Читай мої книжки, а я буду читати твої; ні, ти читай свої книжки. 15. Я також люблю читати свої книжки. 16. Вона співає з моїми сестрами, а він співає з твоїми. 17. Я співаю зо своїми сестрами. 18. Наші брати і сестри знають його брата і сестру. 19. Вони тепер у нашій хаті. 20. Ви любите свою хату, а я вашої не люблю. 21. Любите свою хату, а я буду задоволений своєю. 22. Я їх хати також не люблю. 23. У нашому городі ростуть квітки, а в вашому буряні. 24. Тримайте собі свої буряні у своїм городі. 25. Нехай буряні вам ростуть. 26. Не журіся моїм городом. 27. Пильнуй свого, а не чужого. 28. Не хваліся своїм городом. 29. Я на твоїй город не звертаю уваги. 30. Я на тебе також не звертаю уваги. 31. Не роби дрюгому, що тобі не міле.

D. 1. My sister is singing with your sister and your brother is singing with my brother. 2. I have your sister's books and you have my brother's book. 3. I give this book to my mother. 4. I gave my pen to your brother. 5. He has my pen and his own (pen). 6. They are on his table. 7. He keeps his pen on (his) own table. 8. I know my pen and his pens. 9. He knows his own pen. 10. My pen is lying on his table. 11. She lends books to my sister and your sister. 12. She lends them to my brother and her (own) brother. 13. My brother reads my books and his own. 14. He reads them in his (own) house at (при) his table. 15. Let him read. 16. I am now reading your book and you are reading mine.

17. I was in school with your brothers and you were with mine. 18. I do not like your books and you do not like mine. 19. We have our own. 20. There are good stories in your (*sing.*) books. 21. There are good stories in my books. 22. We are studying in my house at my table. 23. We cannot study in your house. 24. Let us study in our house. 25. My books are new. 26. Your books are in my house on my table. 27. Your cows are on our farm. 28. Keep them on your own (farm). 29. Let us read; let them write; let them sing. 30. Let us read the book through; let us hurry; let us not quarrel.

Е. 1. Чи ви маєте годинник? 2. Так, я маю годинник. 3. Подивіться на годинник і скажіть мені, котра тепер година. 4. Тепер друга година. 5. Тепер перша година; пять мінут до першої; десять мінут до другої; п'ятнадцять мінут по другій; двадцять мінут по першій. 6. Котра година у вас? 7. Котра година на твоїм годиннику? 8. На моїм вже перша. 9. Зараз будемо обідати.

LESSON XXXII.

INTERROGATIVE PRONOUN

86. Interrogative Pronoun.

хто — <i>who</i>	(referring to person or persons)	що — <i>what</i>	(referring to things)
N. хто	<i>who?</i>	що	<i>what?</i>
G. когó	<i>of whom?</i>	чогó	<i>of what?</i>
D. комú	<i>to whom?</i>	чомú	<i>to what?</i>
A. когó	<i>whom?</i>	що	<i>what?</i>
V. —	—	—	—
I. ким	<i>with whom?</i>	чим	<i>with what?</i>
L. (на, у) ким	<i>in whom?</i>	(на, у) чим	<i>in what?</i>

Чий, чия, чіе, чії — *whose*.

<i>Masculine</i>	<i>Feminine</i>	<i>Neuter</i>	<i>Plural</i>
N. чий	чия́	чіе́	чії́
G. чийо́го	чії́	чийо́го	чії́х
D. чийо́му (чіе́му)	чії́й	чийо́му (чіе́му)	чії́м
A. чий (-ого)	чійо́у	чіе́	чії́, чії́х
I. чії́м	чії́ю	чії́м	чії́ми
L. у чийо́му (чіе́му) чії́м)	у чії́й	у чийо́му (чіе́му і чії́м)	у чії́х

NOTE. 1. The interrogative pronouns *хто, що* have only one form for both the singular and the plural.

2. The genitive *кого, чого* is used mostly after the preposition *до, від, з*, and after verbs whose objects are not in the accusative, but in the genitive forms, (e.g. *шукати, бажати, потребувати, хотіти . . .*).

3. The interrogative pronouns *якій, яка, яке і які*, meaning *which one* or *what kind* (having regard to quality and appearance), are declined like *котрий, котра, котре, котрі*, or adjectives of hard declension. *Ніщо, nothing*, is declined like *що*, and *ніхто nobody, no one*, is declined like *хто*.

4. When asking a question, or when uttering an exclamation or expressing admiration, an expression *що за . . .* or *що то за . . .* may be used in the nominative case instead of *якій, яка, яке, які*, e.g.:

Що за люди! Що то за люди?	<i>What people! Who are those people?</i>
Що то за дівчина там читає?	<i>Who is that girl reading there?</i>

5. The genitive of *що*, — *чого* is often used instead of *чому* — *why*, as: *я знаю, чому він плаче, or чого він плаче.*

VOCABULARY

хто? (<i>prn.</i>), who?	капу́ста, -и, cabbage, (<i>used in sing. only</i>).
ніхто́, no one, nobody.	мо́рква, -и, -і, <i>pl.n.</i> , моркві, морквів, моркві́в, carrot.
що? (<i>prn.</i>), what?	ре́дька, -и, <i>pl.n.</i> , -и, -ов, radish.
ніщо́, nothing.	злий, -а́, -е́, <i>adj.</i> , bad.
чий, -я́, -е́, -ї́, whose, of what.	прия́тель, -я, -еві, friend.
який, -а́, -е́, -і́, what kind.	ти́хий, -а, -е, quiet, calm, peaceful.
хто це, who is this?	бе́рег, бе́рег-а, bank (of a river), shore.
що це, what is this?	весело, <i>adv.</i> , cheerfully, merrily.
що то за, що це за, what a... or who is..., who are...	лю́ди, -ей, -ям, -, -, людь-мй, лю́дях, people (<i>pl. only</i>).
сту́кати, -ю, -еш, to knock.	або́... або́, either... or.
волю́ти, -ю, -еш, to prefer.	
чо́го, (<i>gen. of що</i>), why (<i>is often used instead of adverb чому́</i>).	
ба́витися, ба́влюся, -нися, to play.	
Украї́на, -и, Ukraine.	

EXERCISES

A. 1. Хто іде́ до ха́ти? Хто сту́кає в двє́рі? 2. Петро́ сту́кає в двє́рі. 3. До ко́го він іде́? 4. Він іде́ до мо́го бра́та. 5. Ко́го він потребу́є. 6. Він потребу́є мо́го бра́та. 7. До котро́го бра́та він іде́? 8. Чий син Петро́? 9. Він син сусі́да Євге́на. 10. Ко́го він ба́чить? 11. Він ба́чить чоло́віка. 12. Той чоло́вік несé хлі́б і молоко́. 13. Він несé хлі́б і молоко́ мої́й сестрі́. 14. З ким він гово́рить? 15. Він гово́рить зо сво́ім прия́телем? 16. З ким ти хо́чеш співа́ти? 17. З тобо́ю, тво́ім бра́том і твоє́ю сестро́ю. 18. Я хо́чу співа́ти з цією́ дівчиною́, бо вона́ мо́же дуже́ до́бре співа́ти. 19. На кі́м ти ба́чиш новий́ капелю́х? 20. На цьо́му чоло́вікові́. 21. Хто це? 22. Що це? 23. Що росте́ в горо́ді? 24. В горо́ді росте́ мо́рква, ре́дька і капу́ста. 25. Чо́го ти тут хо́чеш? 26. Чо́го ви хо́че-

те? 27. Я хóчу водí, а він не хóче нічóго. 28. Кому́ ти даéш вóду? 29. Даю́ вóду двом корóвам. 30. Кому́ даéш хлíб? 31. Даю́ хлíб брáтові. 32. Що ма́ма рóбить у хáті? 33. Вона́ печé хлíб для нас. 34. Ма́мо, не печíть хлíба. 35. Що сестрá читáє? 36. Вона́ читáє кнíжку. 37. Не читáй тепéр. 38. Чим він пíше лист? Він пíше перóм. 39. Де він пíше? Він пíше на столі. 40. Що то за кнíжка? Що то за птахí? 41. Хто говорíть? 42. Хто шéпче? 43. Що він шéпче до тебе? 44. Що він тобі шепче? 45. Він абó шéпче, абó так тíхо говорíть.

В. 1. На чи́м столі ти пíшеш? 2. Чи́м перóм він пíше? 3. Чи́м перóм він написáв цей лист? 4. На якíм столі ти пíшеш? 5. Якíм перóм? 6. Котрíм перóм ти лóбиш писáти? 7. Якé перó ти ма́єш? 8. З чи́м сíном ти говорíш? 9. З чи́єю дочкóю ви говорíли? 10. З котрóю дівчиною́ ти лóбиш спíвати? 11. З котрíм чоловíком ти лóбиш спíвати? 12. З котрíм чоловíком ти лóбиш говорíти? 13. Котрíй чоловíк дóбрый, а котрíй злий? 14. Котрá дівчина́ гáрна, а котрá здíбна. 15. Котрé перó дóбре пíше і котрíм ти лóбиш писáти? 16. Котрóго перá хóчеш? 17. Котрóго сусíда знáєш? 18. Котрóму сусíдові помагáєш? 19. Помагáйте дóбрим сусíдам. 20. Котрóго брáта лóбиш? 21. Котрóї хáти хóчеш? 22. Котрé перó волíєш? 23. На котрíм столі волíєш писáти? 24. В котрíй хáті волíєш мéшкати? 25. В котрíм óзері лóбиш купáтися? 26. Жула́йся у цім, бо тут водá чíста і тéпла. 27. Чи́є це перó? 28. Чи́я це хáта? 29. Чи́є дéрево рубáєш? 30. Не рубáймо цих чотирьóх дерéв. 31. Чи́й лiс рубáєш? 32. В чи́й хáті ти бáвишся? 33. З ким ти бáвився вчóра? 34. Яку́ хáту ти бáчила? 35. Котрóї хáти ти хóчеш, ци́єї, чи тíєї? 36. В котрíй хáті

хóчеш мéшкати? 37. В якій хáті лóбиш мéшкати? 38. Мéшкай у цій хáті. 39. В яких рíках є рíби? 40. Чию дівчину бáчиш? 41. Чи́й дівчині позичáєш книжкí?

C. 1. Who is talking here? Who is whispering? 2. To whom is he talking? 3. What does he need? 4. Whom does he need? 5. Whose son is he? 6. Whom do you know here? 7. Whom do I see? 8. With which girl am I going to sing? 9. With whom am I going to sing? 10. Do not sing with her! 11. On whom do I see a new hat? 12. Who is this? 13. What is this? 14. What do you wish and what do you need? 15. What are you doing? 16. With what are you writing? 17. On what are you writing? 18. What do you prefer to have — bread or milk? 19. Where do you prefer to live, in Canada or in Ukraine?

D. 1. On what table do you like to write? 2. On what kind of table do you like to write? 3. What kind of table is this? 4. Whose books are these? 5. What kind of books are these? 6. Whose pen is this? 7. Whose son is he? 8. Whose son do I see? 9. Whose girl is singing with you? 10. With which girl do you sing? 11. Whose pen has he? 12. What kind of house do you like? 13. In what kind of house do you like to live? 14. In which house do you live? 15. To whose children are you lending your books? 16. With whose children are your children playing? 17. Let them play with our children. 18. With what kind of pen do you prefer to write? 19. I shall write with this pen or that.

E. *Translate the following proverbs:*

1. Тíха водá берéгí лóмить.
2. Хоч нічóго їсти, а весéло жíти.
3. Не так скóро рóбиться, як говóриться.

LESSON XXXIII.

RELATIVE PRONOUNS

87. Relative Pronouns are the same as the interrogative pronouns хто, що, котрій, який and чий, (§86).

a) When used in questions, they are interrogative pronouns, as:

Хто там іде? *Who goes there?*

Що лежить на столі? *What is lying on the table?*

Кого клічеш? *Whom are you (s) calling?*

Чого бажáеш? *What do you wish?*

Кому несéш вóду? *To whom are you carrying water?*

Що бáчиш? *What do you see?*

З ким говорíш? *With whom are you talking?*

Чим пíшеш? *What are you writing with?*

b) When used so that they connect subordinate sentences to the principal sentences and at the same time relate to some substantive antecedent in the principal sentence, then they are relative pronouns. For example:

Я знáю (тóго), хто тамé іде.

I know who is going there.

Ти бáчиш, що лежítь на столі.

You see what lies on the table.

Я знáю, котрíй (жінці) Анна несé вóду.

I know to which woman Ann is carrying water.

Вонá бáчить, чим вонá пíше.

She sees what she is writing with.

Ти знáєш, з ким ти бóдеш співáти.

You know with whom you are going to sing.

Я знáю, когó я бáчу.

I know whom I see.

Ми знáємо, котрí (дíти) булі в шкóлі.

We know who was in school.

